

Закон о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први Протокол уз њу, Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима

*Закон је објављен у "Службеном листу СЦГ - Међународни уговори", бр. [9/2003](#), [5/2005](#) и "Службеном гласнику РС - Међународни уговори", бр. [12/2010](#). Закон о ратификацији Протокола бр. 14 је објављен у "Службеном листу СЦГ - Међународни уговори", бр. [5/2005](#) (погледај и [чл. 18-22. Протокола](#)) и [7/2005](#).
Напомена Редакције: пречишћена је верзија на српском*

језику.

Члан 1.

Ратификује се Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, измењена у складу са Протоколом број 11, која је сачињена 4. новембра 1950. године у Риму, Протокол уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, који је сачињен 20. марта 1952. године у Риму, Протокол број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први Протокол уз њу, који је сачињен 16. септембра 1963. године у Стразбуру, Протокол број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, који је сачињен 28. априла 1983. године у Стразбуру, Протокол број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, који је сачињен 22. новембра 1984. године у Стразбуру, Протокол број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, који је сачињен 4. новембра 2000. године у Риму и Протокол број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима, који је сачињен 3. маја 2002. године у Виљнусу, у оригиналу на енглеском и француском језику.

Члан 2.

Текст Конвенције са протоколима наведеним у члану 1, у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик, гласи:

CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS, AS AMENDED BY PROTOCOL NO. 11

Rome, 4. XI. 1950

The governments signatory hereto, being members of the Council of Europe,

Considering the Universal Declaration of Human Rights proclaimed by the General Assembly of the United Nations on 10th December 1948;

Considering that this Declaration aims at securing the universal and effective recognition and observance of the Rights therein declared;

Considering that the aim of the Council of Europe is the achievement of greater unity between its members and that one of the methods by which that aim is to be pursued is the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Reaffirming their profound belief in those fundamental freedoms which are the foundation of justice and peace in the world and are best maintained on the one hand by an effective political democracy and on the other by a common understanding and observance of the human rights upon which they depend;

Being resolved, as the governments of European countries which are like-minded and have a common heritage of political traditions, ideals, freedom and the rule of law, to take the first steps for the collective enforcement of certain of the rights stated in the Universal Declaration,

Have agreed as follows:

Article 1

Obligation to respect human rights

The High Contracting Parties shall secure to everyone within their jurisdiction the rights and freedoms defined in Section I of this Convention.

Section I

RIGHTS AND FREEDOMS

Article 2

Right to life

1. Everyone's right to life shall be protected by law. No one shall be deprived of his life intentionally save in the execution of a sentence of a court following his conviction of a crime for which this penalty is provided by law.

2. Deprivation of life shall not be regarded as inflicted in contravention of this article when it results from the use of force which is no more than absolutely necessary:

- a) in defence of any person from unlawful violence;
- b) in order to effect a lawful arrest or to prevent the escape of a person lawfully detained;
- c) in action lawfully taken for the purpose of quelling a riot or insurrection.

Article 3

Prohibition of torture

No one shall be subjected to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment.

Article 4

Prohibition of slavery and forced labour

1. No one shall be held in slavery or servitude.

2. No one shall be required to perform forced or compulsory labour.

3. For the purpose of this article the term "forced or compulsory labour" shall not include:

a) any work required to be done in the ordinary course of detention imposed according to the provisions of Article 5 of this Convention or during conditional release from such detention;

b) any service of a military character or, in case of conscientious objectors in countries where they are recognised, service exacted instead of compulsory military service;

c) any service exacted in case of an emergency or calamity threatening the life or well-being of the community;

d) any work or service which forms part of normal civic obligations.

Article 5

Right to liberty and security

1. Everyone has the right to liberty and security of person. No one shall be deprived of this liberty save in the following cases and in accordance with a procedure prescribed by law:

a) the lawful detention of a person after conviction by a competent court;

b) the lawful arrest or detention of a person for non-compliance with the lawful order of a court or in order to secure the fulfilment of any obligation prescribed by law;

c) the lawful arrest or detention of a person effected for the purpose of bringing him before the competent legal authority on reasonable suspicion of having committed an offence or when it is reasonably considered necessary to prevent his committing an offence or fleeing after having done so;

d) the detention of a minor by lawful order for the purpose of educational supervision or his lawful detention for the purpose of bringing him before the competent legal authority;

e) the lawful detention of persons for the prevention of the spreading of infectious diseases, of persons of unsound mind, alcoholics or drug addicts or vagrants;

f) the lawful arrest or detention of a person to prevent his effecting an unauthorised entry into the country or of a person against whom action is being taken with a view to deportation or extradition.

2. Everyone who is arrested shall be informed promptly, in a language which he understands, of the reasons for his arrest and of any charge against him.

3. Everyone arrested or detained in accordance with the provisions of paragraph 1.e of this article shall be brought promptly before a judge or other officer authorised by law to exercise judicial power and shall be entitled to trial within a reasonable time or to release pending trial. Release may be conditioned by guarantees to appear for trial.

4. Everyone who is deprived of this liberty by arrest or detention shall be entitled to take proceedings by which the lawfulness of this detention shall be decided speedily by a court and his release ordered if the detention is not lawful.

5. Everyone who has been the victim of arrest or detention in contravention of the provisions of this article shall have an enforceable right to compensation.

Article 6

Right to a fair trial

1. In the determination of his civil rights and obligations or of any criminal charge against him, everyone is entitled to a fair and public hearing within a reasonable time by an independent and impartial tribunal established by law. Judgment shall be pronounced publicly but the press and public may be excluded from all or part of the trial in the interests of morals, public order or national security in a democratic society, where the interests of juveniles or the protection of the private life of the parties so require, or to the extent strictly necessary in the opinion of the court in special circumstances where

publicity would prejudice the interests of justice.

2. Everyone charged with a criminal offence shall be presumed innocent until proved guilty according to law.

3. Everyone charged with a criminal offence has the following minimum rights:

a) to be informed promptly, in a language which he understands and in detail, of the nature and cause of the accusation against him;

b) to have adequate time and facilities for the preparation of his defence;

c) to defend himself in person or through legal assistance of his own choosing or, if he has not sufficient means to pay for legal assistance, to be given it free when the interests of justice so require;

d) to examine or have examined witnesses against him and to obtain the attendance and examination of witnesses on his behalf under the same conditions as witnesses against him;

e) to have the free assistance of an interpreter if he cannot understand or speak the language used in court.

Article 7

No punishment without law

1. No one shall be held guilty of any criminal offence on account of any act or omission which did not constitute a criminal offence under national or international law at the time when it was committed. Nor shall a heavier penalty be imposed than the one that was applicable at the time the criminal offence was committed.

2. This article shall not prejudice the trial and punishment of any person for any act or omission which, at the time when it was committed, was criminal according to the general principles of law recognised by civilised nations.

Article 8

Right to respect for private and family life

1. Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.

2. There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

Article 9

Freedom of thought, conscience and religion

1. Everyone has the right of freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief, in worship, teaching, practice and observance.

2. Freedom to manifest one's religion or beliefs shall be subject only to such limitations as are

prescribed by law and are necessary in a democratic society in the interests of public safety, for the protection of public order, health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

Article 10

Freedom of expression

1. Everyone has the right to freedom of expression. This right shall include freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas without interference by public authority and regardless of frontiers. This article shall not prevent States from requiring the licensing to broadcasting, television or cinema enterprises.

2. The exercise of these freedom, since it carries with it duties and responsibilities, may be subject to such formalities, conditions, restrictions or penalties as are prescribed by law and are necessary in a democratic society, in the interests of national security, territorial integrity or public safety, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, for the protection of the reputation or rights of others, for preventing the disclosure of information received in confidence, or for maintaining the authority and impartiality of the judiciary.

Article 11

Freedom of assembly and association

1. Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and to freedom of association with others, including the right to form and to join trade unions for the protection of his interests.

2. No restrictions shall be placed on the exercise of these rights other than such as are prescribed by law and are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals or for the protection of the rights and freedoms of others. This article shall not prevent the imposition of lawful restrictions on the exercise of these rights by members of the armed forces, of the police or of the administration of the State.

Article 12

Right to marry

Men and women of marriageable age have the right to marry and to found a family, according to the national laws governing the exercise of this right.

Article 13

Right to an effective remedy

Everyone whose rights and freedoms as set forth in this Convention are violated shall have an effective remedy before a national authority notwithstanding that the violation has been committed by persons acting in an official capacity.

Article 14

Prohibition of discrimination

The enjoyment of the rights and freedoms set forth in this Convention shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth or other status.

Article 15

Derogation in time emergency

1. In time of war or other public emergency threatening the life of the nation any High Contracting Party may take measures derogating from its obligations under this Convention to the extent strictly required by the exigencies of the situation, provided that such measures are not inconsistent with its other obligations under international law.

2. No derogation from Article 2 except in respect of deaths resulting from lawful acts of war, or from Articles 3, 4 (paragraph) and 7 shall be made under this provision.

3. Any High Contracting Party availing itself of this right of derogation shall keep the Secretary General of the Council of Europe fully informed of the measures which it has taken and the reasons therefor. It shall also inform the Secretary General of the Council of Europe when such measures have ceased to operate and the provisions of the Convention are again being fully executed.

Article 16¹

Restrictions on political activity of aliens

Nothing in Articles 10, 11 and 14 shall be regarded as preventing the High Contracting Parties from imposing restrictions on the political activity of aliens.

Article 17

Prohibition of abuse of rights

Nothing in this Convention may be interpreted as implying for any State, group or person any right to engage in any activity or perform any act aimed at the destruction of any of the rights and freedoms set forth herein or at their limitation to a greater extent than is provided for in the Convention.

Article 18

Limitation on use of restriction on rights

The restriction permitted under this Convention to the said rights and freedoms shall not be applied for any purpose other than those for which they have been prescribed.

Section II

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Article 19

Establishment of the Court

To ensure the observance of the engagements undertaken by the High Contracting Parties in the Convention and the Protocols thereto, there shall be set up a European Court of Human Rights, hereinafter referred to as "the Court". It shall function on a permanent basis.

Article 20

Number of judges

The Court shall consist of a number of judges equal to that of the High Contracting Parties.

Article 21

Criteria for office

1. The judges shall be of high moral character and must either possess the qualifications required for appointment to high judicial office or be jurisconsults of recognised competence.
2. The judges shall sit on the Court in their individual capacity.
3. During their term of office the judges shall not engage in any activity which is incompatible with their independence, impartiality or with the demands of a full-time office< all questions arising from the application of this paragraph shall be decided by the Court.

Article 22

Election of judges

1. The judges shall be elected by the Parliamentary Assembly with respect to each High Contracting Party by a majority of votes cast from a list of three candidates nominated by the High Contracting Party.
2. The same procedure shall be followed to complete the Court in the event of the accession of new High Contracting Parties and in filling casual vacancies.

Article 23

Terms of office

1. The judges shall be elected for a period of six years. They may be re-elected. However, the terms of office of one-half of the judges elected at the first election shall expire at the end of three years.
2. The judges whose terms of office are to expire at the end of the initial period of three years shall be chosen by lot by the Secretary General of the Council of Europe immediately after their election.
3. In order to ensure that, as far as possible, the terms of office of one-half of the judges are renewed every three years, the Parliamentary Assembly may decide, before proceeding to any subsequent

election, that the term or terms of office of one or more judges to be elected shall be for a period other than six years but not more than nine and not less than three years.

4. In cases where more than one term of office is involved and where the Parliamentary Assembly applies the preceding paragraph, the allocation of the terms of office shall be effected by a drawing of lots by the Secretary General of the Council of Europe immediately after the election.

5. A judge elected to replace a judge whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of his predecessor's term.

6. The terms of office of judges shall expire when they reach the age of 70.

7. The judges shall hold office until replaced. They shall, however, continue to deal with such cases as they already have under consideration.

Article 24

Dismissal

No judge may be dismissed from his office unless the other judges decide by a majority of two-thirds that he has ceased to fulfil the required conditions.

Article 25

Registry and legal secretaries

The Court shall have a registry, the functions and organisation of which shall be laid down in the rules of the Court. The Court shall be assisted by legal secretaries.

Article 26

Plenary Court

The plenary Court shall

- a) elect its President and one or two Vice-President for a period of three years; they may be re-elected;
- b) set up Chambers, constituted for a fixed period of time;
- c) elect the Presidents of the Chambers of the Court; they may be re-elected;
- d) adopt the rules of the Court, and
- e) elect the Registrar and one or more Deputy Registrars.

Article 27

Committees, Chambers and Grand Chamber

1. To consider cases brought before it, the Court shall sit in committees of three judges, in Chambers of seven judges and in a Grand Chamber of seventeen judges. The Court's Chambers shall set up committees for a fixed period of time.

2. There shall sit as an *ex officio* member of the Chamber and the Grand Chamber the judge elected in respect of the State Party concerned or, if there is none or if he is unable to sit, a person of his choice who shall sit in the capacity of judge.

3. The Grand Chamber shall also include the President of the Court, the Vice-Presidents, the Presidents of the Chambers and other judges chosen in accordance with the rules of the Court. When a case is referred to the Grand Chamber under Article 43, no judge from the Chamber which rendered the judgment shall sit in the Grand Chamber, with the exception of the President of the Chamber and the judge who sat in respect of the State Party concerned.

Article 28

Declarations of inadmissibility by committees

A committee may, by unanimous vote, declare inadmissible or strike out of its list of cases an application submitted under Article 34 where such a decision can be taken without further examination. The decision shall be final.

Article 29

Decisions by Chambers on admissibility and merits

1. If no decision is taken under Article 28, a Chamber shall decide on the admissibility and merits of individual applications submitted under Article 34.

2. A Chamber shall decide on the admissibility and merits of inter-State applications submitted under Article 33.

3. The decision on admissibility shall be taken separately unless the Court, in exceptional cases, decides otherwise.

Article 30

Relinquishment of jurisdiction to the Grand Chamber

Where a case pending before a Chamber raises a serious question affecting the interpretation of the Convention or the protocols thereto, or where the resolution of a question before the Chamber might have a result inconsistent with a judgment previously delivered by the Court, the Chamber may, at any time before it has rendered its judgment, relinquish jurisdiction in favour of the Grand Chamber, unless one of the parties to the case objects.

Article 31

Powers of the Grand Chamber

The Grand Chamber shall

1. a) determine applications submitted either under Article 33 or Article 34 when a Chamber has relinquished jurisdiction under Article 30 or when the case has been referred to it under Article 43; and

b) consider requests for advisory opinions submitted under Article 47.

Article 32

Jurisdiction of the Court

1. The jurisdiction of the Court shall extend to all matters concerning the interpretation and application of the Convention and the protocols thereto which are referred to it as provided in Articles 33, 34 and 47.

2. In the event of dispute as to whether the Court has jurisdiction, the Court shall decide.

Article 33

Inter-State cases

Any High Contracting Party may refer to the Court any alleged breach of the provisions of the Convention and the protocols thereto by another High Contracting Party.

Article 34

Individual applications

The Court may receive applications from any person, non-governmental organisation or group of individuals claiming to be the victim of a violation by one of the High Contracting Parties of the rights set forth in the Convention or the protocols thereto. The High Contracting Parties undertake not to hinder in any way the effective exercise of this right.

Article 35

Admissibility criteria

1. The Court may only deal with the matter after all domestic remedies have been exhausted, according to the generally recognised rules of international law, and within a period of six months from the date on which the final decision was taken.

2. The Court shall not deal with any application submitted under Article 34 that

a) is anonymous; or

b) is substantially the same as a matter that has already been examined by the Court or has already been submitted to another procedure of international investigation or settlement and contains no relevant new information.

3. The Court shall declare inadmissible any individual application submitted under Article 34 which it considers incompatible with the provisions of the Convention or the protocols thereto, manifestly ill-founded, or an abuse of the right of application.

4. The Court shall reject any application which it considers inadmissible under this Article. It may do so at any stage of the proceedings.

Article 36

Third party intervention

1. In all cases before a Chamber of the Grand Chamber, a High Contracting Party one of whose nationals is an applicant shall have the right to submit written comments and to take part in hearings.

2. The President of the Court may, in the interest of the proper administration of justice, invite any High Contracting Party which is not a party to the proceedings or any person concerned who is not the applicant to submit written comments or take part in hearings.

Article 37

Striking out applications

1. The Court may at any stage of the proceedings decide to strike an application out of its list of cases where the circumstances lead to the conclusion that

a) the applicant does not intend to pursue his application; or

b) the matter has been resolved; or

c) for any other reason established by the Court, it is no longer justified to continue the examination of the application.

However, the Court shall continue the examination of the application if respect for human rights as defined in the Convention and the protocols thereto so requires.

2. The Court may decide to restore an application to its list of cases if it considers that the circumstances justify such a course.

Article 38

Examination of the case and friendly settlement proceedings

1. If the Court declares the application admissible, it shall

a) pursue the examination of the case, together with the representatives of the parties, and if need be, undertake an investigation, for the effective conduct of which the States concerned shall furnish all necessary facilities;

b) place itself at the disposal of the parties concerned with a view to securing a friendly settlement of the matter on the basis of respect for human rights as defined in the Convention and the protocols thereto.

2. Proceedings conducted under paragraph 1.b shall be confidential.

Article 39

Finding of a friendly settlement

If a friendly settlement is effected, the Court shall strike the case out of its list by means of a decision which shall be confined to a brief statement of the facts and of the solution reached.

Article 40

Public hearings and access to documents

1. Hearings shall be in public unless the Court in exceptional circumstances decides otherwise.
2. Documents deposited with the Registrar shall be accessible to the public unless the President of the Court decides otherwise.

Article 41

Just satisfaction

If the Court finds that there has been a violation of the Convention or the protocols thereto, and if the internal law of the High Contracting Party concerned allows only partial reparation to be made, the Court shall, if necessary, afford just satisfaction to the injured party.

Article 42

Judgments of Chambers

Judgments of Chambers shall become final in accordance with the provisions of Article 44, paragraph 2.

Article 43

Referral to the Grand Chamber

1. Within a period of three months from the date of the judgment of the Chamber, any party to the case may, in exceptional cases, request that the case be referred to the Grand Chamber.
2. A panel of five judges of the Grand Chamber shall accept the request if the case raises a serious question affecting the interpretation or application of the Convention or the protocols thereto, or a serious issue of general importance.
3. If the panel accepts the request, the Grand Chamber shall decide the case by means of a judgment.

Article 44

Final judgments

1. The judgment of the Grand Chamber shall be final.
2. The judgment of a Chamber shall become final
 - a) when the parties declare that they will not request that the case be referred to the Grand Chamber;
or
 - b) three months after the date of the judgment, if reference of the case to the Grand Chamber has not been requested; or
 - c) when the panel of the Grand Chamber rejects the request to refer under Article 43.

3. The final judgment shall be published.

Article 45

Reasons for judgments and decisions

1. Reasons shall be given for judgments as well as for decisions declaring applications admissible or inadmissible.

2. If a judgment does not represent, in whole or in part, the unanimous opinion of the judges, any judge shall be entitled to deliver a separate opinion.

Article 46

Binding force and execution of judgments

1. The High Contracting Parties undertake to abide by the final judgment of the Court in any case to which they are parties.

2. The final judgment of the Court shall be transmitted to the Committee of Ministers, which shall supervise its execution.

Article 47

Advisory opinions

1. The Court may, at the request of the Committee of Ministers, give advisory opinions on legal questions concerning the interpretation of the Convention and the protocols thereto.

2. Such opinions shall not deal with any question relating to the content or scope of the rights or freedoms defined in Section I of the Convention and the protocols thereto, or with any other question which the Court or the Committee of Ministers might have to consider in consequence of any such proceedings as could be instituted in accordance with the Convention.

3. Decisions of the Committee of Ministers to request an advisory opinion of the Court shall require a majority vote of the representatives entitled to sit on the Committee.

Article 48

Advisory jurisdiction of the Court

The Court shall decide whether a request for an advisory opinion submitted by the Committee of Ministers is within its competence as defined in Article 47.

Article 49

Reasons for advisory opinions

1. Reasons shall be given for advisory opinions of the Court.

2. If the advisory opinion does not represent, in whole or in part, the unanimous opinion of the judges, any judge shall be entitled to deliver a separate opinion.

3. Advisory opinions of the Court shall be communicated to the Committee of Ministers.

Article 50

Expenditure on the Court

The expenditure on the Court shall be borne by the Council of Europe.

Article 51

Privileges and immunities of judges

The judges shall be entitled, during the exercise of their functions, to the privileges and immunities provided for in Article 40 of the Statute of the Council of Europe and in the agreements made thereunder.

Section III

MISCELLANEOUS PROVISIONS

Article 52

Inquiries by the Secretary General

On receipt of a request from the Secretary General of the Council of Europe any High Contracting Party shall furnish an explanation of the manner in which its internal the effective implementation of any of the provisions of the Convention.

Article 53

Safeguard for existing human rights

Nothing in this Convention shall be construed as limiting or derogating from any of the human rights and fundamental freedoms which may be ensured under the laws of any High Contracting Party or under any other agreement to which it is a Party.

Article 54

Powers of the Committee of Ministers

Nothing in this Convention shall prejudice the powers conferred on the Committee of Ministers by the Statute of the Council of Europe.

Article 55

Exclusion of other means of dispute settlement

The High Contracting Parties agree that, except by special agreement, they will not avail themselves of treaties, conventions or declarations in force between them for the purpose of submitting, by way of petition, a dispute arising out of the interpretation or application of this Convention to a means of settlement other than those provided for in this Convention.

Article 56

Territorial application

1. Any State may at the time of its ratification or at any time thereafter declare by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe that present Convention shall, subject to paragraph 4 of this Article, extend to all or any of the territories for whose international relations it is responsible.

2. The Convention shall extend to the territory or territories named in the notification as from the thirtieth day after the receipt of this notification by the Secretary General of the Council of Europe.

3. The provisions of this Convention shall be applied in such territories with due regard, however, to local requirements.

4. Any State which has made a declaration in accordance with paragraph 1 of this article may at any time thereafter declare on behalf of one or more of the territories to which the declaration relates that it accepts the competence of the Court to receive applications from individuals, non-governmental organisations or groups of individuals as provided by Article 34 of the Convention.

Article 57

Reservations

1. Any State may, when signing this Convention or when depositing its instrument of ratification, make a reservation in respect of any particular provision of the Convention to the extent that any law then in force in its territory is not in conformity with the provision. Reservations of a general character shall not be permitted under this article.

2. Any reservation made under this article shall contain a brief statement of the law concerned.

Article 58

Denunciation

1. A High Contracting Party may denounce the present Convention only after the expiry of five years from the date on which it became a party to it and after six months' notice contained in a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe, who shall inform the other High Contracting Parties.

2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the High Contracting Party concerned from its obligations under this Convention in respect of any act which, being capable of constituting a violation of such obligations, may have been performed by it before the date at which the denunciation became effective.

3. Any High Contracting Party which shall cease to be a member of the Council of Europe shall cease to be a Party to this Convention under the same conditions.

4. The Convention may be denounced in accordance with the provisions of the preceding paragraphs in respect of any territory to which it has been declared to extend under the terms of Article 56.

Article 59

Signature and ratification

1. This Convention shall be open to the signature of the members of the Council of Europe. It shall be ratified. Ratification shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. The present Convention shall come into force after the deposit of ten instruments of ratification.

3. As regards any signatory ratifying subsequently, the Convention shall come into force at the date of the deposit of its instrument of ratification.

4. The Secretary General of the Council of Europe shall notify all the members of the Council of Europe of the entry into force of the Convention, the names of the High Contracting Parties who have ratified it, and the deposit of all instruments of ratification which may be effected subsequently.

Done at Rome this 4th day of November 1950, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General shall transmit certified copies to each of the signatories.

PROTOCOL TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS, AS AMENDED BY PROTOKOL No. 11

Paris, 20.III.1952

The governments signatory hereto, being members of the Council of Europe,

Being resolved to take steps to ensure the collective enforcement of certain rights and freedoms other than those already included in Section I of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention"),

Have agreed as follows:

Article 1

Protection of property

Every natural or legal person is entitled to the peaceful enjoyment of his possessions. No one shall be deprived of his possessions except in the public interest and subject to the conditions provided for by law and by the general principles of international law.

The preceding provisions shall not, however, in any way impair the right of a State to enforce such laws as it deems necessary to control the use of property in accordance with the general interest or to secure the payment of taxes or other contributions or penalties.

Article 2

Right to education

No person shall be denied the right to education. In the exercise of any functions which it assumes in relation to education and to teaching, the State shall respect the right of parents to ensure such education and teaching in conformity with their own religious and philosophical convictions.

Article 3

Right to free elections

The High Contracting Parties undertake to hold free elections at reasonable intervals by secret ballot, under conditions which will ensure the free expression of the opinion of the people in the choice of the legislature.

Article 4

Territorial application

Any High Contracting Party may at the time of signature or ratification or at any time thereafter communicate to the Secretary General of the Council of Europe a declaration stating the extent to which it undertakes that the provisions of the present Protocol shall apply to such of the territories for the international relations of which it is responsible as are named therein.

Any High Contracting Party which has communicated a declaration in virtue of the preceding paragraph may from time to time communicate a further declaration modifying the terms of any former declaration or terminating the application of the provisions of this Protocol in respect of any territory.

A declaration made in accordance with this article shall be deemed to have been made in accordance with paragraph 1 of Article 56 of the Convention.

Article 5

Relationship to the Convention

As between the High Contracting Parties the provisions of Articles 1, 2, 3 and 4 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 6

Signature and ratification

The Protocol shall be open for signature by the members of the Council of Europe, who are the signatories of the Conventions; it shall be ratified at the same time as or after the ratifications of the Convention. It shall enter into force after the deposit of ten instruments of ratification. As regards any signatory ratifying subsequently, the Protocol shall enter into force at the date of the deposit of its instrument of ratification.

The instruments of ratification shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe, who will notify all members of the names of those who have ratified.

Done at Paris on the 20th day of March 1952, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General shall transmit certified copies to each of the signatory governments.

PROTOCOL No. 4 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS, SECURING CERTAIN RIGHTS AND FREEDOMS OTHER THAN THOSE ALREADY INCLUDED IN THE CONVENTION AND IN THE FIRST PROTOCOL THERETO, AS AMENDED BY PROTOCOL No. 11

Strasbourg, 16.IX. 1963

The governments signatory hereto, being members of the Council of Europe.

Being resolved to take steps to ensure the collective enforcement of certain rights and freedoms other than those already included in Section I of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4th November 1950 (hereinafter referred to as the "Convention") and in Articles 1 to 3 of the First Protocol to the Convention, signed at Paris on 20th March 1952,

Have agreed as follows:

Article 1

Prohibition of imprisonment for debt

No one shall be deprived of his liberty merely on the ground of inability to fulfil a contractual obligation.

Article 2

Freedom of movement

1. Everyone lawfully within the territory of a State shall, within that territory, have the right to liberty of movement and freedom to choose his residence.

2. Everyone shall be free to leave any country, including his own.

3. No restrictions shall be placed on the exercise of these rights other than such as are in accordance with law and are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, for the maintenance of *ordre public*, for the prevention of crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

4. The rights set forth in paragraph 1 may also be subject, in particular areas, to restrictions imposed in accordance with law and justified by the public interest in a democratic society.

Article 3

Prohibition of expulsion of nationals

1. No one shall be expelled, by means either of an individual or of a collective measure, from the territory of the State of which he is a national.

2. No one shall be deprived of the right to enter the territory of the state of which he is a national.

Article 4

Prohibition of collective expulsion of aliens

Collective expulsion of aliens is prohibited.

Article 5

Territorial application

1. Any High Contracting Party may, at the time of signature or ratification of this Protocol, or at any time thereafter, communicate to the Secretary General of the Council of Europe a declaration stating the extent to which it undertakes that the provisions of this Protocol shall apply to such of the territories for the international relations of which it is responsible as are named therein.

2. Any High Contracting Party which has communicated a declaration in virtue of the preceding paragraph may, from time to time, communicate a further declaration modifying the terms of any former declaration or terminating the application of the provisions of this Protocol in respect of any territory.

3. A declaration made in accordance with this article shall be deemed to have been made in accordance with paragraph 1 of Article 56 of the Convention.

4. The territory of any State to which this Protocol applies by virtue of ratification or acceptance by that State, and each territory to which this Protocol applied by virtue of a declaration by that State under this article, shall be treated as separate territories for the purpose of the references in Articles 2 and 3 to the territory of a State.

5. Any State which has made a declaration in accordance with paragraph 1 or 2 of this Article may at any time thereafter declare on behalf of one or more of the territories to which the declaration relates that it accepts the competence of the Court to receive applications from individuals, non-governmental organisations or groups of individuals as provided in Article 34 of the Convention in respect of all or any of Articles 1 to 4 of this Protocol.

Article 6

Relationship to the Convention

As between the High Contracting Parties the provisions of Articles 1 to 5 of this Protocol shall be regarded as additional Articles to the Convention, and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 7

Signature and ratification

1. This Protocol shall be open for signature by the members of the Council of Europe who are the signatories of the Convention: it shall be ratified at the same time as or after the ratification of the Convention. It shall enter into force after the deposit of five instruments of ratification. As regards any signatory ratifying subsequently, the Protocol shall enter into force at the date of the deposit of its instrument of ratification.

2. The instruments of ratification shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe, who will notify all members of the names of those who have ratified.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 16th day of September 1963, in English and in French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General shall transmit certified copies to each of the signatory states.

PROTOCOL No. 6 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS CONCERNING THE ABOLITION OF THE DEATH PENALTY, AS AMENDED BY PROTOCOL No. 11

Strasbourg, 28. IV. 1983

The member States of the Council of Europe, signatory to this Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention"),

Considering that the evolution that has occurred in several member States of the Council of Europe expresses a general tendency in favour of abolition of the death penalty;

Have agreed as follows:

Article 1

Abolition of the death penalty

The death penalty shall be abolished. No-one shall be condemned to such penalty or executed.

Article 2

Death penalty in time of war

A State may make provision in its law for the death penalty in respect of acts committed in time of war or of imminent threat of war; such penalty shall be applied only in the instances laid down in the law in accordance with its provisions. The State shall communicate to the Secretary General of the Council of Europe the relevant provisions of that law.

Article 3

Prohibition of derogations

No derogation from the provisions of this Protocol shall be made under Article 15 of the Convention.

Article 4

Prohibition of reservations

No reservation may be made under Article 57 of the Convention in respect of the provisions of this Protocol.

Article 5

Territorial application

1. Any State may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.

2. Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the date receipt of such declaration by the Secretary General.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 6

Relationship to the Convention

As between the States Parties the provisions of Articles 1 to 5 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 7

Signature and ratification

The Protocol shall be open for signature by the member States of the Council of Europe, signatories to the Convention. It shall be subject to ratification, acceptance or approval. A member State of the Council of Europe may not ratify, accept or approve this Protocol unless it has, simultaneously or previously, ratified the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 8

Entry into force

1. The Protocol shall enter into force on the first day of the month following the date on which five member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 7.

2. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 9

Depositary functions

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of Council of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 5 and 8;
- d) any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 28th day of April 1983, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

PROTOCOL NO. 7 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS, AS AMENDED BY PROTOCOL NO. 11

Strasbourg, 22. XI. 1984

The member States of the Council of Europe signatory hereto,

Being resolved to take further steps to ensure the collective enforcement of certain rights and freedoms by means of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention"),

Have agreed as follows:

Article 1

Procedural safeguards relating to expulsion of aliens

1. An alien lawfully resident in the territory of a State shall not be expelled therefrom except in pursuance of a decision reached in accordance with law and shall be allowed:

- a) to submit reasons against his expulsion,
- b) to have his case reviewed, and

c) to be represented for these purposes before the competent authority or a person or persons designated by that authority.

2. An alien may be expelled before the exercise of his rights under paragraph 1.a, b and c of this Article when such expulsion is necessary in the interests of public order or is grounded on reasons of national security.

Article 2

Right of appeal in criminal matters

1. Everyone convicted of a criminal offence by a tribunal shall have the right to have his conviction or sentence reviewed by a higher tribunal. The exercise of this right, including the grounds on which it may be exercised, shall be governed by law.

2. This right may be subject to exceptions in regard to offences of a minor character, as prescribed by law, or in cases in which the person concerned was tried in the first instance by the highest tribunal or was convicted following an appeal against acquittal.

Article 3

Compensation for wrongful conviction

When a person has by a final decision been convicted of a criminal offence and when subsequently his conviction has been reversed, or he has been pardoned, on the ground that a new or newly discovered fact shows conclusively that there has been a miscarriage of justice, the person who has suffered punishment as a result of such conviction shall be compensated according to the law or the practice of the State concerned, unless it is proved that the non-disclosure of the unknown fact in time is wholly or partly attributable to him.

Article 4

Right not to be tried or punished twice

1. No one shall be liable to be tried or punished again in criminal proceedings under the jurisdiction of the same State for an offence for which he has already been finally acquitted or convicted in accordance with the law and penal procedure of that State.

2. The provisions of the preceding paragraph shall not prevent the reopening of the case in accordance with the law and penal procedure of the State concerned, if there is evidence of new or newly discovered facts, or if there has been a fundamental defect in the previous proceedings, which could affect the outcome of the case.

3. No derogation from this Article shall be made under Article 15 of the Convention.

Article 5

Equality between spouses

Spouses shall enjoy equality of rights and responsibilities of a private law character between them, and

in their relations with their children, as to marriage, during marriage and in the event of its dissolution. This Article shall not prevent States from taking such measures as are necessary in the interests of the children.

Article 6

Territorial application

1. Any State may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which the Protocol shall apply and state the extent to which it undertakes that the provisions of this Protocol shall apply to such territory or territories.

1. Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of two months after the date of receipt by the Secretary General of such declaration.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn or modified by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal or modification shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of two months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

4. A declaration made in accordance with this Article shall be deemed to have been made in accordance with paragraph 1 of Article 56 of the Convention.

5. The territory of any State to which this Protocol applies by virtue of ratification, acceptance or approval by that State, and each territory to which this Protocol is applied by virtue of a declaration by that State under this Article, may be treated as separate territories for the purpose of the reference in Article 1 to the territory of a State.

6. Any State which has made a declaration in accordance with paragraph 1 or 2 of this Article may at any time thereafter declare on behalf of one or more of the territories to which the declaration relates that it accepts the competence of the Court to receive applications from individuals, non-governmental organisations or groups of individuals as provided in Article 34 of the Convention in respect of Articles 1 to 5 of this Protocol.

Article 7

Relationship to the Convention

As between the States Parties, the provisions of Article 1 to 6 of this Protocol shall be regarded as additional Articles to the Convention, and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 8

Signature and ratification

This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe which have signed the Convention. It is subject to ratification, acceptance or approval. A member State of the Council of Europe may not ratify, accept or approve this Protocol without previously or simultaneously

ratifying the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 9

Entry into force

1. The Protocol shall enter into force in the first day of the month following the expiration of a period of two months after the date on which seven member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 8.

2. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of two months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 10

Depositary functions

The Secretary General of the Council of Europe shall notify all the member States of the Council of Europe of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 6 and 9;
- d) any other act, notification or declaration relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 22nd day of November 1984, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

PROTOCOL No. 12 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS

Rome, 4. XI. 2000

The member States of the Council of Europe signatory hereto,

Having regard to the fundamental principle according to which all persons are equal before the law and are entitled to the equal protection of the law;

Being resolved to take further steps to promote the equality of all persons through the collective enforcement of a general prohibition of discrimination by means of the Convention for the Protection of Human Rights and fundamental Freedoms signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention");

Reaffirming that the principle of non-discrimination does not prevent States Parties from taking

measures in order to promote full and effective equality, provided that there is an objective and reasonable justification for those measures.

Have agreed as follows:

Article 1

General prohibition of discrimination

1. The enjoyment of any right set forth by law shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth or other status.

2. No one shall be discriminated against by any public authority on any ground such as those mentioned in paragraph 1.

Article 2

Territorial application

1. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.

2. Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt by the Secretary General of such declaration.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declarations, be withdrawn or modified by a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal or modification shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

4. A declaration made in accordance with this article shall be deemed to have been made in accordance with paragraph 1 of Article 56 of the Convention.

5. Any State which has made a declaration in accordance with paragraph 1 or 2 of this article may at any time thereafter declare on behalf of one or more of the territories to which the declaration relates that it accepts the competence of the Court to receive applications from individuals, non-governmental organisations or groups of individuals as provided by Article 34 of the Convention in respect of Article 1 of this Protocol.

Article 3

Relationship to the Convention

As between the States Parties, the provisions of Articles 1 and 2 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention, and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 4

Signature and ratification

This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe which have signed the Convention. It is subject to ratification, acceptance or approval. A member State of the Council of Europe may not ratify, accept or approve this Protocol without previously or simultaneously ratifying the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 5

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 4.

2. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 6

Depositary functions

The Secretary General of the Council of Europe shall notify all the member States of the Council of Europe of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 2 and 5;
- d) any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Rome, this 4th day of November 2000, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

PROTOCOL No. 13 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS, CONCERNING THE ABOLITION OF THE DEATH PENALTY IN ALL CIRCUMSTANCES

Vilnius, 3. V. 2002

The member States of the Council of Europe signatory hereto,

Convinced that everyone's right to life is a basic value in a democratic society and that the abolition of the death penalty is essential for the protection of this right and for the full recognition of the inherent dignity of all human beings;

Wishing to strengthen the protection of the right to life guaranteed by the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention");

Noting that Protocol No. 6 to the Convention, concerning the Abolition of the Death Penalty, signed at Strasbourg on 28 April 1983, does not exclude the death penalty in respect of acts committed in time of war or of imminent threat of war;

Being resolved to take the final step in order to abolish the death penalty in all circumstances,

Have agreed as follows:

Article 1

Abolition of the death penalty

The death penalty shall be abolished. No one shall be condemned to such penalty or executed.

Article 2

Prohibition of derogations

No derogation from the provisions of this Protocol shall be made under Article 15 of the Convention.

Article 3

Prohibition of reservations

No reservation may be made under Article 57 of the Convention in respect of the provisions of this Protocol.

Article 4

Territorial application

1. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.

2. Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn or modified by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal or modification shall become effective on the first day of the month following

the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 5

Relationship to the Convention

As between the States Parties the provisions of Articles 1 to 4 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention, and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 6

Signature and ratification

This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe which have signed the Convention. It is subject to ratification, acceptance or approval. A member State of the Council of Europe may not ratify, accept or approve this Protocol without previously or simultaneously ratifying the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 7

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 6.

2. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 8

Depositary functions

The Secretary General of the Council of Europe shall notify all the member States of the Council of Europe of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 4 and 7;
- d) any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed his Protocol.

Done at Vilnius, this 3 May 2002, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

ЕВРОПСКА КОНВЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА ИЗМЕЊЕНА У СКЛАДУ С ПРОТОКОЛОМ БР. 11

Рим, 4. новембра 1950. године

Владе потписнице ове Конвенције, као чланице Савета Европе,

Имајући у виду Универзалну декларацију о људским правима коју је Генерална скупштина Уједињених нација прогласила 10. децембра 1948;

Имајући у виду да ова Декларација има за циљ да осигура опште и стварно признање и поштовање права прокламованих у њој;

Имајући у виду да је циљ Савета Европе постизање већег јединства између његових чланица и да је очување и развијање основних људских права и слобода један од начина на који том циљу треба стремити,

Потврђујући изнова своју дубоку веру у оне основне слободе које су темељ правде и мира у свету и које се најбоље одржавају стварном политичком демократијом, с једне стране, и заједничким схватањем и поштовањем људских права од којих оне зависе, с друге стране,

Решене да, као владе европских земаља које су сличних погледа и имају заједничко наслеђе политичких традиција, идеале, слободе и владавине права, предузму прве кораке за скупно остваривање извесних права наведених у Универзалној декларацији,

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Обавеза поштовања људских права

Високе стране уговорнице јемче свакоме у својој надлежности права и слободе одређене у Делу I ове Конвенције.

Део I

ПРАВА И СЛОБОДЕ

Члан 2.

Право на живот

1. Право на живот сваке особе заштићено је законом. Нико не може бити намерно лишен живота, сем приликом извршења пресуде суда којом је осуђен за злочин за који је ова казна предвиђена законом.

2. Лишење живота се не сматра противним овом члану ако проистекне из употребе силе која је апсолутна нужна:

- а) ради одбране неког лица од незаконитог насиља;
 - б) да би се извршило законито хапшење или спречило бекство лица законито лишеног слободе;
 - ц) приликом законитих мера које се предузимају у циљу сузбијања нереда или побуне.
- + Судска пракса**

Члан 3.

Забрана мучења

Нико не сме бити подвргнут мучењу, или нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању.

+ Судска пракса

Члан 4.

Забрана ропства и принудног рада

1. Нико се не сме држати у ропству или ропском положају.
2. Ни од кога се не може захтевати да обавља принудни или обавезни рад.
3. За сврхе овог члана израз "принудни или обавезни рад" не обухвата:
 - а) рад уобичајен у склопу лишења слободе одређеног у складу са одредбом члана 5. ове Конвенције или током условног отпуста;
 - б) службе војне природе или, у земљама у којима се признаје приговор савести, службу која се захтева уместо одслужења војне обавезе;
 - ц) рад који се изискује у случају какве кризе или несреће која прети опстанку или добробити заједнице;
 - д) рад или службу који чине саставни део уобичајених грађанских дужности.

Члан 5.

Право на слободу и безбедност

1. Свако има право на слободу и безбедност личности. Нико не може бити лишен слободе осим у следећим случајевима и у складу са законом прописаним поступком:
 - а) у случају законитог лишења слободе на основу пресуде надлежног суда;
 - б) у случају законитог хапшења или лишења слободе због неизвршења законите судске одлуке или ради обезбеђења испуњења неке обавезе прописане законом;
 - ц) у случају законитог хапшења или лишења слободе ради привођења лица пред надлежну судску власт због оправдане сумње да је извршило кривично дело, или када се то оправдано сматра потребним како би се предупредило извршење кривичног дела или бекство по његовом извршењу;
 - д) у случају лишења слободе малолетног лица на основу законите одлуке у сврху

васпитног надзора или законитог лишења слободе ради његовог привођења надлежном органу;

е) у случају законитог лишења слободе да би се спречило ширење заразних болести, као и законитог лишења слободе душевно поремећених лица, алкохоличара или уживалаца дроге или скитница;

ф) у случају законитог хапшења или лишења слободе лица да би се спречио његов неовлашћени улазак у земљу, или лица против кога се предузимају мере у циљу депортације или екстрадиције.

2. Свако ко је ухапшен биће одмах и на језику који разуме обавештен о разлозима за његово хапшење и о свакој оптужби против њега.

3. Свако ко је ухапшен или лишен слободе сходно одредбама из става 1. ц овог члана биће без одлагања изведен пред судију или друго службено лице законом одређено да обавља судске функције и имаће право да му се суди у разумном року или да буде пуштен на слободу до суђења. Пуштање на слободу може се условити јемствима да ће се лице појавити на суђењу.

4. Свако ко је лишен слободе има право да покрене поступак у коме ће суд хитно испитати законитост лишења слободе и наложити пуштање на слободу ако је лишење слободе незаконито.

5. Свако ко је био ухапшен или лишен слободе у супротности с одредбама овог члана има утуживо право на накнаду.

+ Судска пракса

Члан 6.

Право на правично суђење

1. Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона. Пресуда се изриче јавно, али се штампа и јавност могу искључити с целог или с дела суђења у интересу морала, јавног реда или националне безбедности у демократском друштву, када то захтевају интереси малолетника или заштита приватног живота странака, или у мери која је, по мишљењу суда, нужно потребна у посебним околностима када би јавност могла да нашкоди интересима правде.

2. Свако ко је оптужен за кривично дело сматраће се невиним све док се не докаже његова кривица на основу закона.

3. Свако ко је оптужен за кривично дело има следећа минимална права:

а) да у најкраћем могућем року, подробно и на језику који разуме, буде обавештен о природи и разлозима за оптужбу против њега,

б) да има довољно времена и могућности за припремање одбране;

ц) да се брани лично или путем браниоца кога сам изабере или, ако нема довољно средстава да плати за правну помоћ, да ову помоћ добије бесплатно када интереси правде то захтевају;

д) да испитује сведоке против себе или да постигне да се они испитају и да се обезбеди

присуство и саслушање сведока у његову корист под истим условима који важе за оне који сведоче против њега;

е) да добије бесплатну помоћ преводиоца ако не разуме или не говори језик који се употребљава на суду.

+ Судска пракса

Члан 7.

Кажњавање само на основу закона

1. Нико се не може сматрати кривим за кривично дело извршено чињењем или нечињењем које, у време када је извршено, није представљало кривично дело по унутрашњем или међународном праву. Исто тако, не може се изрећи строжа казна од оне која је била прописана у време када је кривично дело извршено.

2. Овај члан не утиче на суђење и кажњавање неког лица за чињење или нечињење које се у време извршења сматрало кривичним делом према општим правним начелима која признају цивилизовани народи.

+ Судска пракса

Члан 8.

Право на поштовање приватног и породичног живота

1. Свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.

2. Јавне власти неће се мешати у вршење овог права сем ако то није у складу са законом и неопходно у демократском друштву у интересу националне безбедности, јавне безбедности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других.

+ Судска пракса

Члан 9.

Слобода мисли, савести и вероисповести

1. Свако има право на слободу мисли, савести и вероисповести; ово право укључује слободу промене вере или уверења и слободу човека да, било сам или заједно с другима, јавно или приватно, испољава веру или уверење молитвом, проповеди, обичајима и обредом.

2. Слобода исповедања вере или убеђења може бити подвргнута само оним ограничењима која су прописана законом и неопходна у демократском друштву у интересу јавне безбедности, ради заштите јавног реда, здравља или морала, или ради заштите права и слобода других.

Члан 10.

Слобода изражавања

1. Свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примање и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе. Овај члан не спречава државе да захтевају дозволе за рад телевизијских, радио и биоскопских предузећа.

2. Пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу националне безбедности, територијалног интегритета или јавне безбедности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других, спречавања откривања обавештења добијених у поверењу, или ради очувања ауторитета и непристрасности судства.

[+ Судска пракса](#)

Члан 11.

Слобода окупљања и удруживања

1. Свако има право на слободу мирног окупљања и слободу удруживања с другима, укључујући право да оснива синдикат и учлањује се у њега ради заштите својих интереса.

2. За вршење ових права неће се постављати никаква ограничења, осим оних која су прописана законом и неопходна у демократском друштву у интересу националне безбедности или јавне безбедности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других. Овим се чланом не спречава законито ограничавање вршења ових права припадницима оружаних снага, полиције или државне управе.

Члан 12.

Право на склапање брака

Мушкарци и жене одговарајућег узраста имају право да ступају у брак и заснивају породицу у складу с унутрашњим законима који уређују вршење овог права.

Члан 13.

Право на делотворни правни лек

Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира јесу ли повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.

[+ Судска пракса](#)

Члан 14.

Забрана дискриминације

Уживање права и слобода предвиђена у овој Конвенцији обезбеђује се без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, веза с неком националном мањином, имовно стање, рођење или други статус.

[+ Судска пракса](#)

Члан 15.

Одступање у ванредним околностима

1. У доба рата или друге јавне опасности која прети опстанку нације, свака Висока страна уговорница може да предузме мере које одступају од њених обавеза по овој Конвенцији, и то у најнужнијој мери коју изискује хитност ситуације, с тим да такве мере не буду у нескладу с њеним другим обавезама према међународном праву.

2. Претходна одредба не допушта одступање од члана 2. осим у погледу смрти проузроковане законитим ратним поступцима, или члана 3, 4 (став 1) и 7.

3. Свака Висока страна уговорница која користи своје право да одступи од одредби Конвенције обавештава у потпуности генералног секретара Савета Европе о мерама које предузима и разлозима за њих. Она такође обавештава генералног секретара Савета Европе када такве мере престану да делују и када одредбе Конвенције поново почну да се примењују у потпуности.

[+ Судска пракса](#)

Члан 16.

Ограничења политичке активности странаца

Ниједна одредба чланова 10, 11. и 14. неће се тумачити тако да спречава Високе старне уговорнице да ограничавају политичку делатност странаца.

Члан 17.

Забрана злоупотребе права

Ништа у овој Конвенцији не може се тумачити тако да подразумева право било које државе, групе или лица да се упусте у неку делатност или изврше неки чин који је усмерен на поништавање било ког од наведених права и слобода или на њихово ограничавање у већој мери од оне која је предвиђена Конвенцијом.

[+ Судска пракса](#)

Члан 18.

Границе коришћења ограничења права

Ограничења наведених права и слобода која су дозвољена овом Конвенцијом неће се примењивати ни у које друге сврхе сем оних због којих су прописани.

Део II

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Члан 19.

Успостављање Суда

Да би се обезбедило поштовање обавеза из Конвенције и протокола уз њу које су прихватиле Високе стране уговорнице, установљава се Европски суд за људска права, у даљем тексту: "Суд". Суд ће радити као стални орган.

Члан 20.

Суд се састоји од оноликог броја судија колико је Високих страна уговорница.

Члан 21.

Услови за избор

1. Судије морају имати високи морални углед и поседовати квалификације потребне за обављање високих судских функција, односно бити признати правни стручњаци.

2. Судије служе у личном својству.

3. Током свог мандата судије се не могу бавити пословима који су неспојиви с њиховом независношћу, непристрасношћу или захтевима сталне службе; сва питања у вези с применом овог става решава Суд.

Члан 22.

Избор судија

1. За сваку страну уговорницу судију бира Парламентарна скупштина већином гласова, са листе од три кандидата које дотична Висока страна уговорница предложи.

+ **Види:**

чл. 1. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 23.

Мандат и престанак мандата

1. Судије се бирају на период од девет година. Оне се не могу поново бирати.

2. Судији истиче мандат када наврши 70 година живота.

3. Судије остају на дужности док им се не одреди замена. Међутим, они настављају да раде на предметима које су већ узели у разматрање.

4. Судија се не може разрешити функције осим ако друге судије не одлуче двотрећинском

већином да он више не испуњава потребне услове.

+ **Види:**

чл. 2. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 24.

Секретаријат и известиоци

1. Суд има секретаријат чије се функције и организација утврђују Пословником Суда.

2. Када заседа судија појединац, Суду помажу известиоци који су потчињени председнику Суда. Они чине део Секретаријата Суда.

+ **Види:**

чл. 3. и 4. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 25.

Општа седница Суда

На општој седници Суд:

а) бира председника и једног или два потпредседника Суда на период од три године; они се могу поново бирати;

б) установљава већа за одређени временски период;

ц) бира председника већа Суда; они се могу поново бирати;

д) усваја пословник Суда;

е) бира секретара Суда и једног или више његових заменика;

ф) подноси захтев у складу са чланом 26. став 2.

+ **Види:**

чл. 5. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 26.

Судија појединац, одбори, већа и Велико веће

1. Суд разматра предмете од стране судије појединца, у одборима од три судије, већу од седам судија и у Великом већу од седамнаест судија. Већа Суда установљавају одборе за одређен временски период.

2. На захтев Опште седнице Суда, Комитет министара може, једногласном одлуком и за одређени период, да број судија већа смањи на пет.

3. Када суди као судија појединац, судија не може да разматра представку поднету против високе стране уговорнице са чије листе је изабран.

4. По службеној дужности у састав већа и Великог већа улази судија изабран са листе високе стране уговорнице. Ако таквог нема или није у могућности да учествује у раду, у својству судије седи лице кога изабере председник Суда са листе коју унапред подноси та висока страна уговорница.

5. У састав Великог већа улазе и председник и потпредседници Суда, председници већа и друге судије изабране у складу са Пословником Суда. Када се предмет изнесе пред Велико веће на основу члана 43, судије чланови већа које је донело пресуду не могу учествовати у раду Великог већа с изузетком председника Већа и судије који је изабран са листе високе стране уговорнице.

+ **Види:**

чл. 6. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 27.

Надлежност судије појединца

1. Судија појединац може да прогласи неприхватљивом или да скине с листе предмета Суда представку поднету на основу члана 34, ако се таква одлука може донети без даљег испитивања.

2. Ова одлука је коначна.

3. Ако судија појединац не прогласи представку неприхватљивом или је не скине с листе предмета Суда, уступиће је неком од одбора или већа на даљи поступак.

+ **Види:**

чл. 7. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 28.

Надлежност одбора

1. Представку поднету у складу с чланом 34. одбор може једногласном одлуком:

а) да прогласи неприхватљивом или је скине с листе предмета, ако се таква одлука може донети без даљег испитивања; или

б) да прогласи неприхватљивом и истовремено донесе пресуду о суштини спора, ако је питање које је предмет спора, а односи се на тумачење или примену Конвенције или протокола уз њу, већ подробно елаборирано у судској пракси Суда.

2. Одлуке и пресуде донете на основу става 1. су коначне.

3. Ако судија изабран са листе високе стране уговорнице не учествује у раду одбора, одбор може у свакој фази поступка да позове тог судију да заузме место једног од чланова тог одбора, узимајући у обзир све релевантне чињенице, укључујући и то да ли је та висока страна уговорница оспорила примену процедуре предвиђене ставом 1. тачка б).

+ **Види:**

чл. 8. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 29.

Одлуке већа о прихватљивости и суштини ствари

1. Ако није донета одлука на основу чланова 27. и 28, нити је изречена пресуда на основу члана 28, веће одлучује о прихватљивости и суштини појединачних представки поднетих на основу члана 34. Одлука о прихватљивости може се донети посебно.

2. Веће одлучује и о прихватљивости и суштини међудржавних представки поднетих на основу члана 33. Одлука о прихватљивости доноси се посебно осим када Суд, у изузетним случајевима, не одлучи другачије.

+ **Види:**

чл. 9. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 30.

Уступање надлежности Великом већу

Ако се поводом предмета који веће разматра покрене неко озбиљно питање од значаја за тумачење Конвенције или протокола уз њу, или ако решење питања пред већем може да доведе до резултата који није у сагласности с неком претходно донетом пресудом Већа, веће може, све док не донесе пресуду, да уступи надлежност Великом већу, изузев када се томе противи једна од странака у спору.

Члан 31.

Овлашћење Великог већа

Велико веће:

а) одлучује о представкама поднетим на основу члана 33. и члана 34, када му неко од већа уступи надлежност на основу члана 30. или када му је предмет враћен на основу члана 43;

б) одлучује о питањима која Суду упућује Комитет министара у складу с чланом 46, став 4; и

в) разматра захтеве за саветодавна мишљења поднете на основу члана 47.

+ **Види:**

чл. 10. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 32.

Надлежност Суда

1. Надлежност Суда се протеже на све предмете који се тичу тумачења и примене ове Конвенције и протокола уз њу, а који су упућени на основу чланова 33, 34, 46 и 47.

2. У споровима око надлежности одлучује Суд.

+ **Види:**

чл. 11. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 33.

Међудржавни спорови

Свака Висока страна уговорница може указати Суду на сваку повреду одредби Конвенције или протокола уз њу за коју сматра да се може приписати некој другој Високој страни уговорници.

Члан 34.

Појединачне представке

Суд може да прими представке од сваке особе, невладине организације или групе лица који тврде да су жртве повреде права установљених Конвенцијом или протоколима уз њу, учињене од стране неке Високе стране уговорнице. Високе стране уговорнице обавезују се да ни на који начин не ометају стварно вршење овог права.

+ [Судска пракса](#)

Члан 35.

Услови прихватљивости

1. Суд може узети предмет у поступак тек када се исцрпу сви унутрашњи правни лекови, у складу са општепризнатим начелима међународног права, и у року од шест месеци од дана када је поводом њега донета правоснажна одлука.

2. Суд не поступа по појединачној представци поднетој на основу члана 34. која је:

а) анонимна, или

б) у суштини истоветна с представком коју је Суд већ разматрао, или која је већ поднета некој другој међународној инстанци ради испитивања, односно решавања а не садржи нове релевантне чињенице.

3. Суд проглашава неприхватљивом сваку појединачну представку поднету на основу члана 34. ако:

а) сматра да је представка неспојива са одредбама Конвенције или протокола уз њу, очигледно неоснована, или представља злоупотребу права на представку; или

б) сматра да подносилац представке није значајније оштећен, осим ако поштовање људских права установљених Конвенцијом и протоколима уз њу не захтева испитивање суштине представке, с тим да се представка не може одбацили по овом основу уколико случај није претходно с дужном пажњом размотрио домаћи суд.

4. Суд одбацује сваку представку коју сматра неприхватљивом у смислу овог члана. Он то може учинити у свакој фази поступка.

+ **Види:**

[чл. 12. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.](#)

+ [Судска пракса](#)

Члан 36.

Интервенција трећих лица

1. Висока страна уговорница чији је подносилац представке држављанин може поднети писани поднесак и узети учешће у расправи у предметима пред већем или Великим већем.

2. Председник Суда може у интересу исправног поступања позвати Високу страну уговорницу која није страна у поступку или свако заинтересовано лице које није

подносилац представке да поднесу писани поднесак или узму учешће у расправи.

3. Комесар за људска права Савета Европе може поднети писани поднесак и узети учешће у расправи у предметима пред већем или Великим већем.

+ **Види:**

чл. 13. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 37.

Брисање представки

1. Суд у свакој фази поступка може одлучити да избрише представку са листе предмета ако се на основу околности може закључити:

а) да подносилац представке не намерава да даље учествује у поступку; или

б) да је ствар разрешена; или

ц) да из сваког другог разлога који Суд утврди није више оправдано наставити са испитивањем представке.

Међутим, Суд наставља с испитивањем представке ако је то потребно ради поштовања људских права установљених Конвенцијом и протоколима уз њу.

2. Суд може одлучити да представку врати на своју листу предмета ако сматра да околности то налажу.

Члан 38.

Испитивање предмета

Суд разматра представку заједно с представницима странака и, ако је то потребно, предузима истрагу за чије ће му ефикасно спровођење високе стране уговорнице у питању обезбедити све неопходне услове.

+ **Види:**

чл. 14. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 39.

Пријатељска поравнања

1. У свакој фази поступка Суд се може ставити на располагање странама у спору како би се постигло пријатељско поравнање засновано на поштовању људских права установљених Конвенцијом и протоколима уз њу.

2. Поступак који се води на основу става 1. поверљиве је природе.

3. Ако се постигне пријатељско решење, Суд скида предмет са своје листе одлуком која садржи кратак опис чињеница и постигнутог решења.

4. Одлука се доставља Комитету министара који надгледа извршење одредби пријатељског поравнања предвиђених одлуком.

+ **Види:**

чл. 15. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

Члан 40.

Јавна расправа и увид у списе

1. Расправе су јавне, сем када Суд у посебним околностима одлучи друкчије.
2. Списи депоновани код Секретара доступни су јавности, сем када председник Суда одлучи друкчије.

Члан 41.

Правично задовољење

Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.

+ Судска пракса

Члан 42.

Пресуде већа

Пресуде већа постају правоснажне у складу с одредбама члана 44. став 2.

Члан 43.

Обраћање Великом већу

1. У року од три месеца од дана доношења пресуде већа свака странка може, у посебним случајевима, да захтева да се предмет изнесе пред Велико веће.
2. Колегијум од пет судија Великог већа прихватиће захтев ако се предмет тиче неког значајног питања везаног за тумачење Конвенције или озбиљног питања од опште важности.
3. Ако колегијум прихвати захтев, Велико веће одлучује о предмету пресудом.

Члан 44.

Правоснажна пресуда

1. Пресуда Великог већа је правоснажна.
2. Пресуда већа постаје правоснажна:
 - а) када странке изјаве да неће захтевати да се предмет изнесе пред Велико веће; или
 - б) три месеца после доношења пресуде, ако се не затражи да се предмет изнесе пред Велико веће; или

ц) када колегијум одбије захтев за обраћање Великом већу на основу члана 43.

3. Правоснажна пресуда се објављује.

Члан 45.

Образложење пресуда и одлука

1. Образложење се даје за пресуде и за одлуке којима се представка проглашава прихватљивом или неприхватљивом.

2. Ако пресуда у целости или једном свом делу не представља једногласно мишљење судија, сваки судија има право да изнесе издвојено мишљење.

Члан 46.

Обавезност и извршење пресуда

1. Високе стране уговорнице се обавезују да се повинују правоснажној пресуди Суда у сваком предмету у коме су странке.

2. Правоснажна пресуда Суда се доставља Комитету министара који надгледа њено извршење.

3. Ако Комитет министара сматра да праћење извршења правоснажне пресуде ремети неки проблем у вези са тумачењем пресуде, може се обратити Суду ради доношења одлуке поводом питања тумачења. За одлуку о обраћању Суду потребна је двотрећинска већина гласова представника који седе у Комитету.

4. Ако Комитет министара сматра да нека висока страна уговорница одбија да се повинује правоснажној пресуди у предмету у којем је странка, он може, након што званично обавести ту високу страну уговорницу, а на основу одлуке усвојене двотрећинском већином гласова представника који седе у Комитету, да се Суду обрати питањем да ли је та висока страна уговорница пропустила да испуни своју обавезу из става 1.

5. Ако Суд утврди да постоји повреда става 1, упућује предмет Комитету министара ради разматрања мера које треба предузети. Ако Суд утврди да став 1. није прекршен, вратиће предмет Комитету министара који закључује расправу о предмету.

+ **Види:**

[чл. 16. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.](#)

+ **[Судска пракса](#)**

Члан 47.

Саветодавна мишљења

1. На захтев Комитета министара Суд може да даје саветодавна мишљења о правним питањима која се тичу тумачења Конвенције и протокола уз њу.

2. Таква мишљења се не могу бавити питањима која се односе на садржај или обухват права и слобода установљених Делом I Конвенције и протоколима уз њу, као ни било

којим другим питањем које би Суд или Комитет министара могли да разматрају у вези с поступцима који се могу покренути у складу са Конвенцијом.

3. За одлуке Комитета министара да захтева саветодавно мишљење Суда потребна је већина гласова представника који имају право да у Комитету заседају.

Члан 48.

Надлежност Суда да даје саветодавна мишљења

Суд одлучује да ли захтев за давање саветодавног мишљења који поднесе Комитет министара спада у његову надлежност одређену чланом 47.

Члан 49.

Образложење саветодавних мишљења

1. Саветодавна мишљења Суда се образлажу.
2. Ако саветодавно мишљење у целости или једном свом делу не представља једногласно мишљење судија, сваки судија има право да изнесе издвојено мишљење.
3. Саветодавна мишљења Суда достављају се Комитету министара.

Члан 50.

Трошкови Суда

Трошкове суда сноси Савет Европе.

Члан 51.

Привилегије и имунитети судија

Током вршења своје функције судије уживају привилегије и имунитете предвиђене чланом 40. Статута Савета Европе и споразумима донетим на основу њега.

Део III

ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52.

Обавештења генералном секретару

По пријему захтева од генералног секретара Савета Европе, свака Висока страна уговорница пружиће објашњење о начину на који њено унутрашње право обезбеђује стварну примену свих одредаба ове Конвенције.

Члан 53.

Обезбеђење постојећих људских права

Ниједна одредба ове Конвенције неће се тумачити тако да ограничава односно угрожава људска права и основне слободе који би били признати по законима сваке Високе стране уговорнице или по сваком другом споразуму чија је она страна уговорница.

Члан 54.

Овлашћења Комитета министара

Ништа у овој Конвенцији не дира у овлашћења која су дата Комитету министара Статутом Савета Европе.

Члан 55.

Искључење других начина за решавање спора

Високе стране уговорнице сагласиле су се да се неће користити, изузев ако постоји посебан споразум, постојећим међусобним уговорима, конвенцијама или декларацијама како би неки спор који произлази из тумачења или примене ове Конвенције путем представке поднеле да се решава неким другим начином, а не онима који су предвиђени овом Конвенцијом.

Члан 56.

Територијална примена

1. Приликом ратификације, или у свако доба после тога, свака држава може изјавити, путем нотификације упућене генералном секретару Савета Европе, да ће се у складу са одредбама става 4. овог члана ове Конвенције примењивати на све или на неку од територија за чије је међународне односе одговорна.

2. Конвенција ће се примењивати на територију или територије означене у нотификацији почев од тридесетог дана по пријему ове нотификације од стране генералног секретара Савета Европе.

3. При примени одредаба ове Конвенције на таквим територијама водиће се рачуна о локалним потребама.

4. Свака држава која је дала изјаву у сагласности са ставом 1. овог члана може у свако доба после тога изјавити да прихвата надлежност Суда у погледу примања представки од појединаца невладиних организација или група лица према одредбама члана 34. Конвенције, а у односу на неку или више територија на које се изјава односи.

Члан 57.

Резерве

1. Приликом потписивања ове Конвенције, или приликом депоновања инструмента ратификације, свака држава може ставити резерву на сваку поједину одредбу Конвенције у обиму у коме неки закон који је тада на снази на њеној територији није сагласан са том одредбом. Резерве општег карактера нису дозвољене на основу овог члана.

2. Свака резерва стављена на основу овог члана садржи кратку изјаву о закону у питању.

Члан 58.

Отказивање

1. Висока страна уговорница може отказати ову Конвенцију тек по протеку пет година од дана када је постала страна уговорница и то путем отказа са шестомесечним отказним роком, који се доставља генералном секретару Савета Европе, који о томе обавештава друге Високе стране уговорнице.

2. Отказ не може имати за последицу да се Висока страна уговорница у питању ослободи својих обавеза према овој Конвенцији у погледу сваке радње учињене до дана када је отказ почео да дејствује, а која би могла да представља кршење тих обавеза.

3. Под овим истим условима, свака Висока страна уговорница која престане да буде чланица Савета Европе престаје да буде и уговорница ове Конвенције.

4. Сагласно одредбама претходних ставова, Конвенција се може отказати у односу на сваку територију за коју је сагласно одредбама члана 56. изјављено да се примењује.

Члан 59.

Потпис и ратификација

1. Ова Конвенција је отворена за потпис чланицама Савета Европе. Она се ратификује. Ратификације се депонују код генералног секретара Савета Европе.

2. Европска унија може да приступи овој конвенцији.

3. Ова Конвенција ступа на снагу после депоновања десет инструмената ратификације.

4. У погледу сваке потписнице која је буде ратификовала после тога, Конвенција ступа на снагу на дан када она депонује свој инструмент ратификације.

5. Генерални секретар Савета Европе обавештава све чланице Савета Европе о ступању на снагу ове Конвенције, о именима Високих страна уговорница које су је ратификовале и о свим инструментима ратификације накнадно депонованим.

Сачињено у Риму, дана 4. новембра 1950, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако веродостојна, у једном примерку који се похрањује у архиви Савета Европе. Генерални секретар ће доставити оверене преписе свакој потписници.

+ **Види:**

чл. 17. Протокола бр. 14. - СЦГ-МУ, 5/2005-25.

ПРОТОКОЛ УЗ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА, ИЗМЕЊЕНУ У СКЛАДУ СА ПРОТОКОЛОМ БР. 11

Париз, 20. марта 1952. године

Владе потписнице, као чланице Савета Европе,

Решене да предузму кораке да би осигурале скупно спровођење извесних права и слобода који нису укључени у Део I Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, потписане у Риму 4. новембра 1950 (у даљем тексту: "Конвенција"),

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Заштита имовине

Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

± Судска пракса

Члан 2.

Право на образовање

Нико не може бити лишен права на образовање. У вршењу свих својих функција у области образовања и наставе држава поштује право родитеља да обезбеде образовање и наставу који су у складу с њиховим верским и филозофским уверењима.

Члан 3.

Право на слободне изборе

Високе стране уговорнице се обавезују да у примереним временским размацима одржавају слободне изборе с тајним гласањем, под условима који обезбеђују слободно изражавање мишљења народа при избору законодавних тела.

Члан 4.

Територијална примена

Свака Висока страна уговорница може приликом потписивања или ратификације, или у свако доба после тога, доставити генералном секретару Савета Европе изјаву о томе у ком обиму прихвата да се одредбе овог Протокола примењују на територијама за чије је међународне односе одговорна, а које је означила у изјави.

Свака Висока страна уговорница која је доставила изјаву у смислу претходног става може накнадно да достави нову изјаву којом мења услове садржане у ранијој изјави или укида

примену одредби овог Протокола у односу на било коју територију.

Изјава дата у складу са овим чланом сматраће се као да је дата у складу са ставом 1. члана 56. Конвенције.

Члан 5.

Однос с Конвенцијом

У погледу Високих страна уговорница одредбе члана 1, 2, 3. и 4. овог Протокола сматрају се додатним члановима Конвенције и све одредбе Конвенције примењују се у складу са тим.

Члан 6.

Потпис и ратификација

Овај Протокол је отворен за потпис чланицама Савета Европе које су потписнице Конвенције; он се ратификује истовремено или после ратификације Конвенције. Он ступа на снагу после депоновања десет инструмената ратификације. У погледу сваке потписнице која га буде ратификовала после тога, Протокол ступа на снагу на дан када она депонује свој инструмент ратификације.

Инструменти ратификације депонују се код генералног секретара Савета Европе, који ће све чланице обавестити о именима оних чланица које су извршиле ратификацију.

Сачињено у Паризу, дана 20. марта 1952, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако веродостојни, у једном примерку који се похрањује у архиви Савета Европе. Генерални секретар ће доставити оверене преписе влади сваке државе потписнице.

ПРОТОКОЛ БРОЈ 4 УЗ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА КОЈИМ СЕ ОБЕЗБЕЂУЈУ ИЗВЕСНА ПРАВА И СЛОБОДЕ КОЈИ НИСУ УКЉУЧЕНИ У КОНВЕНЦИЈУ И ПРВИ ПРОТОКОЛ УЗ ЊУ, ИЗМЕЊЕНУ У СКЛАДУ С ПРОТОКОЛОМ БР. 11

Стразбур, 16. септембра 1963. године

Називи додатних чланова и текст измењени су у складу са одредбама Протокола број 11 (ETS No. 155) даном ступања на снагу 1. новембра 1998. године.

Владе потписнице, као чланице Савета Европе,

Решене да предузму кораке да би осигурале скупно спровођење извесних права и слобода која нису укључена у Део I Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, потписане у Риму 4. новембра 1950. (у даљем тексту: "Конвенција"), и чланове 1. до 3. Првог Протокола уз Конвенцију, потписаног у Паризу 20. марта 1952.

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Забрана казне затвора за дуг

Нико се не може лишити слободе само зато што није у стању да испуни уговорну обавезу.

Члан 2.

Слобода кретања

1. Свако ко се законито налази на територији једне државе има, на тој територији, право на слободу кретања и слободу избора боравишта.

2. Свако је слободан да напусти било коју земљу, укључујући и сопствену.

3. Никаква ограничења не могу се поставити у односу на вршење ових права сем оних која су у складу са законом и која су неопходна у демократском друштву у интересу националне безбедности или јавне сигурности, ради очувања јавног поретка, за спречавање криминала, за заштиту здравља или морала или ради заштите права и слобода других.

4. Права из става 1. могу се, такође, у извесним областима подвргнути случајевима која су уведена у складу са законом и оправдана јавним интересом у демократском друштву.

+ Судска пракса

Члан 3.

Забрана протеривања сопствених држављана

1. Нико не може бити протеран, било појединачном било колективном мером, с територије државе чији је држављанин.

2. Нико не може бити лишен права да уђе на територију државе чији је држављанин.

Члан 4.

Забрана групног протеривања странаца

Забрањено је колективно протеривање странаца.

Члан 5.

Територијална примена

1. Свака Висока страна уговорница може приликом потписивања или ратификације, или у свако доба после тога, доставити генералном секретару Савета Европе изјаву о томе у ком обиму прихвата да се одредбе овог Протокола примењују на територијама за чије је међународне односе одговорна, а које је означила у изјави.

2. Свака Висока страна уговорница која је доставила изјаву у смислу претходног става може накнадно да достави нову изјаву којом мења услове садржане у ранијој изјави или укида примену одредби овог Протокола у односу на било коју територију.

3. Изјава дата у складу с овим чланом сматраће се као да је дата у складу са ставом 1. члана 56. Конвенције.

4. Територија сваке државе на коју се примењује овај Протокол на основу ратификације или прихватања, и свака територија на коју се овај Протокол примењује на основу изјаве те државе дате на основу овог члана, сматрају се одвојеним територијама у смислу члана 2. и 3.

5. Држава која је дала изјаву у складу са ставом 1. или 2. овог члана може у свако доба изјавити у име једне или више територија на које се изјава односи да прихвата надлежност Суда да прима представке од појединаца, невладиних организација или група појединаца према одредбама члана 34. Конвенције, а у вези чланова 1. до 4. овог Протокола.

Члан 6.

Однос с Конвенцијом

У погледу Високих страна уговорница одредбе члана 1. до 5. овог Протокола сматрају се додатним члановима Конвенције и све одредбе Конвенције примењују се у складу с тим.

Члан 7.

Потпис и ратификација

1. Овај Протокол је отворен за потпис чланицама Савета Европе које су потписнице Конвенције; он се ратификује истовремено или после ратификације Конвенције. Он ступа на снагу после депоновања пет инструмената ратификације. У погледу сваке потписнице која га буде ратификовала после тога, Протокол ступа на снагу на дан када она депонује инструмент ратификације.

2. Инструменти ратификације депонују се код генералног секретара Савета Европе, који ће све чланице обавестити о томе које су чланице извршиле ратификацију.

У потврду чега су доле потписани, прописно овлашћени у том циљу, потписали овај Протокол.

Сачињено у Стразбуру, дана 16. марта 1963, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако меродавна, у једном примерку који се похрањује у архиви Савета Европе. Генерални секретар ће доставити оверене преписе свакој држави потписници.

ПРОТОКОЛ БРОЈ 6 УЗ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА О УКИДАЊУ СМРТНЕ КАЗНЕ, ИЗМЕЊЕНЕ У СКЛАДУ С ПРОТОКОЛОМ БР. 11

Стразбур, 28. априла 1983. године

Државе чланице Савета Европе, потписнице овог Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, потписану у Риму 4. новембра 1950. (у даљем тексту: "Конвенција"),

Сматрајући да промене до којих је дошло у неколико држава чланица Савета Европе изражавају општу тежњу ка укидању смртне казне,

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Укидање смртне казне

Смртна казна се укида. Нико се не може осудити на смртну казну или погубити.

Члан 2.

Смртна казна за време рата

Држава може у свом законодавству да предвиди смртну казну за дела извршена у доба рата или непосредне ратне опасности; таква казна примениће се само у случајевима предвиђеним законом и у складу с његовим одредбама. Држава обавештава генералног секретара Савета Европе о одговарајућим одредбама тог закона.

Члан 3.

Забрана одступања

Ниједна одредба овог Протокола не може се укинути на основу члана 15. Конвенције.

Члан 4.

Забрана резерви

На одредбе овог Протокола не могу се стављати резерве на основу члана 57. Конвенције.

Члан 5.

Територијална примена

1. Свака држава може, приликом потписивања или када депонује инструмент ратификације, прихватања или одобрења, да одреди територију или територије на које се овај Протокол примењује.

2. Свака држава може, у свако доба после тога, путем изјаве упућене генералном секретару Савета Европе, да прошири примену овог Протокола на било коју другу територију означену у изјави. У погледу такве територије Протокол ступа на снагу првог дана месеца који наступа после дана када генерални секретар прими такву изјаву.

3. Свака изјава учињена на основу претходна два става може, у погледу територије

означене у њој, да се повуче путем изјаве упућене генералном секретару. Повлачење изјаве има дејство од првог дана месеца који наступа након дана када је генерални секретар примио такво обавештење.

Члан 6.

Однос с Конвенцијом

У погледу Високих страна уговорница одредбе члана 1. до 5. овог Протокола сматрају се додатним члановима Конвенције и све одредбе Конвенције примењују се у складу с тим.

Члан 7.

Потпис и ратификација

Овај Протокол је отворен за потпис државама чланица Савета Европе које су потписнице Конвенције. Он се ратификује, прихвата или одобрава. Држава чланица Савета Европе не може да ратификује, прихвати или одобри овај Протокол ако није истовремено или претходно ратификовала Конвенцију. Инструменти ратификације, прихватања или одобравања се депонују код генералног секретара Савета Европе.

Члан 8.

Ступање на снагу

1. Овај Протокол ступа на снагу првог дана месеца који наступи после дана када је пет држава чланица Савета Европе изразило свој пристанак да их овај Протокол обавезује у складу са одредбама члана 7.

2. У погледу сваке државе чланице која после тога изрази свој пристанак да је овај Протокол обавезује, он ступа на снагу првог дана месеца који наступа после дана када је депонован инструмент ратификације, прихватања или одобрења.

Члан 9.

Функција депозитара

Генерални секретар Савета Европе обавештава државе чланице Савета Европе о:

- а) сваком потпису,
- б) депоновању инструмента ратификације, прихватања или одобрења;
- ц) сваком датуму ступања на снагу овог Протокола у складу са члановима 5. и 8;
- д) свакој којој другој радњи, обавештењу или саопштењу у вези с овим Протоколом.

У потврду чега чега су доле потписани, прописно овлашћени у том циљу, потписали овај Протокол.

Сачињено у Стразбуру, дана 28. априла 1983. на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако веродостојни, у једном примерку који се похрањује у архиви

Савета Европе. Генерални секретар Савета Европе ће доставити оверене преписе свакој држави чланици Савета Европе.

ПРОТОКОЛ БРОЈ 7 УЗ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА ИЗМЕЊЕНУ У СКЛАДУ С ПРОТОКОЛОМ БР. 11

Стразбур, 22. новембар 1984. године

Државе потписнице, чланице Савета Европе,

Решене да предузму даље кораке да би осигурале скупно спровођење извесних права и слобода путем Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, потписане у Риму 4. новембра 1950. (у даљем тексту: "Конвенција"),

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Заштита у поступку протеривања странаца

1. Странац који законито борави на територији једне државе не може се из ње протерати, осим на основу одлуке донете у складу са законом, и има право:

а) да изнесе разлоге којима оспорава протеривање;

б) да се његов случај преиспита; и

ц) да у ту сврху буде заступљен пред надлежним органом или лицем или лицима која тај орган одреди.

2. Странац се може протерати и пре него што искористи своја права према ставу 1. а, б и ц овог члана, ако је протеривање неопходно у интересу јавног реда или се темељи на разлозима националне безбедности.

Члан 2.

Право на жалбу у кривичним стварима

1. Свако ко је одлуком суда осуђен за кривично дело има право да његову осуду или казну преиспита виши суд. Остваривање овог права, укључујући и основе за његово коришћење, уређује се законом.

2. Ово право може трпети изузетке, када је реч о делима мањег значаја, која су одређена законом, или у случајевима када је лицу у питању у првом степену судио највиши суд или је било осуђено на основу жалбе на ослобађајућу пресуду.

Члан 3.

Накнада за погрешну осуду

Ако је неко лице било правоснажном пресудом осуђено због кривичног дела и ако је касније његова пресуда била укинута или је био помилован због тога што нека нова или новооткривена чињеница неоспорно указује да се радило о судској грешци, лице које је претрпело казну као последицу такве осуде добиће накнаду у складу са законом или праксом дотичне државе, осим ако се не докаже да је оно у потпуности или делимично одговорно за то што непозната чињеница није благовремено откривена.

Члан 4.

Право да се не буде суђен или кажњен двапут у истој ствари

1. Никоме се не може поново судити нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правоснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

2. Одредбе претходног става не спречавају поновно отварање поступка у складу са законом и кривичним поступком дате државе, ако постоје докази о новим или новооткривеним чињеницама, или ако је у ранијем поступку дошло до битне повреде која је могла да утиче на његов исход.

3. Овај се члан не може ставити ван снаге на основу члана 15. Конвенције.

Члан 5.

Једнакост супружника

У вези с браком, у току брака и у случају његовог раскида, супружници су равноправни у погледу међусобних грађанскоправних права и обавеза и у свом односу према деци. Овим се чланом државе не спречавају да предузимају неопходне мере у интересу деце.

Члан 6.

Територијална примена

1. Свака држава може, приликом потписивања или када депонује инструмент ратификације, прихватања или одобрења, да одреди територију или територије на које се овај Протокол примењује и да наведе степен у коме ће се његове одредбе примењивати на тим територијама.

2. Свака држава може, у свако доба после тога, путем изјаве упућене Генералном секретару Савета Европе, да прошири примену овог Протокола на било коју другу територију означену у изјави. У погледу такве територије Протокол ступа на снагу првог дана месеца који наступа после протока двомесечног периода од дана када Генерални секретар прими такву изјаву.

3. Свака изјава учињена на основу претходна два члана може, у погледу територије означене у њој, да се повуче или измени путем изјаве упућене Генералном секретару. Повлачење или измена изјаве има дејство од првог дана месеца који наступа после протока двомесечног периода од дана када Генерални секретар прими такву изјаву.

4. Изјава дата у складу са овим чланом сматраће се као да је дата у складу са ставом 1. члана 56. Конвенције.

5. Територија сваке државе на коју се примењује овај Протокол на основу ратификације, прихватања и одобрења, и свака територија на коју се овај Протокол примењује на основу изјаве те државе на основу овог члана, могу се сматрати одвојеним територијама у смислу члана 1.

6. Држава која је дала изјаву у складу са ставом 1. или 2. овог члана може у свако доба изјавити у име једне или више територија на које се изјава односи да прихвата надлежност Суда да прима представке од појединаца, невладиних организација или група појединаца према одредбама члана 34. Конвенције, а у вези чланова 1. до 5. овог Протокола.

Члан 7.

Однос с Конвенцијом

У погледу Високих страна уговорница одредбе члана 1. до 6. овог Протокола сматрају се додатним члановима Конвенције и све одредбе Конвенције примењују се у складу с тим.

Члан 8.

Потпис и ратификација

Овај Протокол је отворен за потпис чланицама Савета Европе које су потписнице Конвенције. Он се ратификује, прихвата или одобрава. Држава чланица Савета Европе не може да ратификује, прихвати или одобри овај Протокол ако није истовремено или претходно ратификовала Конвенцију. Инструменти ратификације, прихватања или одобрења се депонују код генералног секретара Савета Европе.

Члан 9.

Ступање на снагу

1. Овај Протокол ступа на снагу првог дана месеца који наступа после протока двомесечног периода од дана када је седам држава чланица Савета Европе изразило свој пристанак да их овај Протокол обавезује у складу са одредбама члана 8.

2. У погледу сваке државе чланице која после тога изрази свој пристанак да је овај Протокол обавезује, он ступа на снагу првог дана месеца који наступи после протока двомесечног периода од дана када је депонован инструмент ратификације, прихватања или одобрења.

Члан 10.

Функција депозитара

Генерални секретар Савета Европе обавештава државе чланице Савета Европе о:

- а) сваком потпису,
- б) депоновању инструмента ратификације, прихватања или одобрења;
- ц) сваком датуму ступања на снагу овог Протокола у складу са члановима 6. и 9;

д) свакој другој радњи, обавештењу или саопштењу у вези с овим Протоколом.

У потврду чега се доле потписани, прописно овлашћени у том циљу, потписали овај Протокол.

Сачињено у Стразбуру, дана 22. новембра 1984, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако веродостојни, у једном примерку који се похрањује у Архиви Савета Европе. Генерални секретар Савета Европе ће доставити оверене преписе свакој држави чланици Савета Европе.

ПРОТОКОЛ БРОЈ 12 УЗ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА

Рим, 4. новембар 2000. године

Државе потписнице, чланице Савета Европе,

Имајући у виду основно начело да су сви људи једнаки пред законом и имају право на једнаку заштиту закона;

Решене да предузму даље кораке ради унапређивања једнакости свих људи колективном применом опште забране дискриминације путем Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, потписане у Риму 4. новембра 1950. (у даљем тексту: "Конвенција");

Потврђујући да начело недискриминације не спречава потписнице да предузимају мере ради унапређивања пуне и стварне једнакости под условом да постоји објективно и разумно оправдање за овакве мере;

Сагласиле су се о следећем:

Члан 1.

Општа забрана дискриминације

1. Свако право које закон предвиђа оствариваће се без дискриминације по било ком основу као нпр. полу, раси, боји коже, језику, вероисповести, политичком и другом уверењу, националном или друштвеном пореклу, повезаности са националном мањином, имовини, рођењу или другом статусу.

2. Јавне власти неће ни према коме вршити дискриминацију по основима као што су они поменути у ставу 1.

[± Судска пракса](#)

Члан 2.

Територијална примена

1. Свака држава може, у време потписивања или приликом депоновања инструмента о ратификацији, прихватању или одобрењу, означити територију или територије на којима ће се примењивати овај Протокол.

2. Свака држава може било када касније, декларацијом упућеном Генералном секретару

Савета Европе, проширити примену овог Протокола на неку другу територију означену у декларацији. Протокол ће ступити на снагу у односу на такву територију првог дана у месецу после истека рока од три месеца од дана када је Генерални секретар примио овакву декларацију.

3. Свака декларација дата по једном од два претходна става може се, у односу на сваку територију означену у декларацији, повући или изменити обавештењем упућеном Генералном секретару. Повлачење или измена ступиће на снагу првог дана у месецу после истека рока од три месеца од дана када је Генерални секретар примио обавештење.

4. Декларација дата у складу с овим чланом сматраће се сагласно са ставом 1. члана 56. Конвенције.

5. Свака држава која је дала декларацију у складу са ставовима 1. и 2. овог члана може у свако време изјавити да прихвата надлежност Суда да прима представке појединаца, невладиних организација или група појединаца у односу на члан 1. овог Протокола с једне или више територија на које се декларација односи, као што је предвиђено чланом 34. Конвенције.

Члан 3.

Однос према Конвенцији

Одредбе чланова 1. и 2. овог Протокола сматраће се између уговорница додатним члановима Конвенције, све одредбе Конвенције ће се сходно примењивати.

Члан 4.

Потпис и ратификација

Овај Протокол биће отворен за потписивање од стране држава чланица Савета Европе које су потписале Конвенцију. Он подлеже ратификацији, прихватању или одобрењу. Држава чланица Савета Европе не може ратификовати, прихватити или одобрити овај Протокол а да пре тога или истовремено не ратификује Конвенцију. Инструменти о ратификацији, прихватању или одобрењу депоноваће се код Генералног секретара Савета Европе.

Члан 5.

Ступање на снагу

1. Овај Протокол ступиће на снагу првог дана у месецу после истека рока од три месеца од дана када су десет држава чланица Савета Европе изразиле сагласност да их Протокол обавезује у складу с одредбама члана 4.

2. У односу на сваку државу која касније изрази своју сагласност да буде њиме обавезана Протокол ће ступити на снагу првог дана у месецу после истека рока од три месеца од дана депоновања инструмента о ратификацији, прихватању или одобрењу.

Члан 6.

Функција депозитара

Генерални секретар Савета Европе обавештава државе чланице Савета Европе о:

- а) сваком потпису,
- б) депоновању сваког инструмента ратификације, прихватања или одобрења;
- ц) сваком датуму ступања на снагу овог Протокола у складу са члановима 2. и 5;
- д) сваком другом акту, обавештењу или допису који се тиче овог Протокола.

У потврду чега се долепотписани, прописно опуномоћене личности потписале овај Протокол.

Сачињено у Риму, дана 4. новембра 2000, на енглеском и француском језику, с тим да су оба текста једнако аутентична, у једном примерку који ће се депоновати у Архиви Савета Европе. Генерални секретар Савета Европе ће доставити оверене преписе свакој држави чланици Савета Европе.

ПРОТОКОЛ БРОЈ 13 УЗ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА О УКИДАЊУ СМРТНЕ КАЗНЕ У СВИМ ОКОЛНОСТИМА

Виљнус, 3. мај 2002. године

Државе чланице Савета Европе, потписнице овог Протокола,

Уверене да је право свакога на живот основна вредност у демократском друштву и да је укидање смртне казне од суштинске важности за заштиту овог права, као и за потпуно признавање урођеног достојанства свих људских бића;

Желећи да учврсте заштиту права на живот, зајемченог Конвенцијом о заштити људских права и основних слобода потписаној у Риму 4. новембра 1950. године (у даљем тексту: "Конвенција");

Имајући у виду да Протокол 6 уз Конвенцију, који се односи на укидање смртне казне, потписан у Стразбуру 28. априла 1983. не искључује смртну казну за дела почињена у време ратног стања или стања непосредне ратне опасности;

Решене да предузму одлучујући корак у циљу укидања смртне казне у свим околностима,

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Укидање смртне казне

Смртна казна се укида. Нико се не може осудити на смртну казну или погубити.

Члан 2.

Забрана одступања

Ниједна одредба овог Протокола не може се укинути на основу члана 15. Конвенције.

Члан 3.

Забрана стављања резерви

На одредбе овог Протокола не могу се стављати резерве на основу члана 57. Конвенције.

Члан 4.

Територијална примена

1. Свака држава може у тренутку потписивања или депоновања инструмента о ратификацији, прихватању или одобравању, назначити територију или територије на које се овај Протокол примењује.

2. Свака држава уговорница може накнадно, изјавом упућеном Генералном секретару Савета Европе, проширити примену овог Протокола на неку другу територију наведену у изјави. У односу на ту територију Протокол ступа на снагу првог дана у месецу који наступа по истеку периода од три месеца од дана када је Генерални секретар примио ту изјаву.

3. Све изјаве дате у складу с претходна два става, у односу на сваку територију наведену у изјави, могу да се повуку нотификацијом достављеном Генералном секретару. Повлачење ступа на снагу првог дана у месецу који наступа по истеку периода од три месеца од дана када је Генерални секретар примио поменути нотификацију.

Члан 5.

Однос према Конвенцији

У погледу Високих страна уговорница одредбе чланова 1. до 4. овог Протокола сматрају се додатним члановима Конвенције и све одредбе Конвенције примењују се у складу с тим.

Члан 6.

Потпис и ратификација

Овај Протокол је отворен за потпис државама чланицама Савета Европе које су потписнице Конвенције. Он подлеже ратификацији, прихватању или одобравању. Држава чланица Савета Европе не може да ратификује, прихвати или одобри овај Протокол без претходне или истовремене ратификације Конвенције. Инструменти о ратификацији, прихватању или одобравању депонују се код Генералног секретара Савета Европе.

Члан 7.

Ступање на снагу

1. Овај Протокол ступа на снагу првог дана у месецу који наступа по истеку периода од три месеца од дана када је десет држава чланица Савета Европе изразило пристанак да се

обавежу овим Протоколом у складу с одредбама члана 6.

2. У односу на државу чланицу која накнадно изрази пристанак да се обавеже овим Протоколом, он ступа на снагу првог дана у месецу који наступа по истеку периода од три месеца од дана депоновања инструмената о ратификацији, прихватању или одобравању.

Члан 8.

Функција депозитара

Генерални секретар Савета Европе обавештава државе чланице Савета Европе о:

- а) сваком потписивању,
 - б) сваком депоновању инструмената ратификације, прихватању или одобравању;
 - ц) сваком датуму ступања на снагу овог Протокола у складу са члановима 4. и 7;
 - д) сваком другом поступку, обавештењу или саопштењу који се односи на овај Протокол.
- У потврду чега су долепотписани, прописно овлашћени за то, потписали овај Протокол.

Сачињено у Вилњусу, дана 3. маја 2002. године, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста веродостојна, у једном примерку који ће се депоновати у Архиву Савета Европе. Генерални секретар Савета Европе доставља оверене преписе свакој држави чланици Савета Европе.

Члан 3.

- брисан -

+ Види:

[чл. 1. Закона - СЛ СЦГ - Међународни уговори - 5/2005-31.](#)

[чл. 1. Закона - РС-МУ, 12/2010-36.](#)

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СЦГ - Међународни уговори".

ОСНОВНИ ТЕКСТ (PRIMARY TEXT)

На основу члана 26. алинеја 7. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, доносим

Указ о проглашењу Закона о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских

права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први Протокол уз њу, Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима

Проглашава се Закон о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први Протокол уз њу, Протоколи број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима, који је донела Скупштина Србије и Црне Горе, на седници 26. децембра 2003. године.

26. децембра 2003. године

Београд

Председник

Србије и Црне Горе

Светозар Маровић, с. р.

Закон о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први Протокол уз њу, Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима

*Закон је објављен у "Службеном листу СЦГ -
Међународни уговори", бр. 9/2003 од 26.12.2003. године.*

Члан 1.

Ратификује се Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода, измењена у складу са Протоколом број 11, која је сачињена 4. новембра 1950. године у Риму, Протокол уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, који је сачињен 20. марта 1952. године у Риму, Протокол број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први Протокол уз њу, који је сачињен 16. септембра 1963. године у Стразбуру, Протокол број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, који је сачињен 28. априла 1983. године у Стразбуру, Протокол број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, који је сачињен 22. новембра 1984. године у Стразбуру, Протокол број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, који је сачињен 4. новембра 2000. године у Риму и Протокол број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима, који је сачињен 3. маја 2002. године у Виљнусу, у оригиналу на енглеском и француском језику.

Члан 2.

Текст Конвенције са протоколима наведеним у члану 1, у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик, гласи:

CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS, AS AMENDED BY PROTOCOL NO. 11

Rome, 4. XI. 1950

The governments signatory hereto, being members of the Council of Europe,

Considering the Universal Declaration of Human Rights proclaimed by the General Assembly of the United Nations on 10th December 1948;

Considering that this Declaration aims at securing the universal and effective recognition and observance of the Rights therein declared;

Considering that the aim of the Council of Europe is the achievement of greater unity between its members and that one of the methods by which that aim is to be pursued is the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Reaffirming their profound belief in those fundamental freedoms which are the foundation of justice and peace in the world and are best maintained on the one hand by an effective political democracy and on the other by a common understanding and observance of the human rights upon which they depend;

Being resolved, as the governments of European countries which are like-minded and have a common heritage of political traditions, ideals, freedom and the rule of law, to take the first steps for the collective enforcement of certain of the rights stated in the Universal Declaration,

Have agreed as follows:

Article 1

Obligation to respect human rights

The High Contracting Parties shall secure to everyone within their jurisdiction the rights and freedoms defined in Section I of this Convention.

Section I

Article 2

Right to life

1. Everyone's right to life shall be protected by law. No one shall be deprived of this life intentionally save in the execution of a sentence of a court following his conviction of a crime for which this penalty is provided by law.

2. Deprivation of life shall not be regarded as inflicted in contravention of this article when it results from the use of force which is no more than absolutely necessary:

- a) in defence of any person from unlawful violence;
- b) in order to effect a lawful arrest or to prevent the escape of a person lawfully detained;
- c) in action lawfully taken for the purpose of quelling a riot or insurrection.

Article 3

Prohibition of torture

No one shall be subjected to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment.

Article 4

Prohibition of slavery and forced labour

1. No one shall be held in slavery or servitude.

2. No one shall be required to perform forced or compulsory labour.

3. For the purpose of this article the term "forced or compulsory labour" shall not include:

a) any work required to be done in the ordinary course of detention imposed according to the provisions of Article 5 of this Convention or during conditional release from such detention;

b) any service of a military character or, in case of conscientious objectors in countries where they are recognised service exacted instead of compulsory military service;

c) any service exacted in case of an emergency or calamity threatening the life or well-being of the community;

d) any work or service which forms part of normal civic obligations.

Article 5

Right to liberty and security

1. Everyone has the right to liberty and security of person. No one shall be deprived of this liberty save in the following cases and in accordance with a procedure prescribed by law:

a) the lawful detention of a person after conviction by a competent court;

b) the lawful arrest or detention of a person for non-compliance with the lawful order of a court or in order to secure the fulfilment of any obligation prescribed by law;

c) the lawful arrest or detention of a person affected for the purpose of bringing him before the competent legal authority on reasonable suspicion of having committed an offence or when it is reasonably considered necessary to prevent his committing an offence or fleeing after having done so;

d) the detention of a minor by lawful order for the purpose of educational supervision or his lawful detention for the purpose of bringing him before the competent legal authority;

e) the lawful detention of persons for the prevention of the spreading of infectious diseases, of persons of unsound mind, alcoholics or drug addicts or vagrants;

f) the lawful arrest or detention of a person to prevent his effecting an unauthorised entry into the country or of a person against whom action is being taken with a view to deportation or extradition.

2. Everyone who is arrested shall be informed promptly, in a language which he understands, of the reasons for his arrest and of any charge against him.

3. Everyone arrested or detained in accordance with the provisions of paragraph 1 e of this article shall be brought promptly before a judge or other officer authorised by law exercise judicial power and shall be entitled to trial within a reasonable time or to release pending trial. Release may be conditioned by guarantees to appear for trial.

4. Everyone who is deprived of this liberty by arrest or detention shall be entitled to take proceedings by which the lawfulness of this detention shall be decided speedily by a court and his release ordered if the detention is not lawful.

5. Everyone who has been the victim of arrest or detention in contravention of the provisions of this article shall have an enforceable right of compensation.

Article 6

Right to a fair trial

1. In the determination of his civil rights and obligations or of any criminal charge against him, everyone is entitled to a fair and public hearing within a reasonable time by an independent and impartial tribunal established by law. Judgment shall be pronounced publicly but the press and public may be excluded from all or part of the trial in the interests of morals, public order or national security in a democratic society, where the interests of juveniles or the protection of the private life of the parties so require, or to the extent strictly necessary in the opinion of the court in special circumstances where publicity would prejudice the interests of justice.

2. Everyone charged with a criminal offence shall be presumed innocent until proved guilty according

to law.

3. Everyone charged with a criminal offence has the following minimum rights:

a) to be informed promptly, in a language which he understands and in detail, of the nature and cause of the accusation against him;

b) to have adequate time and facilities for the preparation of his defence;

c) to defend himself in person or through legal assistance of his own choosing or, if he has not sufficient means to pay for legal assistance, to be given it free when the interests of justice so require;

d) to examine or have examined witnesses against him and to obtain the attendance and examination of witnesses on his behalf under the same conditions as witnesses against him;

e) have the free assistance of an interpreter if he cannot understand or speak the language used in court.

Article 7

No punishment without law

1. No one shall be held guilty of any criminal offence on account of any act or omission which did not constitute a criminal offence under national or international law at the time when it was committed. Nor shall a heavier penalty be imposed than the one that was applicable at the time the criminal offence was committed.

2. This article shall not prejudice the trial and punishment of any person for any act or omission which, at the time when it was committed, was criminal according to the general principles of law recognised by civilised nations.

Article 8

Right to respect for private and family life

1. Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.

2. There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

Article 9

Freedom of thought, conscience and religion

1. Everyone has the right of freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief, in worship, teaching, practice and observance.

2. Freedom to manifest one's religion or beliefs shall be subject only to such limitations as are prescribed by law and are necessary in a democratic society in the interests of public safety, for the protection of public order, health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

Article 10

Freedom of expression

1. Everyone has the right to freedom of expression. This right shall include freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas without interference by public authority and regardless of frontiers. This article shall not prevent States from requiring the licensing to broadcasting television or cinema enterprises.

2. The exercise of these freedom, since it carries with it duties and responsibilities, may be subject to such formalities, conditions, restrictions or penalties as are prescribed by law and are necessary in a democratic society, in the interests of national security, territorial integrity or public safety, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, for the protection of the reputation or rights of others, for preventing the disclosure of information received in confidence, or for maintaining the authority and impartiality of the judiciary.

Article 11

Freedom of assembly and association

1. Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and to freedom of association with others, including the right to form and to join trade unions for the protection of his interests.

2. No restrictions shall be placed on the exercise of these rights other than such as are prescribed by law and are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals or for the protection of the rights and freedoms of others. This article shall not prevent the imposition of lawful restrictions on the exercise of these rights by members of the armed forces, of the police or of the administration of the State.

Article 12

Right to marry

Men and women of marriageable age have the right to marry and to found a family, according to the national laws governing the exercise of this right.

Article 13

Right an effective remedy

Everyone whose rights and freedoms as set forth in this Convention are violated shall have an effective remedy before a national authority notwithstanding that the violetion has been committed by persons acting in an official capacity.

Article 14

Prohibition of discrimination

The enjoyment of the rights and freedoms set forth in this Convention shall be secured without

discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth or other status.

Article 15

Derogation in time emergency

1. In time of war or other public emergency threatening the life of the nation any High Contracting Party may take measures derogating from its obligations under this Convention to the extent strictly required by the exigencies of the situation provided that such measures are not inconsistent with its other obligations under international law.

2. No derogation from Article 2 except in respect of deaths resulting from lawful acts of war, or from Articles 3, 4 (paragraph) and 7 shall be made under this provision.

3. any High Contracting Party availing itself of this right of derogation shall keep the Secretary General of the Council of Europe fully informed of the measures which it has taken and the reasons therefor. It shall also inform the Secretary General of the Council of Europe when such measures have ceased to operate and the provisions of the Convention are again being fully executed.

Article 16

Restrictions on political activity of aliens

Nothing in Articles 10, 11 and 14 shall be regarded as preventing the High Contracting Parties from imposing restrictions on the political activity of aliens.

Article 17

Prohibition of abuse of rights

Nothing in this Convention may be interpreted as implying for any State, group or person any right to engage in any activity or perform any act aimed at the destruction of any of the rights and freedoms set forth herein or at their limitation to a greater extent than is provided for in the Convention.

Article 18

Limitation on use of restriction on rights

The restriction permitted under this Convention to the said rights and freedoms shall not be applied for any purpose other than those for which they have been prescribed.

Section II

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Article 19

Establishment of the Court

To ensure the observance of the engagements undertaken by the High Contracting Parties in the Convention and the Protocols thereto, there shall be set up a European Court of Human Rights, hereinafter referred to as "the Court". It shall function on a permanent basis.

Article 20

Number of judges

The Court shall consist of a number of judges equal to that of the High Contracting Parties.

Article 21

Criteria for office

1. The judges shall be of high moral character and must either possess the qualifications required for appointment to high judicial office or be jurisconsults of recognised competence.
2. The judges shall sit on the Court in their individual capacity.
3. During their term of office the judges shall not engage in any activity which is incompatible with their independence, impartiality or with the demands of a full-time office: all questions arising from the application of this paragraph shall be decided by the Court.

Article 22

Election of judges

1. The judges shall be elected by the Parliamentary Assembly with respect to each High Contracting Party by a majority of votes cast from a list of three candidates nominated by the High Contracting Party.
2. The same procedure shall be followed to complete the Court in the event of the accession of new High Contracting Parties and in filling casual vacancies.

Article 23

Terms of office

1. The judges shall be elected for a period of six years. They may be re-elected. However, the terms of office of one-half of the judges elected at the first election shall expire at the end of three years.
2. The judges whose terms of office are to expire at the end of the initial period of three years shall be chosen by lot by the Secretary General of the Council of Europe immediately after their election.
3. In order to ensure that, as far as possible, the terms of office of one-half of the judges are renewed every three years, the Parliamentary Assembly may decide, before proceeding to any subsequent election, that the term or terms of office of one or more judges to be elected shall be for a period other than six years but not more than nine and not less than three years.
4. In cases where more than one term of office is involved and where the Parliamentary Assembly

applies the preceding paragraph, the allocation of the terms of office shall be effected by a drawing of lots by the Secretary General of the Council of Europe immediately after the election.

5. A judge elected to replace a judge whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of his predecessor's term.

6. The terms of office of judges shall expire when they reach the age of 70.

7. The judges shall hold office until replaced. They shall, however, continue to deal with such cases as they already have under consideration.

Article 24

Dismissal

No judge may be dismissed from his office unless the other judges decide by a majority of two-thirds that he has ceased to fulfil the required conditions.

Article 25

Registry and legal secretaries

The Court shall have a registry, the functions and organisation of which shall be laid down in the rules of the Court. The Court shall be assisted by legal secretaries.

Article 26

Plenary Court

The plenary Court shall

- a) elect its President and one or two Vice-President for a period of three years; they may be re-elected;
- b) set up Chambers, constituted for a fixed period of time;
- c) elect the Presidents of the Chambers of the Court; they may be re-elected;
- d) adopt the rules of the Court, and
- e) elect the Registrar and one or more Deputy Registrars.

Article 27

Committees, Chambers and Grand Chamber

1. To consider cases brought before it, the Court shall sit in committees of three judges, in Chambers of seven judges and in a Grand Chamber of seventeen judges. The Court's Chambers shall set up committees for a fixed period of time.

2. There shall sit as an ex officio member of the Chamber and the Grand Chamber the judge elected in respect of the State Party concerned or, if there is none or if he is unable to sit, a person of his choice who shall sit in the capacity of judge.

3. The Grand Chamber shall also include the President of the Court, the Vice-Presidents, the Presidents of the Chambers and other judges chosen in accordance with the rules of the Court. When a case is referred to the Grand Chamber under Article 43, no judge from the Chamber which rendered the judgment shall sit in the Grand Chamber, with the exception of the President of the Chamber and the judge who sat in respect of the State Party concerned.

Article 28

Declarations of inadmissibility by committees

A committee may, by unanimous vote, declare inadmissible or strike out of its list of cases an application submitted under Article 34 where such a decision can be taken without further examination. The decision shall be final.

Article 29

Decisions by Chambers on admissibility and merits

1. If no decision is taken under Article 28, a Chamber shall decide on the admissibility and merits of individual applications submitted under Article 34.

2. A Chamber shall decide on the admissibility and merits of inter-State applications submitted under Article 33.

3. The decision on admissibility shall be taken separately unless the Court, in exceptional cases, decides otherwise.

Article 30

Relinquishment of jurisdiction to the Grand Chamber

Where a case pending before a Chamber raises a serious question affecting the interpretation of the Convention or the protocols thereto, or where the resolution of a question before the Chamber might have a result inconsistent with a judgment previously delivered by the Court, the Chamber may, at any time before it has rendered its judgment, relinquish jurisdiction in favour of the Grand Chamber, unless one of the parties to the case objects.

Article 31

Powers of the Grand Chamber

The Grand Chamber shall

1. a) determine applications submitted either under Article 33 or Article 34 when a Chamber has relinquished jurisdiction under Article 30 or when the case has been referred to it under Article 43; and

b) consider requests for advisory opinions submitted under Article 47.

Article 32

Jurisdiction of the Court

1. The jurisdiction of the Court shall extend to all matters concerning the interpretation and application of the Convention and the protocols thereto which are referred to it as provided in Articles 33, 34 and 47.

2. In the event of dispute as to whether the Court has jurisdiction, the Court shall decide.

Article 33

Inter-State cases

Any High Contracting Party may refer to the Court any alleged breach of the provisions of the Convention and the protocols thereto by another High Contracting Party.

Article 34

Individual applications

The Court may receive applications from any person, non-governmental organisation or group of individuals claiming to be the victim of a violation by one of the High Contracting Parties of the rights set forth in the Convention or the protocols thereto. The High Contracting Parties under-take not to hinder in any way the effective exercise of this right.

Article 35

Admissibility criteria

1. The Court may only deal with the matter after all domestic remedies have been exhausted, according to the generally recognised rules of international law and within a period of six months from the date on which the final decision was taken.

2. The Court shall not deal with any application submitted under Article 34 that

a) is anonymous; or

b) is substantially the same as a matter that has already been examined by the Court or has already been submitted to another procedure of international investigation or settlement and contains no relevant new information.

3. The Court shall declare inadmissible any individual application submitted under Article 34 which it considers incompatible with the provisions of the Convention or the protocols thereto, manifestly ill-founded, or an abuse of the right of application.

4. The Court shall reject any application which it considers inadmissible under this Article. It may do so at any stage of the proceedings.

Article 36

Third party intervention

1. In all cases before a Chamber of the Grand Chamber, a High Contracting Party one of whose nationals is an applicant shall have the right to submit written comments and to take part in hearings.

2. The President of the Court may, in the interest of the proper administration of justice, invite any High Contracting Party which is not a party to the proceedings or any person concerned who is not the applicant to submit written comments or take part in hearings.

Article 37

Striking out application

1. The Court may at any stage of the proceedings decide to strike an application out of its list of cases where the circumstances lead to the conclusion that

a) the applicant does not intend to pursue his application; or

b) the matter has been resolved; or

c) for any other reason established by the Court, it is no longer justified to continue the examination of the application.

However, the Court shall continue the examination of the application if respect for human rights as defined in the Convention and the protocols thereto so requires.

2. The Court may decide to restore an application to its list of cases if it considers that the circumstances justify such a course.

Article 38

Examination of the case and friendly settlement proceedings

1. If the Court declares the application admissible, it shall

a) pursue the examination of the case, together with the representatives of the parties, and if need be, undertake an investigation, for the effective conduct of which the States concerned shall furnish all necessary facilities;

b) place itself at the disposal of the parties concerned with a view to securing a friendly settlement of the matter on the basis of respect for human rights as defined in the Convention and the protocols thereto.

2. Proceedings conducted under paragraph 1. b shall be confidential.

Article 39

Finding of a friendly settlement

If a friendly settlement is effected, the Court shall strike the case out of its list by means of a decision which shall be confined to a brief statement of the facts and of the solution reached.

Article 40

Public hearings and access to documents

1. Hearings shall be in public unless the Court in exceptional circumstances decides otherwise.
2. Documents deposited with the Registrar shall be accessible to the public unless the President of the Court decides otherwise.

Article 41

Just satisfaction

If the Court finds that there has been a violation of the Convention or the protocols thereto, and if the internal law of the High Contracting Party concerned allows only partial reparation to be made, the Court shall, if necessary afford just satisfaction to the injured party.

Article 42

Judgments of Chambers

Judgments of Chambers shall become final in accordance with the provisions of Article 44, paragraph 2.

Article 43

Referral to the Grand Chamber

1. Within a period of three months from the date of the judgment of the Chamber, any party to the case may, in exceptional cases, request that the case be referred to the Grand Chamber.
2. A panel of five judges of the Grand Chamber shall accept the request if the case raises a serious question affecting the interpretation or application of the Convention or the protocols thereto, or a serious issue of general importance.
3. If the panel accepts the request, the Grand Chamber shall decide the case by means of a judgment.

Article 44

Final judgments

1. The judgment of the Grand Chamber shall be final.
2. The judgment of a Chamber shall become final
 - a) when the parties declare that they will not request that the case be referred to the Grand Chamber; or
 - b) three months after the date of the judgment, if reference of the case to the Grand Chamber has not been requested; or
 - c) when the panel of the Grand Chamber rejects the request to refer under Article 43.
3. The final judgment shall be published.

Article 45

Reasons for judgments and decisions

1. Reasons shall be given for judgments as well as for decisions declaring application admissible or inadmissible.
2. If a judgment does not represent, in whole or in part, the unanimous opinion of the judges, any judge shall be entitled to deliver a separate opinion.

Article 46

Binding force and execution of judgments

1. The High Contracting Parties undertake to abide by the final judgment of the Court in any case to which they are parties.
2. The final judgment of the Court shall be transmitted to the Committee of Ministers, which shall supervise its execution.

Article 47

Advisory opinions

1. The Court may, at the request of the Committee of Ministers, give advisory opinions on legal questions concerning the interpretation of the Convention and the protocols thereto.
2. Such opinions shall not deal with any question relating to the content or scope of the rights or freedoms defined in Section I of the Convention and the protocols thereto, or with any other question which the Court or the Committee of Ministers might have to consider in consequence of any such proceedings as could be instituted in accordance with the Convention.
3. Decisions of the Committee of Ministers to request an advisory opinion of the Court shall require a majority vote of the representatives entitled to sit on the Committee.

Article 48

Advisory jurisdiction of the Court

The Court shall decide whether a request for an advisory opinion submitted by the Committee of Ministers is within its competence as defined in Article 47.

Article 49

Reasons for advisory opinions

1. Reasons shall be given for advisory opinions of the Court.
2. If the advisory opinion does not represent, in whole or in part, the unanimous opinion of the judges, any judge shall be entitled to deliver a separate opinion.
3. Advisory opinions of the Court shall be communicated to the Committee of Ministers.

Article 50

Expenditure on the Court

The expenditure on the Court shall be borne by the Council of Europe.

Article 51

Privileges and immunities of judges

The judges shall be entitled, during the exercise of their functions, to the privileges and immunities provided for in Article 40 of the Statute of the Council of Europe and in the agreements made thereunder.

Section III

MISCELLANEOUS PROVISIONS

Article 52

Inquiries by the Secretary General

On receipt of a request from the Secretary General of the Council of Europe any High Contracting Party shall furnish an explanation of the manner in which its internal the effective implementation of any of the provisions of the Convention.

Article 53

Safeguard for existing human rights

Nothing in this Convention shall be construed as limiting or derogating from any of the human rights and fundamental freedoms which may be ensured under the laws of any High Contracting Party or under any other agreement to which it is a Party.

Article 54

Powers of the Committee of Ministers

Nothing in this Convention shall prejudice the powers conferred on the Committee of Ministers by the Statute of the Council of Europe.

Article 55

Exclusion of other means of dispute settlement

The High Contracting Parties agree that, except by special agreement, they will not avail themselves of

treaties, conventions or declarations in force between them for the purpose of submitting, by way of petition, a dispute arising out of the interpretation or application of this Convention to a means of settlement other than those provided for in this Convention.

Article 56

Territorial application

1. Any State may at the time of its ratification or at any time thereafter declare by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe that present Convention shall, subject to paragraph 4 of this Article, extend to all or any of the territories for whose international relations it is responsible.

2. The Convention shall extend to the territory or territories named in the notification as from the thirtieth day after the receipt of this notification by the Secretary General of the Council of Europe.

3. The provisions of this Convention shall be applied in such territories with due regard, however, to local requirements.

4. Any State which has made a declaration in accordance with paragraph 1 of this article may at any time thereafter declare on behalf of one or more of the territories to which the declaration relates that it accepts the competence of the Court to receive applications from individuals, non-governmental organisations or groups of individuals as provided by Article 34 of the Convention.

Article 57

Reservations

1. Any State may, when signing this Convention or when depositing its instrument of ratification, make a reservation in respect of any particular provision of the Convention to the extent that any law then in force in its territory is not in conformity with the provision. Reservations of a general character shall not be permitted under this article.

2. Any reservation made under this article shall contain a brief statement of the law concerned.

Article 58

Denunciation

1. A High Contracting Party may denounce the present Convention only after the expiry of five years from the date on which it became a party to it and after six months' notice contained in a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe, who shall inform the other High Contracting Parties.

2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the High Contracting Party concerned from its obligations under this Convention in respect of any act which, being capable of constituting a violation of such obligations, may have been performed by it before the date at which the denunciation became effective.

3. Any High Contracting Party which shall cease to be a member of the Council of Europe shall cease to be a Party to this Convention under the same conditions.

4. The Convention may be denounced in accordance with the provisions of the preceding paragraphs

in respect of any territory to which it has been declared to extend under the terms of Article 56.

Article 59

Signature and ratification

1. This Convention shall be open to the signature of the members of the Council of Europe. It shall be ratified. Ratification shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. The present Convention shall come into force after the deposit of ten instruments of ratification.

3. As regards any signatory ratifying subsequently, the Convention shall come into force at the date of the deposit of its instrument of ratification.

4. The Secretary General of the Council of Europe shall notify all the members of the Council of Europe of the entry into force of the Convention, the names of the High Contracting Parties who have ratified it, and the deposit of all instruments of ratification which may be effected subsequently.

Done at Rome this 4th day of November 1950, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General shall transmit certified copies to each of the signatories.

PROTOCOL TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS, AS AMENDED BY PROTOKOL No. 11

Paris, 20. III. 1952

The governments signatory hereto, being members of the Council of Europe,

Being resolved to take steps to ensure the collective enforcement of certain rights and freedoms other than those already included in Section I of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention"),

Have agreed as follows:

Article 1

Protection of property

Every natural or legal person is entitled to the peaceful enjoyment of his possessions. No one shall be deprived of his possessions except in the public interest and subject to the conditions provided for by law and by the general principles of international law.

The preceding provisions shall not, however, in any way impair the right of a State to enforce such laws as it deems necessary to control the use of property in accordance with the general interest or to secure the payment of taxes or other contributions or penalties.

Article 2

Right to education

No person shall be denied the right to education. In the exercise of any functions which it assumes in relation to education and to teaching, the State shall respect the right of parents to ensure such education and teaching in conformity with their own religious and philosophical convictions.

Article 3

Right to free elections

The High Contracting Parties undertake to hold free elections at reasonable intervals by secret ballot, under conditions which will ensure the free expression of the opinion of the people in the choice of the legislature.

Article 4

Territorial application

Any High Contracting Party may at the time of signature or ratification or at any time thereafter communicate to the Secretary General of the Council of Europe a declaration stating the extent to which it undertakes that the provisions of the present Protocol shall apply to such of the territories for the international relations of which it is responsible as are named therein.

Any High Contracting Party which has communicated a declaration in virtue of the preceding paragraph may from time to time communicate a further declaration modifying the terms of any former declaration or terminating the application of the provisions of this Protocol in respect of any territory.

A declaration made in accordance with this article shall be deemed to have been made in accordance with paragraph 1 of Article 56 of the Convention.

Article 5

Relationship to the Convention

As between the High Contracting Parties the provisions of Articles 1, 2, 3 and 4 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 6

Signature and ratification

The Protocol shall be open for signature by the members of the Council of Europe, who are the signatories of the Conventions; it shall be ratified at the same time as or after the ratifications of the Convention. It shall enter into force after the deposit of ten instruments of ratification. As regards any signatory ratifying subsequently, the Protocol shall enter into force at the date of the deposit of its instrument of ratification.

The instruments of ratification shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe, who will notify all members of the names of those who have ratified.

Done at Paris on the 20th day of March 1952, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General shall transmit certified copies to each of the signatory governments.

PROTOCOL No. 4 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS, SECURING CERTAIN RIGHTS AND FREEDOMS OTHER THAN THOSE ALREADY INCLUDED IN THE CONVENTION AND IN THE FIRST PROTOCOL THERETO, AS AMENDED BY PROTOCOL No. 11

Strasbourg, 16. IX. 1963

The governments signatory hereto, being members of the Council of Europe.

Being resolved to take steps to ensure the collective enforcement of certain rights and freedoms other than those already included in Section I of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4th November 1950 (hereinafter referred to as the "Convention") and in Articles 1 to 3 of the First Protocol to the Convention, signed at Paris on 20th March 1952,

Have agreed as follows:

Article 1

Prohibition of imprisonment for debt

No one shall be deprived of his liberty merely on the ground of inability fulfil a contractual obligation.

Article 2

Freedom of movement

1. Everyone lawfully within the territory of a State shall, within that territory, have the right to liberty of movement and freedom to choose his residence.

2. Everyone shall be free to leave any country, including his own.

3. No restriction shall be placed on the exercise of these rights other than such as are in accordance with law and are necessary in a democratic society in the interests of national security or public safety, for the maintenance of *ordre public*, for the prevention of crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

4. The rights set forth in paragraph 1 may also be subject, in particular areas, to restrictions imposed in accordance with law and justified by the public interest in a democratic society.

Article 3

Prohibition of expulsion of nationals

1. No one shall be expelled, by means either of an individual or of a collective measure, from the territory of the State of which he is a national.

2. No one shall be deprived of the right to enter the territory of the state of which he is a national.

Article 4

Prohibition of collective expulsion of aliens

Collective expulsion of aliens is prohibited.

Article 5

Territorial application

1. Any High Contracting Party may, at the time of signature or ratification of this Protocol, or at any time thereafter, communicate to the Secretary General of the Council of Europe a declaration stating the extent to which it undertakes that the provisions of this Protocol shall apply to such of the territories for the international relations of which it is responsible as are named therein.

2. Any High Contracting Party which has communicated a declaration in virtue of the preceding paragraph may, from time to time, communicate a further declaration modifying the terms of any former declaration or terminating the application of the provisions of this Protocol in respect of any territory.

3. A declaration made in accordance with this article shall be deemed to have been made in accordance with paragraph 1 of Article 56 of the Convention.

4. The territory of any State to which this Protocol applies by virtue of ratification or acceptance by that State, and each territory to which this Protocol applied by virtue of a declaration by that State under this article, shall be treated as separate territories for the purpose of the references in Articles 2 and 3 to the territory of a State.

5. Any State which has made a declaration in accordance with paragraph 1 or 2 of this Article may at any time thereafter declare on behalf of one or more of the territories to which the declaration relates that it accepts the competence of the Court to receive applications from individuals, non-governmental organisations or groups of individuals as provided in Article 34 of the Convention in respect of all or any of Articles 1 to 4 of this Protocol.

Article 6

Relationship to the Convention

As between the High Contracting Parties the provisions of Articles 1 to 5 of this Protocol shall be regarded as additional Articles to the Convention, and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 7

Signature and ratification

1. This Protocol shall be open for signature by the members of the Council of Europe who are the

signatories of the Convention: it shall be ratified at the same time as or after the ratification of the Convention. It shall enter into force after the deposit of five instruments of ratification. As regards any signatory ratifying subsequently, the Protocol shall enter into force at the date of the deposit of its instrument of ratification.

2. The instruments of ratification shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe, who will notify all members of the names of those who have ratified.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 16th day of September 1963, in English and in French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall remain deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General shall transmit certified copies to each of the signatory states.

PROTOCOL No. 6 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS CONCERNING THE ABOLITION OF THE DEATH PENALTY, AS AMENDED BY PROTOCOL No. 11

Strasbourg, 28. IV. 1983

The member States of the Council of Europe, signatory to this Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention"),

Considering that the evolution that has occurred in several member States of the Council of Europe expresses a general tendency in favour of abolition of the death penalty;

Have agreed as follows:

Article 1

Abolition of the death penalty

The death penalty shall be abolished. No-one shall be condemned to such penalty or executed.

Article 2

Death penalty in time of war

A State may make provision in its law for the death penalty in respect of acts committed in time of war or of imminent threat of war, such penalty shall be applied only in the instances laid down in the law and in accordance with its provisions. The State shall communicate to the Secretary General of the Council of Europe the relevant provisions of that law.

Article 3

Prohibition of derogation

No derogation from the provisions of this Protocol shall be made under Article 15 of the Convention.

Article 4

Prohibition of reservations

No reservation may be made under Article 57 of the Convention in respect of the provisions of this Protocol.

Article 5

Territorial application

1. Any State may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.

2. Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the date receipt of such declaration by the Secretary General.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 6

Relationship to the Convention

As between the States Parties the provisions of Articles 1 to 5 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 7

Signature and ratification

The Protocol shall be open for signature by the member States of the Council of Europe, signatories to the Convention. It shall be subject to ratification, acceptance or approval. A member State of the Council of Europe may not ratify, accept or approve this Protocol unless it has, simultaneously or previously, ratified the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 8

Entry into force

1. The Protocol shall enter into force on the first day of the month following the date on which five member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 7.

2. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 9

Depositary functions

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of Council of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 5 and 8;
- d) any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 28th day of April 1983, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

PROTOCOL NO. 7 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS, AS AMENDED BY PROTOCOL NO. 11

Strasbourg, 22. XI. 1984

The member States of the Council of Europe signatory hereto.

Being resolved to take further steps to ensure the collective enforcement of certain rights and freedoms by means of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention"),

Have agreed as follows:

Article 1

Procedural safeguards relating to expulsion of aliens

1. An alien lawfully resident in the territory of a State shall not be expelled therefrom except in pursuance of a decision reached in accordance with law and shall be allowed:

- a) to submit reasons against his expulsion,
- b) to have his case reviewed, and
- c) to be represented for these purposes before the competent authority or a person or persons designated by that authority.

2. An alien may be expelled before the exercise of his rights under paragraph 1. a, b and c of this Article when such expulsion is necessary in the interests of public order or is grounded on reasons of

national security.

Article 2

Right of appeal in criminal matters

1. Everyone convicted of a criminal offence by a tribunal shall have the right to have his conviction or sentence reviewed by a higher tribunal. The exercise of this right, including the grounds on which it may be exercised, shall be governed by law.

2. This right may be subject to exceptions in regard to offences of a minor character, as prescribed by law, or in cases in which the person concerned was tried in the first instance by the highest tribunal or was convicted following an appeal against acquittal.

Article 3

Compensation for wrongful conviction

When a person has by a final decision been convicted of a criminal offence and when subsequently his conviction has been reversed, or he has been pardoned, on the ground that a new or newly discovered fact shows conclusively that there has been a miscarriage of justice, the person who has suffered punishment as a result of such conviction shall be compensated according to the law or the practice of the State concerned, unless it is proved that the non-disclosure of the unknown fact in time is wholly or partly attributable to him.

Article 4

Right not to be tried or punished twice

1. No one shall be liable to be tried or punished again in criminal proceedings under the jurisdiction of the same State for an offence for which he has already been finally acquitted or convicted in accordance with the law and penal procedure of that State.

2. The provisions of the preceding paragraph shall not prevent the reopening of the case in accordance with the law and penal procedure of the State concerned, if there is evidence of new or newly discovered facts, or if there has been a fundamental defect in the previous proceedings, which could affect the outcome of the case.

3. No derogation from this Article shall be made under Article 15 of the Convention.

Article 5

Equality between spouses

Spouses shall enjoy equality of rights and responsibilities of a private law character between them, and in their relations with their children, as to marriage, during marriage and in the event of its dissolution. This Article shall not prevent States from taking such measures as are necessary in the interests of the children.

Article 6

Territorial application

1. Any State may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which the Protocol shall apply and state the extent to which it undertakes that the provisions of this Protocol shall apply to such territory or territories.

1. Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of two months after the date of receipt by the Secretary General of such declaration.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn or modified by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal or modification shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of two months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

4. A declaration made in accordance with this Article shall be deemed to have been made in accordance with paragraph 1 of Article 56 of the Convention.

5. The territory of any State to which this Protocol applies by virtue of ratification, acceptance or approval by that State, and each territory to which this Protocol is applied by virtue of a declaration by that State under this Article, may be treated as separate territories for the purpose of the reference in Article 1 to the territory of a State.

6. Any State which has made a declaration in accordance with paragraph 1 or 2 of this Article may at any time thereafter declare on behalf of one or more of the territories to which the declaration relates that it accepts the competence of the Court to receive applications from individuals, non-governmental organisations or groups of individuals as provided in Article 34 of the Convention in respect of Articles 1 to 5 of this Protocol.

Article 7

Relationship to the Convention

As between the States Parties, the provisions of Article 1 to 6 of this Protocol shall be regarded as additional Articles to the Convention, and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 8

Signature and ratification

This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe which have signed the Convention. It is subject to ratification, acceptance or approval. A member State of the Council of Europe may not ratify, accept or approve this Protocol without previously or simultaneously ratifying the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 9

Entry into force

1. The Protocol shall enter into force in the first day of the month following the expiration of a period of two months after the date on which seven member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 8.

2. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of two months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 10

Depositary functions

The Secretary General of the Council of Europe shall notify all the member States of the Council of Europe of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 6 and 9;
- d) any other act, notification or declaration relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 22nd day of November 1984, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

PROTOCOL No. 12 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS

Rome, 4. XI. 2000

The member States of the Council of Europe signatory hereto,

Having regard to the fundamental principle according to which all persons are equal before the law and are entitled to the equal protection of the law;

Being resolved to take further steps to promote the equality of all persons through the collective enforcement of a general prohibition of discrimination by means of the Convention for the Protection of Human Rights and fundamental Freedoms signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention");

Reaffirming that the principle of non-discrimination does not prevent States Parties from taking measures in order to promote full and effective equality, provided that there is an objective and reasonable justification for those measures.

Have agreed as follows:

Article 1

General prohibition of discrimination

1. The enjoyment of any right set forth by law shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth or other status.

2. No one shall be discriminated against by any public authority on any ground such as those mentioned in paragraph 1.

Article 2

Territorial application

1. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.

2. Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt by the Secretary General of such declaration.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declarations, be withdrawn or modified by a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal or modification shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

4. A declaration made in accordance with this article shall be deemed to have been made in accordance with paragraph 1 of Article 56 of the Convention.

5. Any State which has made a declaration in accordance with paragraph 1 or 2 of this article may at any time thereafter declare on behalf of one or more of the territories to which the declaration relates that it accepts the competence of the Court to receive applications from individuals, non-governmental organisations or groups of individuals as provided by Article 34 of the Convention in respect of Article 1 of this Protocol.

Article 3

Relationship to the Convention

As between the States Parties, the provisions of Articles 1 and 2 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention, and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 4

Signature and ratification

This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe which have

signed the Convention. It is subject to ratification, acceptance or approval. A member State of the Council of Europe may not ratify, accept or approve this Protocol without previously or simultaneously ratifying the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 5

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 4.

2. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 6

Depositary functions

The Secretary General of the Council of Europe shall notify all the member States of the Council of Europe of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 2 and 5;
- d) any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Rome, this 4th day of November 2000, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

PROTOCOL No. 13 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS, CONCERNING THE ABOLITION OF THE DEATH PENALTY IN ALL CIRCUMSTANCES

Vilnius, 3. V. 2002

The member States of the Council of Europe signatory hereto,

Convinced that everyone's right to life is a basic value in a democratic society and that the abolition of the death penalty is essential for the protection of this right and for the full recognition of the inherent dignity of all human beings;

Wishing to strengthen the protection of the right to life guaranteed by the Convention for the

Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention");

Noting that Protocol No. 6 to the Convention, concerning the Abolition of the Death Penalty, signed at Strasbourg on 28 April 1983, does not exclude the death penalty in respect of acts committed in time of war or of imminent threat of war;

Being resolved to take the final step in order to abolish the death penalty in all circumstances,

Have agreed as follows:

Article 1

Abolition of the death penalty

The death penalty shall be abolished. No one shall be condemned to such penalty or executed.

Article 2

Prohibition of derogations

No derogation from the provisions of this Protocol shall be made under Article 15 of the Convention.

Article 3

Prohibition of reservations

No reservation may be made under Article 57 of the Convention in respect of the provisions of this Protocol.

Article 4

Territorial application

1. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.

2. Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Protocol to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn or modified by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal or modification shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 5

Relationship to the Convention

As between the States Parties the provisions of Articles 1 to 4 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention, and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 6

Signature and ratification

This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe which have signed the Convention. It is subject to ratification, acceptance or approval. A member State of the Council of Europe may not ratify, accept or approve this Protocol without previously or simultaneously ratifying the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 7

Entry into force

1. This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 6.

2. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 8

Depositary functions

The Secretary General of the Council of Europe shall notify all the member States of the Council of Europe of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 4 and 7;
- d) any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed his Protocol.

Done at Vilnius, this 3 May 2002, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

**ЕВРОПСКА КОНВЕНЦИЈА ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ
ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА ИЗМЕЊЕНА У
СКЛАДУ С ПРОТОКОЛОМ БР. 11**

Рим, 4. новембра 1950. године

Владе потписнице ове Конвенције, као чланице Савета Европе,

Имајући у виду Универзалну декларацију о људским правима коју је Генерална скупштина Уједињених нација прогласила 10. децембра 1948;

Имајући у виду да ова Декларација има за циљ да осигура опште и стварно признање и поштовање права прокламованих у њој;

Имајући у виду да је циљ Савета Европе постизање већег јединства између његових чланица и да је очување и развијање основних људских права и слобода један од начина на који том циљу треба стремити,

Потврђујући изнова своју дубоку веру у оне основне слободе које су темељ правде и мира у свету и које се најбоље одржавају стварном политичком демократијом, с једне стране, и заједничким схватањем и поштовањем људских права од којих оне зависе, с друге стране,

Решене да, као владе европских земаља које су сличних погледа и имају заједничко наслеђе политичких традиција, идеале, слободе и владавине права, предузму прве кораке за скупно остваривање извесних права наведених у Универзалној декларацији,

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Обавеза поштовања људских права

Високе стране уговорнице јемче свакоме у својој надлежности права и слободе одређене у Делу I ове Конвенције.

Део I

ПРАВА И СЛОБОДЕ

Члан 2.

Право на живот

1. Право на живот сваке особе заштићено је законом. Нико не може бити намерно лишен живота, сем приликом извршења пресуде суда којом је осуђен за злочин за који је ова казна предвиђена законом.

2. Лишење живота се не сматра противним овом члану ако проистекне из употребе силе која је апсолутна нужна:

а) ради одбране неког лица од незаконитог насиља;

б) да би се извршило законито хапшење или спречило бекство лица законито лишеног слободе;

ц) приликом законитих мера које се предузимају у циљу сузбијања нереда или побуне.

Члан 3.

Забрана мучења

Нико не сме бити подвргнут мучењу, или нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању.

Члан 4.

Забрана ропства и принудног рада

1. Нико се не сме држати у ропству или ропском положају.

2. Ни од кога се не може захтевати да обавља принудни или обавезни рад.

3. За сврхе овог члана израз "принудни или обавезни рад" не обухвата:

а) рад уобичајен у склопу лишења слободе одређеног у складу са одредбом члана 5. ове Конвенције или током условног отпуста;

б) службе војне природе или, у земљама у којима се признаје приговор савести, службу која се захтева уместо одслужења војне обавезе;

ц) рад који се изискује у случају какве кризе или несреће која прети опстанку или добробити заједнице;

д) рад или службу који чине саставни део уобичајених грађанских дужности.

Члан 5.

Право на слободу и безбедност

1. Свако има право на слободу и безбедност личности. Нико не може бити лишен слободе осим у следећим случајевима и у складу са законом прописаним поступком:

а) у случају законитог лишења слободе на основу пресуде надлежног суда;

б) у случају законитог хапшења или лишења слободе због неизвршења законите судске одлуке или ради обезбеђења испуњења неке обавезе прописане законом;

ц) у случају законитог хапшења или лишења слободе ради привођења лица пред надлежну судску власт због оправдане сумње да је извршило кривично дело, или када се то оправдано сматра потребним како би се предупредило извршење кривичног дела или бекство по његовом извршењу;

д) у случају лишења слободе малолетног лица на основу законите одлуке у сврху васпитног надзора или законитог лишења слободе ради његовог привођења надлежном органу;

е) у случају законитог лишења слободе да би се спречило ширење заразних болести, као и законитог лишења слободе душевно поремећених лица, алкохоличара или уживалаца дроге или скитница;

ф) у случају законитог хапшења или лишења слободе лица да би се спречио његов неовлашћени улазак у земљу, или лица против кога се предузимају мере у циљу депортације

или екстрадиције.

2. Свако ко је ухапшен биће одмах и на језику који разуме обавештен о разлозима за његово хапшење и о свакој оптужби против њега.

3. Свако ко је ухапшен или лишен слободе сходно одредбама из става 1. ц овог члана биће без одлагања изведен пред судију или друго службено лице законом одређено да обавља судске функције и имаће право да му се суди у разумном року или да буде пуштен на слободу до суђења. Пуштање на слободу може се условити јемствима да ће се лице појавити на суђењу.

4. Свако ко је лишен слободе има право да покрене поступак у коме ће суд хитно испитати законитост лишења слободе и наложити пуштање на слободу ако је лишење слободе незаконито.

5. Свако ко је био ухапшен или лишен слободе у супротности с одредбама овог члана има утуживо право на накнаду.

Члан 6.

Право на правично суђење

1. Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона. Пресуда се изриче јавно, али се штампа и јавност могу искључити с целог или с дела суђења у интересу морала, јавног реда или националне безбедности у демократском друштву, када то захтевају интереси малолетника или заштита приватног живота странака, или у мери која је, по мишљењу суда, нужно потребна у посебним околностима када би јавност могла да нашкоди интересима правде.

2. Свако ко је оптужен за кривично дело сматраће се невиним све док се не докаже његова кривица на основу закона.

3. Свако ко је оптужен за кривично дело има следећа минимална права:

а) да у најкраћем могућем року, подробно и на језику који разуме, буде обавештен о природи и разлозима за оптужбу против њега,

б) да има довољно времена и могућности за припремање одбране;

ц) да се брани лично или путем браниоца кога сам изабере или, ако нема довољно средстава да плати за правну помоћ, да ову помоћ добије бесплатно када интереси правде то захтевају;

д) да испитује сведоке против себе или да постигне да се они испитају и да се обезбеди присуство и саслушање сведока у његову корист под истим условима који важе за оне који сведоче против њега;

е) да добије бесплатну помоћ преводиоца ако не разуме или не говори језик који се употребљава на суду.

Члан 7.

Кажњавање само на основу закона

1. Нико се не може сматрати кривим за кривично дело извршено чињењем или нечињењем које, у време када је извршено, није представљало кривично дело по унутрашњем или међународном праву. Исто тако, не може се изрећи строжа казна од оне која је била прописана у време када је кривично дело извршено.

2. Овај члан не утиче на суђење и кажњавање неког лица за чињење или нечињење које се у време извршења сматрало кривичним делом према општим правним начелима која признају цивилизовани народи.

Члан 8.

Право на поштовање приватног и породичног живота

1. Свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.

2. Јавне власти неће се мешати у вршење овог права сем ако то није у складу са законом и неопходно у демократском друштву у интересу националне безбедности, јавне безбедности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других.

Члан 9.

Слобода мисли, савести и вероисповести

1. Свако има право на слободу мисли, савести и вероисповести; ово право укључује слободу промене вере или уверења и слободу човека да, било сам или заједно с другима, јавно или приватно, испољава веру или уверење молитвом, проповеди, обичајима и обредом.

2. Слобода исповедања вере или убеђења може бити подвргнута само оним ограничењима која су прописана законом и неопходна у демократском друштву у интересу јавне безбедности, ради заштите јавног реда, здравља или морала, или ради заштите права и слобода других.

Члан 10.

Слобода изражавања

1. Свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примање и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе. Овај члан не спречава државе да захтевају дозволе за рад телевизијских, радио и биоскопских предузећа.

2. Пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу националне безбедности, територијалног интегритета или јавне безбедности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других, спречавања откривања обавештења добијених у поверењу, или ради очувања ауторитета и непристрасности судства.

Члан 11.

Слобода окупљања и удруживања

1. Свако има право на слободу мирног окупљања и слободу удруживања с другима, укључујући право да оснива синдикат и учлањује се у њега ради заштите својих интереса.

2. За вршење ових права неће се постављати никаква ограничења, осим оних која су прописана законом и неопходна у демократском друштву у интересу националне безбедности или јавне безбедности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других. Овим се чланом не спречава законито ограничавање вршења ових права припадницима оружаних снага, полиције или државне управе.

Члан 12.

Право на склапање брака

Мушкарци и жене одговарајућег узраста имају право да ступају у брак и заснивају породицу у складу с унутрашњим законима који уређују вршење овог права.

Члан 13.

Право на делотворни правни лек

Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира јесу ли повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.

Члан 14.

Забрана дискриминације

Уживање права и слобода предвиђена у овој Конвенцији обезбеђује се без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, веза с неком националном мањином, имовно стање, рођење или други статус.

Члан 15.

Одступање у ванредним околностима

1. У доба рата или друге јавне опасности која прети опстанку нације, свака Висока страна уговорница може да предузме мере које одступају од њених обавеза по овој Конвенцији, и то у најнужнијој мери коју изискује хитност ситуације, с тим да такве мере не буду у нескладу с њеним другим обавезама према међународном праву.

2. Претходна одредба не допушта одступање од члана 2. осим у погледу смрти

проузроковане законитим ратним поступцима, или члана 3, 4 (став 1) и 7.

3. Свака Висока страна уговорница која користи своје право да одступи од одредби Конвенције обавештава у потпуности генералног секретара Савета Европе о мерама које предузима и разлосима за њих. Она такође обавештава генералног секретара Савета Европе када такве мере престану да делују и када одредбе Конвенције поново почну да се примењују у потпуности.

Члан 16.

Ограничења политичке активности странаца

Ниједна одредба чланова 10, 11. и 14. неће се тумачити тако да спречава Високе старне уговорнице да ограничавају политичку делатност странаца.

Члан 17.

Забрана злоупотребе права

Ништа у овој Конвенцији не може се тумачити тако да подразумева право било које државе, групе или лица да се упусте у неку делатност или изврше неки чин који је усмерен на поништавање било ког од наведених права и слобода или на њихово ограничавање у већој мери од оне која је предвиђена Конвенцијом.

Члан 18.

Границе коришћења ограничења права

Ограничења наведених права и слобода која су дозвољена овом Конвенцијом неће се примењивати ни у које друге сврхе сем оних због којих су прописани.

Део II

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Члан 19.

Успостављање Суда

Да би се обезбедило поштовање обавеза из Конвенције и протокола уз њу које су прихватиле Високе стране уговорнице, установљава се Европски суд за људска права, у даљем тексту: "Суд". Суд ће радити као стални орган.

Члан 20.

Суд се састоји од оноликог броја судија колико је Високих страна уговорница.

Члан 21.

Услови за избор

1. Судије морају имати високи морални углед и поседовати квалификације потребне за обављање високих судских функција, односно бити признати правни стручњаци.
2. Судије служе у личном својству.
3. Током свог мандата судије се не могу бавити пословима који су неспојиви с њиховом независношћу, непристрасношћу или захтевима сталне службе; сва питања у вези с применом овог става решава Суд.

Члан 22.

Избор судија

1. За сваку страну уговорницу судију бира Парламентарна скупштина већином гласова, са листе од три кандидата које дотична Висока страна уговорница предложи.
2. Исти поступак се примењује за попуну Суда у случају приступања нових Високих страна уговорница, као и приликом попуњавања упражњених места.

Члан 23.

Трајање мандата

1. Судије се бирају на период од шест година. Они се могу поново бирати. Међутим, мандат једне половине судија изабраних на првим изборима истиче после три године.
2. Судије чији мандат истиче на крају почетног трогодишњег периода жребом одређује генерални секретар Савета Европе непосредно после избора.
3. Да би се обезбедило да се, колико је то могуће, мандат једне половине судија обнавља сваке три године, Парламентарна скупштина може пре сваких следећих избора одлучити да мандат или мандати једног или више судија који буду изабрани трају дуже или краће од шест година, али не дуже од девет и не краће од три године.
4. Када је реч о више мандата, а Парламентарна скупштина примењује претходни став, генерални секретар Савета Европе жребом распоређује мандате непосредно после избора.
5. Судија изабран на место судије чији мандат није истекао обавља дужност свог претходника до окончања његовог мандата.
6. Судији истиче мандат када напуни седамдесет година живота.
7. Судије остају на дужности док не буду замењени. Међутим, они настављају да раде на предметима које су већ узели у разматрање.

Члан 24.

Разрешење

Судија се не може разрешити своје функције док друге судије не одлуче двотрећинском већином да он више не испуњава потребне услове.

Члан 25.

Секретаријат и стручни сарадници

Суд има секретаријат чије се функције и организације одређују Пословником Суда. Суду помажу стручни сарадници.

Члан 26.

Општа седница Суда

На општој седници Суд:

- а) бира председника и једног или два потпредседника Суда на период од три године; они се могу поново бирати;
- б) установљава већа за одређени временски период;
- ц) бира председника већа Суда; они се могу поново бирати;
- д) усваја пословник Суда; и
- е) бира секретара Суда и једног или више његових заменика.

Члан 27.

Одбори, већа и Велико веће

1. Суд разматра предмете у одборима од три судије, већу од седам судија и у Великом већу од седамнаест судија. Већа суда успостављају одборе за одређени временски период.

2. По службеној дужности у састав већа и Великог већа улази судија изабран са листе заинтересоване државе или, ако таквог нема или није у могућности да учествује у раду, друго лице по њеном избору које ће обављати судску функцију.

3. У састав Великог већа такође улазе председник и потпредседници Суда, председници већа и друге судије изабране у складу с пословником Суда. Када се предмет изнесе пред Велико веће на основу члана 43. судије чланови већа које је донело пресуду не могу учествовати у раду Великог већа, с изузетком председника већа и судије који је изабран са листе заинтересоване државе.

Члан 28.

Изјаве одбора о неприхватљивости

Одбор може једногласном одлуком да прогласи неприхватљивом или да скине с листе предмета појединачну представку поднету на основу члана 34, ако се таква одлука може донети без даљег испитивања. Ова одлука је коначна.

Члан 29.

Одлуке већа о прихватљивости и суштини ствари

1. Ако није донета одлука из члана 28. веће одлучује о прихватљивости и суштини појединачних представки поднетих на основу члана 34.

2. Веће одлучује и о прихватљивости и суштини међудржавних представки поднетих на основу члана 33.

3. Одлука о прихватљивости се доноси посебно осим када Суд, у изузетним случајевима друкчије одлучи.

Члан 30.

Уступање надлежности Великом већу

Ако се поводом предмета који веће разматра покрене неко озбиљно питање од значаја за тумачење Конвенције или протокола уз њу, или ако решење питања пред већем може да доведе до резултата који није у сагласности с неком претходно донетом пресудом Већа, веће може, све док не донесе пресуду, да уступи надлежност Великом већу, изузев када се томе противи једна од странака у спору.

Члан 31.

Овлашћење Великог већа

Велико веће:

а) одлучује о представкама поднетим на основу члана 33. и члана 34, када му неко од већа уступи надлежност на основу члана 30. или када му је предмет враћен на основу члана 43; и

б) разматра захтеве за саветодавна мишљења поднете на основу члана 47.

Члан 32.

Надлежност Суда

1. Надлежност Суда се протеже на све предмете који се тичу тумачења и примене ове Конвенције и протокола уз њу, а који су упућени на основу чланова 33, 34. и 47.

2. У споровима око надлежности одлучује Суд.

Члан 33.

Међудржавни спорови

Свака Висока страна уговорница може указати Суду на сваку повреду одредби Конвенције или протокола уз њу за коју сматра да се може приписати некој другој Високој страни уговорници.

Члан 34.

Појединачне представке

Суд може да прими представке од сваке особе, невладине организације или групе лица који тврде да су жртве повреде права установљених Конвенцијом или протоколима уз њу, учињене од стране неке Високе стране уговорнице. Високе стране уговорнице обавезују се да ни на који начин не ометају стварно вршење овог права.

Члан 35.

Услови прихватљивости

1. Суд може узети предмет у поступак тек када се исцрпу сви унутрашњи правни лекови, у складу са општепризнатим начелима међународног права, и у року од шест месеци од дана када је поводом њега донета правоснажна одлука.

2. Суд не поступа по појединачној представци поднетој на основу члана 34. која је:

а) анонимна, или

б) у суштини истоветна с представком коју је Суд већ разматрао, или која је већ поднета некој другој међународној инстанци ради испитивања, односно решавања а не садржи нове релевантне чињенице.

3. Суд проглашава неприхватљивом сваку појединачну представку поднету на основу члана 34. за коју сматра да је неспојива с одредбама Конвенције или протокола уз њу, очигледно неоснована, или представља злоупотребу права на представку.

4. Суд одбацује сваку представку коју сматра неприхватљивом у смислу овог члана. Он то може учинити у свакој фази поступка.

Члан 36.

Интервенција трећих лица

1. Висока страна уговорница чији је подносилац представке држављанин може поднети писани поднесак и узети учешће у расправи у предметима пред већем или Великим већем.

2. Председник Суда може у интересу исправног поступања позвати Високу страну уговорницу која није страна у поступку или свако заинтересовано лице које није подносилац представке да поднесу писани поднесак или узму учешће у расправи.

Члан 37.

Брисање представки

1. Суд у свакој фази поступка може одлучити да избрише представку са листе предмета ако се на основу околности може закључити:

а) да подносилац представке не намерава да даље учествује у поступку; или

б) да је ствар разрешена; или

ц) да из сваког другог разлога који Суд утврди није више оправдано наставити са испитивањем представке.

Међутим, Суд наставља с испитивањем представке ако је то потребно ради поштовања људских права установљених Конвенцијом и протоколима уз њу.

2. Суд може одлучити да представку врати на своју листу предмета ако сматра да околности то налажу.

Члан 38.

Испитивање предмета и поступак пријатељског поравнања

1. Ако Суд прогласи представку прихватљивом, он:

а) наставља испитивање предмета заједно с представницима странака и, ако је то потребно, предузима истрагу, за чије ће му ефикасно спровођење државе у питању пружити све потребне олакшице;

б) ставља се на располагање странама у спору како би се постигло пријатељско поравнање засновано на поштовању људских права установљених Конвенцијом и протоколима уз њу.

2. Поступак који се води на основу става 1. б поверљиве је природе.

Члан 39.

Постизање пријатељског поравнања

Ако се постигне пријатељско поравнање, Суд брише предмет са своје листе одлуком која садржи кратак опис чињеница и постигнутог решења.

Члан 40.

Јавна расправа и увид у списе

1. Расправе су јавне, сем када Суд у посебним околностима одлучи друкчије.

2. Списи депоновани код Секретара доступни су јавности, сем када председник Суда одлучи друкчије.

Члан 41.

Правично задовољење

Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.

Члан 42.

Пресуде већа

Пресуде већа постају правоснажне у складу с одредбама члана 44. став 2.

Члан 43.

Обраћање Великом већу

1. У року од три месеца од дана доношења пресуде већа свака странка може, у посебним случајевима, да захтева да се предмет изнесе пред Велико веће.

2. Колегијум од пет судија Великог већа прихватиће захтев ако се предмет тиче неког значајног питања везаног за тумачење Конвенције или озбиљног питања од опште важности.

3. Ако колегијум прихвати захтев, Велико веће одлучује о предмету пресудом.

Члан 44.

Правоснажна пресуда

1. Пресуда Великог већа је правоснажна.

2. Пресуда већа постаје правоснажна:

а) када странке изјаве да неће захтевати да се предмет изнесе пред Велико веће; или

б) три месеца после доношења пресуде, ако се не затражи да се предмет изнесе пред Велико веће; или

ц) када колегијум одбије захтев за обраћање Великом већу на основу члана 43.

3. Правоснажна пресуда се објављује.

Члан 45.

Образложење пресуда и одлука

1. Образложење се даје за пресуде и за одлуке којима се представка проглашава прихватљивом или неприхватљивом.

2. Ако пресуда у целости или једном свом делу не представља једногласно мишљење судија, сваки судија има право да изнесе издвојено мишљење.

Члан 46.

Обавезност и извршење пресуда

1. Високе стране уговорнице преузимају обавезу да се повинују правоснажној пресуди Суда у сваком предмету у коме су странке.

2. Правоснажна пресуда Суда се доставља Комитету министара који надгледа њено

извршење.

Члан 47.

Саветодавна мишљења

1. На захтев Комитета министара Суд може да даје саветодавна мишљења о правним питањима која се тичу тумачења Конвенције и протокола уз њу.

2. Таква мишљења се не могу бавити питањима која се односе на садржај или обухват права и слобода установљених Делом I Конвенције и протоколима уз њу, као ни било којим другим питањем које би Суд или Комитет министара могли да разматрају у вези с поступцима који се могу покренути у складу са Конвенцијом.

3. За одлуке Комитета министара да захтева саветодавно мишљење Суда потребна је већина гласова представника који имају право да у Комитету заседају.

Члан 48.

Надлежност Суда да даје саветодавна мишљења

Суд одлучује да ли захтев за давање саветодавног мишљења који поднесе Комитет министара спада у његову надлежност одређену чланом 47.

Члан 49.

Образложење саветодавних мишљења

1. Саветодавна мишљења Суда се образлажу.
2. Ако саветодавно мишљење у целости или једном свом делу не представља једногласно мишљење судија, сваки судија има право да изнесе издвојено мишљење.
3. Саветодавна мишљења Суда достављају се Комитету министара.

Члан 50.

Трошкови Суда

Трошкове суда сноси Савет Европе.

Члан 51.

Привилегије и имунитети судија

Током вршења своје функције судије уживају привилегије и имунитете предвиђене чланом 40. Статута Савета Европе и споразумима донетим на основу њега.

Део III

ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52.

Обавештења генералном секретару

По пријему захтева од генералног секретара Савета Европе, свака Висока страна уговорница пружиће објашњење о начину на који њено унутрашње право обезбеђује стварну примену свих одредаба ове Конвенције.

Члан 53.

Обезбеђење постојећих људских права

Ниједна одредба ове Конвенције неће се тумачити тако да ограничава односно угрожава људска права и основне слободе који би били признати по законима сваке Високе стране уговорнице или по сваком другом споразуму чија је она страна уговорница.

Члан 54.

Овлашћења Комитета министара

Ништа у овој Конвенцији не дира у овлашћења која су дата Комитету министара Статутом Савета Европе.

Члан 55.

Искључење других начина за решавање спора

Високе стране уговорнице сагласиле су се да се неће користити, изузев ако постоји посебан споразум, постојећим међусобним уговорима, конвенцијама или декларацијама како би неки спор који произлази из тумачења или примене ове Конвенције путем представке поднеле да се решава неким другим начином, а не онима који су предвиђени овом Конвенцијом.

Члан 56.

Територијална примена

1. Приликом ратификације, или у свако доба после тога, свака држава може изјавити, путем нотификације упућене генералном секретару Савета Европе, да ће се у складу са одредбама става 4. овог члана ове Конвенције примењивати на све или на неку од територија за чије је међународне односе одговорна.

2. Конвенција ће се примењивати на територију или територије означене у нотификацији почев од тридесетог дана по пријему ове нотификације од стране генералног секретара Савета Европе.

3. При примени одредаба ове Конвенције на таквим територијама водиће се рачуна о локалним потребама.

4. Свака држава која је дала изјаву у сагласности са ставом 1. овог члана може у свако доба после тога изјавити да прихвата надлежност Суда у погледу примања представки од појединаца невладиних организација или група лица према одредбама члана 34. Конвенције, а у односу на неку или више територија на које се изјава односи.

Члан 57.

Резерве

1. Приликом потписивања ове Конвенције, или приликом депоновања инструмента ратификације, свака држава може ставити резерву на сваку поједину одредбу Конвенције у обиму у коме неки закон који је тада на снази на њеној територији није сагласан са том одредбом. Резерве општег карактера нису дозвољене на основу овог члана.

2. Свака резерва стављена на основу овог члана садржи кратку изјаву о закону у питању.

Члан 58.

Отказивање

1. Висока страна уговорница може отказати ову Конвенцију тек по протеклу пет година од дана када је постала страна уговорница и то путем отказа са шестомесечним отказним роком, који се доставља генералном секретару Савета Европе, који о томе обавештава друге Високе стране уговорнице.

2. Отказ не може имати за последицу да се Висока страна уговорница у питању ослободи својих обавеза према овој Конвенцији у погледу сваке радње учињене до дана када је отказ почео да дејствује, а која би могла да представља кршење тих обавеза.

3. Под овим истим условима, свака Висока страна уговорница која престане да буде чланица Савета Европе престаје да буде и уговорница ове Конвенције.

4. Сагласно одредбама претходних ставова, Конвенција се може отказати у односу на сваку територију за коју је сагласно одредбама члана 56. изјављено да се примењује.

Члан 59.

Потпис и ратификација

1. Ова Конвенција је отворена за потпис чланицама Савета Европе. Она се ратификује. Ратификације се депонују код генералног секретара Савета Европе.

2. Ова Конвенција ступа на снагу после депоновања десет инструмената ратификације.

3. У погледу сваке потписнице која је буде ратификовала после тога, Конвенција ступа на снагу на дан када она депонује свој инструмент ратификације.

4. Генерални секретар Савета Европе обавештава све чланице Савета Европе о ступању на снагу ове Конвенције, о именима Високих страна уговорница које су је ратификовале и о свим инструментима ратификације накнадно депонованим.

Сачињено у Риму, дана 4. новембра 1950, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако веродостојна, у једном примерку који се похрањује у архиви Савета Европе. Генерални секретар ће доставити оверене преписе свакој потписници.

ПРОТОКОЛ УЗ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА, ИЗМЕЊЕНУ У СКЛАДУ СА ПРОТОКОЛОМ БР. 11

Париз, 20. марта 1952. године

Владе потписнице, као чланице Савета Европе,

Решене да предузму кораке да би осигурале скупно спровођење извесних права и слобода који нису укључени у Део I Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, потписане у Риму 4. новембра 1950 (у даљем тексту: "Конвенција"),

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Заштита имовине

Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

Члан 2.

Право на образовање

Нико не може бити лишен права на образовање. У вршењу свих својих функција у области образовања и наставе држава поштује право родитеља да обезбеде образовање и наставу који су у складу с њиховим верским и филозофским уверењима.

Члан 3.

Право на слободне изборе

Високе стране уговорнице се обавезују да у примереним временским размацима одржавају слободне изборе с тајним гласањем, под условима који обезбеђују слободно изражавање мишљења народа при избору законодавних тела.

Члан 4.

Територијална примена

Свака Висока страна уговорница може приликом потписивања или ратификације, или у свако доба после тога, доставити генералном секретару Савета Европе изјаву о томе у ком обиму прихвата да се одредбе овог Протокола примењују на територијама за чије је међународне односе одговорна, а које је означила у изјави.

Свака Висока страна уговорница која је доставила изјаву у смислу претходног става може накнадно да достави нову изјаву којом мења услове садржане у ранијој изјави или укида примену одредби овог Протокола у односу на било коју територију.

Изјава дата у складу са овим чланом сматраће се као да је дата у складу са ставом 1. члана 56. Конвенције.

Члан 5.

Однос с Конвенцијом

У погледу Високих страна уговорница одредбе члана 1, 2, 3. и 4. овог Протокола сматрају се додатним члановима Конвенције и све одредбе Конвенције примењују се у складу са тим.

Члан 6.

Потпис и ратификација

Овај Протокол је отворен за потпис чланицама Савета Европе које су потписнице Конвенције; он се ратификује истовремено или после ратификације Конвенције. Он ступа на снагу после депоновања десет инструмената ратификације. У погледу сваке потписнице која га буде ратификовала после тога, Протокол ступа на снагу на дан када она депонује свој инструмент ратификације.

Инструменти ратификације депонују се код генералног секретара Савета Европе, који ће све чланице обавестити о именима оних чланица које су извршиле ратификацију.

Сачињено у Паризу, дана 20. марта 1952, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако веродостојни, у једном примерку који се похрањује у архиви Савета Европе. Генерални секретар ће доставити оверене преписе влади сваке државе потписнице.

ПРОТОКОЛ БРОЈ 4 УЗ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА КОЈИМ СЕ ОБЕЗБЕЂУЈУ ИЗВЕСНА ПРАВА И СЛОБОДЕ КОЈИ НИСУ УКЉУЧЕНИ У КОНВЕНЦИЈУ И ПРВИ ПРОТОКОЛ УЗ ЊУ, ИЗМЕЊЕНУ У СКЛАДУ С ПРОТОКОЛОМ БР. 11

Стразбур, 16. септембра 1963. године

Називи додатних чланова и текст измењени су у складу са одредбама Протокола број 11 (ETS No. 155) даном ступања на снагу 1. новембра 1998. године.

Владе потписнице, као чланице Савета Европе,

Решене да предузму кораке да би осигурале скупно спровођење извесних права и слобода која нису укључена у Део I Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, потписане у Риму 4. новембра 1950. (у даљем тексту: "Конвенција"), и чланове 1. до 3. Првог Протокола уз Конвенцију, потписаног у Паризу 20. марта 1952.

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Забрана казне затвора за дуг

Нико се не може лишити слободe само зато што није у стању да испуни уговорну обавезу.

Члан 2.

Слобода кретања

1. Свако ко се законито налази на територији једне државе има, на тој територији, право на слободу кретања и слободу избора боравишта.

2. Свако је слободан да напусти било коју земљу, укључујући и сопствену.

3. Никаква ограничења не могу се поставити у односу на вршење ових права сем оних која су у складу са законом и која су неопходна у демократском друштву у интересу националне безбедности или јавне сигурности, ради очувања јавног поретка, за спречавање криминала, за заштиту здравља или морала или ради заштите права и слобода других.

4. Права из става 1. могу се, такође, у извесним областима подвргнути случајевима која су уведена у складу са законом и оправдана јавним интересом у демократском друштву.

Члан 3.

Забрана протеривања сопствених држављана

1. Нико не може бити протеран, било појединачном било колективном мером, с територије државе чији је држављанин.

2. Нико не може бити лишен права да уђе на територију државе чији је држављанин.

Члан 4.

Забрана групног протеривања странаца

Забрањено је колективно протеривање странаца.

Члан 5.

Територијална примена

1. Свака Висока страна уговорница може приликом потписивања или ратификације, или у свако доба после тога, доставити генералном секретару Савета Европе изјаву о томе у ком обиму прихвата да се одредбе овог Протокола примењују на територијама за чије је међународне односе одговорна, а које је означила у изјави.

2. Свака Висока страна уговорница која је доставила изјаву у смислу претходног става може накнадно да достави нову изјаву којом мења услове садржане у ранијој изјави или укида примену одредби овог Протокола у односу на било коју територију.

3. Изјава дата у складу с овим чланом сматраће се као да је дата у складу са ставом 1. члана 56. Конвенције.

4. Територија сваке државе на коју се примењује овај Протокол на основу ратификације или прихватања, и свака територија на коју се овај Протокол примењује на основу изјаве те државе дате на основу овог члана, сматрају се одвојеним територијама у смислу члана 2. и 3.

5. Држава која је дала изјаву у складу са ставом 1. или 2. овог члана може у свако доба изјавити у име једне или више територија на које се изјава односи да прихвата надлежност Суда да прима представке од појединаца, невладиних организација или група појединаца према одредбама члана 34. Конвенције, а у вези чланова 1. до 4. овог Протокола.

Члан 6.

Однос с Конвенцијом

У погледу Високих страна уговорница одредбе члана 1. до 5. овог Протокола сматрају се додатним члановима Конвенције и све одредбе Конвенције примењују се у складу с тим.

Члан 7.

Потпис и ратификација

1. Овај Протокол је отворен за потпис чланицама Савета Европе које су потписнице Конвенције; он се ратификује истовремено или после ратификације Конвенције. Он ступа на снагу после депоновања пет инструмената ратификације. У погледу сваке потписнице која га буде ратификовала после тога, Протокол ступа на снагу на дан када она депонује инструмент ратификације.

2. Инструменти ратификације депонују се код генералног секретара Савета Европе, који ће све чланице обавестити о томе које су чланице извршиле ратификацију.

У потврду чега су доле потписани, прописно овлашћени у том циљу, потписали овај Протокол.

Сачињено у Стразбуру, дана 16. марта 1963, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако меродавна, у једном примерку који се похрањује у архиви Савета Европе. Генерални секретар ће доставити оверене преписе свакој држави потписници.

ПРОТОКОЛ БРОЈ 6 УЗ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА О

УКИДАЊУ СМРТНЕ КАЗНЕ, ИЗМЕЊЕНЕ У СКЛАДУ С ПРОТОКОЛОМ БР. 11

Стразбур, 28. априла 1983. године

Државе чланице Савета Европе, потписнице овог Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, потписану у Риму 4. новембра 1950. (у даљем тексту: "Конвенција"),

Сматрајући да промене до којих је дошло у неколико држава чланица Савета Европе изражавају општу тежњу ка укидању смртне казне,

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Укидање смртне казне

Смртна казна се укида. Нико се не може осудити на смртну казну или погубити.

Члан 2.

Смртна казна за време рата

Држава може у свом законодавству да предвиди смртну казну за дела извршена у доба рата или непосредне ратне опасности; таква казна примениће се само у случајевима предвиђеним законом и у складу с његовим одредбама. Држава обавештава генералног секретара Савета Европе о одговарајућим одредбама тог закона.

Члан 3.

Забрана одступања

Ниједна одредба овог Протокола не може се укинути на основу члана 15. Конвенције.

Члан 4.

Забрана резерви

На одредбе овог Протокола не могу се стављати резерве на основу члана 57. Конвенције.

Члан 5.

Територијална примена

1. Свака држава може, приликом потписивања или када депонује инструмент ратификације, прихватања или одобрења, да одреди територију или територије на које се овај Протокол примењује.

2. Свака држава може, у свако доба после тога, путем изјаве упућене генералном секретару Савета Европе, да прошири примену овог Протокола на било коју другу територију означену у изјави. У погледу такве територије Протокол ступа на снагу првог дана месеца који наступа после дана када генерални секретар прими такву изјаву.

3. Свака изјава учињена на основу претходна два става може, у погледу територије означене у њој, да се повуче путем изјаве упућене генералном секретару. Повлачење изјаве има дејство од првог дана месеца који наступа након дана када је генерални секретар примио такво обавештење.

Члан 6.

Однос с Конвенцијом

У погледу Високих страна уговорница одредбе члана 1. до 5. овог Протокола сматрају се додатним члановима Конвенције и све одредбе Конвенције примењују се у складу с тим.

Члан 7.

Потпис и ратификација

Овај Протокол је отворен за потпис државама чланица Савета Европе које су потписнице Конвенције. Он се ратификује, прихвата или одобрава. Држава чланица Савета Европе не може да ратификује, прихвати или одобри овај Протокол ако није истовремено или претходно ратификовала Конвенцију. Инструменти ратификације, прихватања или одобравања се депонују код генералног секретара Савета Европе.

Члан 8.

Ступање на снагу

1. Овај Протокол ступа на снагу првог дана месеца који наступи после дана када је пет држава чланица Савета Европе изразило свој пристанак да их овај Протокол обавезује у складу са одредбама члана 7.

2. У погледу сваке државе чланице која после тога изрази свој пристанак да је овај Протокол обавезује, он ступа на снагу првог дана месеца који наступа после дана када је депонован инструмент ратификације, прихватања или одобрења.

Члан 9.

Функција депозитара

Генерални секретар Савета Европе обавештава државе чланице Савета Европе о:

- а) сваком потпису,
- б) депоновању инструмента ратификације, прихватања или одобрења;
- ц) сваком датуму ступања на снагу овог Протокола у складу са члановима 5. и 8;
- д) свакој којој другој радњи, обавештењу или саопштењу у вези с овим Протоколом.

У потврду чега чега су доле потписани, прописно овлашћени у том циљу, потписали овај Протокол.

Сачињено у Стразбуру, дана 28. априла 1983. на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако веродостојни, у једном примерку који се похрањује у архиви Савета Европе. Генерални секретар Савета Европе ће доставити оверене преписе свакој држави чланици Савета Европе.

ПРОТОКОЛ БРОЈ 7 УЗ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА ИЗМЕЊЕНУ У СКЛАДУ С ПРОТОКОЛОМ БР. 11

Стразбур, 22. новембар 1984. године

Државе потписнице, чланице Савета Европе,

Решене да предузму даље кораке да би осигурале скупно спровођење извесних права и слобода путем Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, потписане у Риму 4. новембра 1950. (у даљем тексту: "Конвенција"),

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Заштита у поступку протеривања странаца

1. Странац који законито борави на територији једне државе не може се из ње протерати, осим на основу одлуке донете у складу са законом, и има право:

а) да изнесе разлоге којима оспорава протеривање;

б) да се његов случај преиспита; и

ц) да у ту сврху буде заступљен пред надлежним органом или лицем или лицима која тај орган одреди.

2. Странац се може протерати и пре него што искористи своја права према ставу 1. а, б и ц овог члана, ако је протеривање неопходно у интересу јавног реда или се темељи на разлозима националне безбедности.

Члан 2.

Право на жалбу у кривичним стварима

1. Свако ко је одлуком суда осуђен за кривично дело има право да његову осуду или казну преиспита виши суд. Остваривање овог права, укључујући и основе за његово коришћење, уређује се законом.

2. Ово право може трпети изузетке, када је реч о делима мањег значаја, која су одређена законом, или у случајевима када је лицу у питању у првом степену судио највиши суд или је било осуђено на основу жалбе на ослобађајућу пресуду.

Члан 3.

Накнада за погрешну осуду

Ако је неко лице било правоснажном пресудом осуђено због кривичног дела и ако је касније његова пресуда била укинута или је био помилован због тога што нека нова или новооткривена чињеница неоспорно указује да се радило о судској грешци, лице које је претрпело казну као последицу такве осуде добиће накнаду у складу са законом или праксом дотичне државе, осим ако се не докаже да је оно у потпуности или делимично одговорно за то што непозната чињеница није благовремено откривена.

Члан 4.

Право да се не буде суђен или кажњен двапут у истој ствари

1. Никоме се не може поново судити нити се може поново казнити у кривичном поступку у надлежности исте државе за дело због кога је већ био правоснажно ослобођен или осуђен у складу са законом и кривичним поступком те државе.

2. Одредбе претходног става не спречавају поновно отварање поступка у складу са законом и кривичним поступком дате државе, ако постоје докази о новим или новооткривеним чињеницама, или ако је у ранијем поступку дошло до битне повреде која је могла да утиче на његов исход.

3. Овај се члан не може ставити ван снаге на основу члана 15. Конвенције.

Члан 5.

Једнакост супружника

У вези с браком, у току брака и у случају његовог раскида, супружници су равноправни у погледу међусобних грађанскоправних права и обавеза и у свом односу према деци. Овим се чланом државе не спречавају да предузимају неопходне мере у интересу деце.

Члан 6.

Територијална примена

1. Свака држава може, приликом потписивања или када депонује инструмент ратификације, прихватања или одобрења, да одреди територију или територије на које се овај Протокол примењује и да наведе степен у коме ће се његове одредбе примењивати на тим територијама.

2. Свака држава може, у свако доба после тога, путем изјаве упућене Генералном секретару Савета Европе, да прошири примену овог Протокола на било коју другу територију означену у изјави. У погледу такве територије Протокол ступа на снагу првог дана месеца који наступа после протока двомесечног периода од дана када Генерални секретар прими такву изјаву.

3. Свака изјава учињена на основу претходна два члана може, у погледу територије означене у њој, да се повуче или измени путем изјаве упућене Генералном секретару.

Повлачење или измена изјаве има дејство од првог дана месеца који наступа после протока двомесечног периода од дана када Генерални секретар прими такву изјаву.

4. Изјава дата у складу са овим чланом сматраће се као да је дата у складу са ставом 1. члана 56. Конвенције.

5. Територија сваке државе на коју се примењује овај Протокол на основу ратификације, прихватања и одобрења, и свака територија на коју се овај Протокол примењује на основу изјаве те државе на основу овог члана, могу се сматрати одвојеним територијама у смислу члана 1.

6. Држава која је дала изјаву у складу са ставом 1. или 2. овог члана може у свако доба изјавити у име једне или више територија на које се изјава односи да прихвата надлежност Суда да прима представке од појединаца, невладиних организација или група појединаца према одредбама члана 34. Конвенције, а у вези чланова 1. до 5. овог Протокола.

Члан 7.

Однос с Конвенцијом

У погледу Високих страна уговорница одредбе члана 1. до 6. овог Протокола сматрају се додатним члановима Конвенције и све одредбе Конвенције примењују се у складу с тим.

Члан 8.

Потпис и ратификација

Овај Протокол је отворен за потпис чланицама Савета Европе које су потписнице Конвенције. Он се ратификује, прихвата или одобрава. Држава чланица Савета Европе не може да ратификује, прихвати или одобри овај Протокол ако није истовремено или претходно ратификовала Конвенцију. Инструменти ратификације, прихватања или одобрења се депонују код генералног секретара Савета Европе.

Члан 9.

Ступање на снагу

1. Овај Протокол ступа на снагу првог дана месеца који наступа после протока двомесечног периода од дана када је седам држава чланица Савета Европе изразило свој пристанак да их овај Протокол обавезује у складу са одредбама члана 8.

2. У погледу сваке државе чланице која после тога изрази свој пристанак да је овај Протокол обавезује, он ступа на снагу првог дана месеца који наступи после протока двомесечног периода од дана када је депонован инструмент ратификације, прихватања или одобрења.

Члан 10.

Функција депозитара

Генерални секретар Савета Европе обавештава државе чланице Савета Европе о:

- а) сваком потпису,
- б) депоновању инструмента ратификације, прихватања или одобрења;
- ц) сваком датуму ступања на снагу овог Протокола у складу са члановима 6. и 9;
- д) свакој другој радњи, обавештењу или саопштењу у вези с овим Протоколом.

У потврду чега се долепотписани, прописно овлашћени у том циљу, потписали овај Протокол.

Сачињено у Стразбуру, дана 22. новембра 1984, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако веродостојни, у једном примерку који се похрањује у Архиви Савета Европе. Генерални секретар Савета Европе ће доставити оверене преписе свакој држави чланици Савета Европе.

ПРОТОКОЛ БРОЈ 12 УЗ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА

Рим, 4. новембар 2000. године

Државе потписнице, чланице Савета Европе,

Имајући у виду основно начело да су сви људи једнаки пред законом и имају право на једнаку заштиту закона;

Решене да предузму даље кораке ради унапређивања једнакости свих људи колективном применом опште забране дискриминације путем Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, потписане у Риму 4. новембра 1950. (у даљем тексту: "Конвенција");

Потврђујући да начело недискриминације не спречава потписнице да предузимају мере ради унапређивања пуне и стварне једнакости под условом да постоји објективно и разумно оправдање за овакве мере;

Сагласиле су се о следећем:

Члан 1.

Општа забрана дискриминације

1. Свако право које закон предвиђа оствариваће се без дискриминације по било ком основу као нпр. полу, раси, боји коже, језику, вероисповести, политичком и другом уверењу, националном или друштвеном пореклу, повезаности са националном мањином, имовини, рођењу или другом статусу.

2. Јавне власти неће ни према коме вршити дискриминацију по сновима као што су они поменути у ставу 1.

Члан 2.

Територијална примена

1. Свака држава може, у време потписивања или приликом депоновања инструмента о ратификацији, прихватању или одобрењу, означити територију или територије на којима ће се примењивати овај Протокол.

2. Свака држава може било када касније, декларацијом упућеном Генералном секретару Савета Европе, проширити примену овог Протокола на неку другу територију означену у декларацији. Протокол ће ступити на снагу у односу на такву територију првог дана у месецу после истека рока од три месеца од дана када је Генерални секретар примио овакву декларацију.

3. Свака декларација дата по једном од два претходна става може се, у односу на сваку територију означену у декларацији, повући или изменити обавештењем упућеном Генералном секретару. Повлачење или измена ступиће на снагу првог дана у месецу после истека рока од три месеца од дана када је Генерални секретар примио обавештење.

4. Декларација дата у складу с овим чланом сматраће се сагласно са ставом 1. члана 56. Конвенције.

5. Свака држава која је дала декларацију у складу са ставовима 1. и 2. овог члана може у свако време изјавити да прихвата надлежност Суда да прима представке појединаца, невладиних организација или група појединаца у односу на члан 1. овог Протокола с једне или више територија на које се декларација односи, као што је предвиђено чланом 34. Конвенције.

Члан 3.

Однос према Конвенцији

Одредбе чланова 1. и 2. овог Протокола сматраће се између уговорница додатним члановима Конвенције, све одредбе Конвенције ће се сходно примењивати.

Члан 4.

Потпис и ратификација

Овај Протокол биће отворен за потписивање од стране држава чланица Савета Европе које су потписале Конвенцију. Он подлеже ратификацији, прихватању или одобрењу. Држава чланица Савета Европе не може ратификовати, прихватити или одобрити овај Протокол а да пре тога или истовремено не ратификује Конвенцију. Инструменти о ратификацији, прихватању или одобрењу депоноваће се код Генералног секретара Савета Европе.

Члан 5.

Ступање на снагу

1. Овај Протокол ступиће на снагу првог дана у месецу после истека рока од три месеца од дана када су десет држава чланица Савета Европе изразиле сагласност да их Протокол обавезује у складу с одредбама члана 4.

2. У односу на сваку државу која касније изрази своју сагласност да буде њиме обавезана Протокол ће ступити на снагу првог дана у месецу после истека рока од три месеца од дана

депоновања инструмента о ратификацији, прихватању или одобрењу.

Члан 6.

Функција депозитара

Генерални секретар Савета Европе обавештава државе чланице Савета Европе о:

- а) сваком потпису,
- б) депоновању сваког инструмента ратификације, прихватања или одобрења;
- ц) сваком датуму ступања на снагу овог Протокола у складу са члановима 2. и 5;
- д) сваком другом акту, обавештењу или допису који се тиче овог Протокола.

У потврду чега се долепотписани, прописно опуномоћене личности потписале овај Протокол.

Сачињено у Риму, дана 4. новембра 2000, на енглеском и француском језику, с тим да су оба текста једнако аутентична, у једном примерку који ће се депоновати у Архиви Савета Европе. Генерални секретар Савета Европе ће доставити оверене преписе свакој држави чланици Савета Европе.

ПРОТОКОЛ БРОЈ 13 УЗ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА О УКИДАЊУ СМРТНЕ КАЗНЕ У СВИМ ОКОЛНОСТИМА

Виљнус, 3. мај 2002. године

Државе чланице Савета Европе, потписнице овог Протокола,

Уверене да је право свакога на живот основна вредност у демократском друштву и да је укидање смртне казне од суштинске важности за заштиту овог права, као и за потпуно признавање урођеног достојанства свих људских бића;

Желећи да учврсте заштиту права на живот, зајемченог Конвенцијом о заштити људских права и основних слобода потписаној у Риму 4. новембра 1950. године (у даљем тексту: "Конвенција");

Имајући у виду да Протокол 6 уз Конвенцију, који се односи на укидање смртне казне, потписан у Стразбуру 28. априла 1983. не искључује смртну казну за дела почињена у време ратног стања или стања непосредне ратне опасности;

Решене да предузму одлучујући корак у циљу укидања смртне казне у свим околностима,

Споразумеле су се о следећем:

Члан 1.

Укидање смртне казне

Смртна казна се укида. Нико се не може осудити на смртну казну или погубити.

Члан 2.

Забрана одступања

Ниједна одредба овог Протокола не може се укинути на основу члана 15. Конвенције.

Члан 3.

Забрана стављања резерви

На одредбе овог Протокола не могу се стављати резерве на основу члана 57. Конвенције.

Члан 4.

Територијална примена

1. Свака држава може у тренутку потписивања или депоновања инструмента о ратификацији, прихватању или одобравању, назначити територију или територије на које се овај Протокол примењује.

2. Свака држава уговорница може накнадно, изјавом упућеном Генералном секретару Савета Европе, проширити примену овог Протокола на неку другу територију наведену у изјави. У односу на ту територију Протокол ступа на снагу првог дана у месецу који наступа по истеку периода од три месеца од дана када је Генерални секретар примио ту изјаву.

3. Све изјаве дате у складу с претходна два става, у односу на сваку територију наведену у изјави, могу да се повуку нотификацијом достављеном Генералном секретару. Повлачење ступа на снагу првог дана у месецу који наступа по истеку периода од три месеца од дана када је Генерални секретар примио поменути нотификацију.

Члан 5.

Однос према Конвенцији

У погледу Високих страна уговорница одредбе чланова 1. до 4. овог Протокола сматрају се додатним члановима Конвенције и све одредбе Конвенције примењују се у складу с тим.

Члан 6.

Потпис и ратификација

Овај Протокол је отворен за потпис државама чланицама Савета Европе које су потписнице Конвенције. Он подлеже ратификацији, прихватању или одобравању. Држава чланица Савета Европе не може да ратификује, прихвати или одобри овај Протокол без претходне или истовремене ратификације Конвенције. Инструменти о ратификацији, прихватању или одобравању депонују се код Генералног секретара Савета Европе.

Члан 7.

Ступање на снагу

1. Овај Протокол ступа на снагу првог дана у месецу који наступа по истеку периода од три месеца од дана када је десет држава чланица Савета Европе изразило пристанак да се обавезу овим Протоколом у складу с одредбама члана 6.

2. У односу на државу чланицу која накнадно изрази пристанак да се обавезе овим Протоколом, он ступа на снагу првог дана у месецу који наступа по истеку периода од три месеца од дана депоновања инструмената о ратификацији, прихватању или одобравању.

Члан 8.

Функција депозитара

Генерални секретар Савета Европе обавештава државе чланице Савета Европе о:

- а) сваком потписивању,
- б) сваком депоновању инструмената ратификације, прихватању или одобравању;
- ц) сваком датуму ступања на снагу овог Протокола у складу са члановима 4. и 7;
- д) сваком другом поступку, обавештењу или саопштењу који се односи на овај Протокол.

У потврду чега су долепотписани, прописно овлашћени за то, потписали овај Протокол.

Сачињено у Вилњусу, дана 3. маја 2002. године, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста веродостојна, у једном примерку који ће се депоновати у Архиву Савета Европе. Генерални секретар Савета Европе доставља оверене преписе свакој држави чланици Савета Европе.

Члан 3.

Приликом депоновања ратификационог инструмента у складу са чланом 57. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, Србија и Црна Гора ће ставити следеће резерве:

1. Одредбе члана 5. став 1. тачка (ц) и став 3. неће утицати на примену важећих правила о обавезном притвору. Ова резерва односи се на члан 142. став 1. Законика о кривичном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 70/2001, 68/2002) у Републици Србији, који предвиђа обавезан притвор у случају да постоји основана сумња да је лице извршило кривично дело за које је предвиђена казна затвора у трајању од 40 година.

2. Србија и Црна Гора изражава спремност да у потпуности јемчи права предвиђена члановима 5. и 6. Конвенције, с тим што одредбе члана 5. став 1. тачка (ц) и члана 6. ст. 1. и 3. неће утицати на примену чл. 75-321. Законика о прекршајима Републике Србије ("Службени гласник СР Србије", бр. 21/90, 11/92, 6/93, 20/93, 53/93, 67/93, 28/94, 16/97, 37/97, 36/98, 44/98, 65/2001) и чл. 61-225. Закона о прекршајима Републике Црне Горе ("Службени лист Републике Црне Горе", бр. 25/94, 29/94, 38/96, 48/99), који уређују поступак пред прекршајним органима.

3. Право на јавну расправу предвиђено чланом 6. став 1. Конвенције неће утицати на примену начела да у управним споровима судови у Србији, по правилу, не одржавају јавне расправе. Поменуто начело садржано је у члану 32. Закона о управним споровима

("Службени лист СРЈ", бр. 46/96) у Републици Србији.

4. Одредбе члана 13. неће се примењивати у погледу правних лекова који су у надлежности Суда Србије и Црне Горе, све док тај Суд не почне с радом, у складу са чл. 46-50. Уставне повеље.

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СЦГ - Међународни уговори".

ИЗМЕНЕ (MODIFICATIONS)

На основу члана 26. алинеја 7. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, доносим

Указ о проглашењу Закона о изменама Закона о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први протокол уз њу, Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за

заштиту људских права и основних слобода и Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима

Проглашава се Закон о изменама Закона о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први протокол уз њу, Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима, који је донела Скупштина Србије и Црне Горе, на седници од 29. јуна 2005. године.

П бр. 178

29. јуна 2005. године

Београд

Председник

Србије и Црне Горе

Светозар Маровић, с.р.

Закон о изменама Закона о ратификацији
Европске конвенције за заштиту људских
права и основних слобода, измењене у складу
са Протоколом број 11, Протокола уз
Конвенцију за заштиту људских права и
основних слобода, Протокола број 4 уз
Конвенцију за заштиту људских права и
основних слобода којим се обезбеђују извесна

права и слободe који нису укључени у
Конвенцију и Први протокол уз њу,
Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту
људских права и основних слобода о укидању
смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију
за заштиту људских права и основних
слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за
заштиту људских права и основних слобода и
Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту
људских права и основних слобода о укидању
смртне казне у свим околностима

*Закон је објављен у "Службеном листу СЦГ -
Међународни уговори", бр. 5/2005 од 1.7.2005. године.*

Члан 1.

У члану 3. Закона о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први протокол уз њу, Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима ("Службени лист СЦГ - Међународни уговори", бр. 9/2003) тач. 1. и 4. бришу се. Досадашње тач. 2. и 3. постају тач. 1. и 2.

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СЦГ - Међународни уговори."

На основу члана 26. алинеја 7. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора,
доносим

Указ о проглашењу Закона о ратификацији Протокола бр. 14 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, којим се мења контролни систем Конвенције

Проглашава се Закон о ратификацији Протокола бр. 14 уз Европску конвенцију за заштиту
људских права и основних слобода, којим се мења контролни систем Конвенције, који је
донела Скупштина Србије и Црне Горе, на седници од 29. јуна 2005. године.

П бр. 177

29. јуна 2005. године

Београд

Председник
Србије и Црне Горе
Светозар Маровић, с.р.

Закон о ратификацији Протокола бр. 14 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, којим се мења контролни систем Конвенције

*Закон је објављен у "Службеном листу СЦГ -
Међународни уговори", бр. 5/2005 од 1.7.2005. године и
7/2005.*

Члан 1.

Ратификује се Протокол бр. 14 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, којим се мења контролни систем Конвенције, сачињен у Стразбуру, 13. маја 2004. године, у оригиналу на енглеском и француском језику.

Члан 2.

Текст Протокола у оригиналу на енглеском језику и у преводу на српски језик гласи:

PROTOCOL NO. 14 TO THE CONVENTION FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS, AMENDING THE CONTROL SYSTEM OF THE CONVENTION

PREAMBLE

The member States of the Council of Europe, signatories to this Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as "the Convention"),

Having regard to Resolution No. 1 and the Declaration adopted at the European Ministerial Conference on Human Rights, held in Rome on 3 and 4 November 2000;

Having regard to the Declarations adopted by the Committee of Ministers on 8 November 2001, 7 November 2002 and 15 May 2003, at their 109th, 111th and 112th Sessions, respectively;

Having regard to Opinion No. 251 (2004) adopted by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on 28 April 2004;

Considering the urgent need to amend certain provisions of the Convention in order to maintain and improve the efficiency of the control system for the long term, mainly in the light of the continuing increase in the workload of the European Court of Human Rights and the Committee of Ministers of the Council of Europe;

Considering, in particular, the need to ensure that the Court can continue to play its pre-eminent role in protecting human rights in Europe,

Considering, in particular, the need to ensure that the Court can continue to play its pre-eminent role in protecting human rights in Europe,

Have agreed as follows:

Article 1

Paragraph 2 of Article 22 of the Convention shall be deleted.

Article 2

Article 23 of the Convention shall be amended to read as follows:

"Article 23 - Terms of office and dismissal

- 1 The judges shall be elected for a period of nine years. They may not be re-elected.
2. The terms of office of judges shall expire when they reach the age of 70.
3. The judges shall hold office until replaced. They shall, however, continue to deal with such cases as they already have under consideration.
4. No judge may be dismissed from office unless the other judges decide by a majority of two-thirds that judge has ceased to fulfil the required conditions."

Article 3

Article 24 of the Convention shall be deleted.

Article 4

Article 25 of the Convention shall become Article 24 and its text shall be amended to read as follows:

"Article 24 - Registry and rapporteurs

- 1 The Court shall have a registry, the functions and organisation of which shall be laid down in the rules of the Court.
- 2 When sitting in a single-judge formation, the Court shall be assisted by rapporteurs who shall function under the authority of the President of the Court. They shall form part of the Court's registry."

Article 5

Article 26 of the Convention shall become Article 25 ("Plenary Court") and its text shall be amended as follows:

- 1 At the end of paragraph d, the comma shall be replaced by a semi-colon and the word "and" shall be deleted.
- 2 At the end of paragraph e, the full stop shall be replaced by a semi-colon.
- 3 A new paragraph f shall be added which shall read as follows:
"f make any request under Article 26, paragraph 2."

Article 6

Article 27 of the Convention shall become Article 26 and its text shall be amended to read as follows:

"Article 26 - Single-judge formation, committees, Chambers and Grand Chamber

- 1 To consider cases brought before it, the Court shall sit in a single-judge formation, in committees of three judges, in Chambers of seven judges and in a Grand Chamber of seventeen judges. The Court's Chambers shall set up committees for a fixed period of time.
- 2 At the request of the plenary Court, the Committee of Ministers may, by a unanimous decision and for a fixed period, reduce to five the number of judges of the Chambers.
- 3 When sitting as a single judge, a judge shall not examine any application against the High Contracting Party in respect of which that judge has been elected.

4 There shall sit as an *ex officio* member of the Chamber and the Grand Chamber the judge elected in respect of the High Contracting Party concerned. If there is none or if that judge is unable to sit, a person chosen by the President of the Court from a list submitted in advance by that Party shall sit in the capacity of judge.

5. The Grand Chamber shall also include the President of the Court, the Vice-Presidents, the Presidents of the Chambers and other judges chosen in accordance with the rules of the Court. When a case is referred to the Grand Chamber under Article 43, no judge from the Chamber which rendered the judgment shall sit in the Grand Chamber, with the exception of the President of the Chamber and the judge who sat in respect of the High Contracting Party concerned."

Article 7

After the new Article 26, a new Article 27 shall be inserted into the Convention, which shall read as follows:

"Article 27 - Competence of single judges

1 A single judge may declare inadmissible or strike out of the Court's list of cases an application submitted under Article 34, where such a decision can be taken without further examination.

2. The decision shall be final.

3 If the single judge does not declare an application inadmissible or strike it out, that judge shall forward it to a committee or to a Chamber for further examination."

Article 8

Article 28 of the Convention shall be amended to read as follows:

"Article 28 - Competence of committees

1 In respect of an application submitted under Article 34, a committee may, by a unanimous vote, a declare it inadmissible or strike it out of its list of cases, where such decision can be taken without further examination; or

b declare it admissible and render at the same time a judgment on the merits, if the underlying question in the case, concerning the interpretation or the application of the Convention or the Protocols thereto, is already the subject of well-established case-law of the Court.

2 Decisions and judgments under paragraph 1 shall be final.

3. If the judge elected in respect of the High Contracting Party concerned is not a member of the committee, the committee may at any stage of the proceedings invite that judge to take the place of one of the members of the committee, having regard to all relevant factors, including whether that Party has contested the application of the procedure under paragraph 1.b."

Article 9

Article 29 of the Convention shall be amended as follows:

1 Paragraph 1 shall be amended to read as follows: "If no decision is taken under Article 27 or 28 or no judgement rendered under Article 28, a Chamber shall decide on the admissibility and merits of individual applications submitted under Article 34. The decision on admissibility may be taken separately."

2 At the end of paragraph 2 a new sentence shall be added which shall read as follows: "The decision on admissibility shall be taken separately unless the Court, in exceptional cases, decides otherwise."

3 Paragraph 3 shall be deleted.

Article 10

Article 31 of the Convention shall be amended as follows:

1 At the end of paragraph a, the word "and" shall be deleted.

2 Paragraph b shall become paragraph c and a new paragraph b shall be inserted and shall read as follows:

"b decide on issues referred to the Court by the Committee of Ministers in accordance with Article 46, paragraph 4; and".

Article 11

Article 32 of the Convention shall be amended as follows:

At the end of paragraph 1, a comma and the number 46 shall be inserted after the number 34.

Article 12

Paragraph 3 of Article 35 of the Convention shall be amended to read as follows:

"3 The Court shall declare inadmissible any individual application submitted under Article 34 if it considers that:

a the application is incompatible with the provisions of the Convention or the Protocols thereto, manifestly ill-founded, or an abuse of the right of individual application; of

b the applicant has not suffered a significant disadvantage, unless respect for human rights as defined in the Convention and the Protocols thereto requires an examination of the application on the merits and provided that no case may be rejected on this ground which has not been duly considered by a domestic tribunal."

Article 13

A new paragraph 3 shall be added at the end of Article 36 of the Convention, which shall read as follows:

"3 In all cases before a Chamber or the Grand Chamber, the Council of Europe Commissioner for Human Rights may submit written comments and take part in hearings."

Article 14

Article 38 of the Convention shall be amended to read as follows:

"Article 38 - Examination of the case

The Court shall examine the case together with the representatives of the parties and, if need be, undertake an investigation, for the effective conduct of which the High Contracting Parties concerned shall furnish all necessary facilities."

Article 15

Article 39 of the Convention shall be amended to read as follows:

"Article 39 - Friendly settlements

1 At any stage of the proceedings, the Court may place itself at the disposal of the parties concerned with a view to securing a friendly settlement of the matter on the basis of respect for human rights as defined in the Convention and the Protocols thereto.

2 Proceedings conducted under paragraph 1 shall be confidential.

3 If a friendly settlement is effected, the Court shall strike the case out of its list by means of a decision which shall be confined to a brief statement of the facts and of the solution reached.

4 This decision shall be transmitted to the Committee of Ministers, which shall supervise the execution of the terms of the friendly settlement as set out in the decision."

Article 16

Article 46 of the Convention shall be amended to read as follows:

"Article 46 - Binding force and execution of judgments

1 The High Contracting Parties undertake to abide by the final judgment of the Court in any case to which they are parties.

2 The final judgment of the Court shall be transmitted to the Committee of Ministers, which shall supervise its execution.

3 If the Committee of Ministers considers that the supervision of the execution of a final judgment is hindered by a problem of interpretation of the judgment, it may refer the matter to the Court for a ruling on the question of interpretation. A referral decision shall require a majority vote of two thirds of the representatives entitled to sit on the Committee.

4 If the Committee of Ministers considers that a High Contracting Party refuses to abide by a final judgment in a case to which it is a party, it may, after serving formal notice on that Party and by decision adopted by a majority vote of two thirds of the representatives entitled to sit on the Committee, refer to the Court the question whether that party has failed to fulfil its obligation under paragraph 1.

5 If the Court finds a violation of paragraph 1, it shall refer the case to the Committee of Ministers for consideration of the measures to be taken. If the Court find no violation of paragraph 1, it shall refer the case to the Committee of Ministers, which shall close its examination of the case."

Article 17

Article 59 of the Convention shall be amended as follows:

1 A new paragraph 2 shall be inserted which shall read as follows:

"The European Union may accede to this Convention."

2 Paragraphs 2, 3 and 4 shall become paragraphs 3, 4 and 5 respectively.

Final and transitional provisions

Article 18

1 The Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe signatories to the Convention, which may express their consent to be bound by

a signature without reservation as to ratification acceptance of approval; or

b signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance of approval.

2 The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 19

This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which all Parties to the Convention have expressed their consent to be bound by the Protocol, in accordance with the provisions of Article 18.

Article 20

1 From the date of the entry into force of this Protocol, its provisions shall apply to all applications pending before the Court as well as to all judgments whose execution is under supervision by the Committee of Ministers.

2 The new admissibility criterion inserted by Article 12 of this Protocol in Article 35, paragraph 3.b of the Convention, shall not apply to applications declared admissible before the entry into force of the Protocol. In the two years following the entry into force of this Protocol, the new admissibility criterion may only be applied by Chambers and the Grand Chamber of the Court.

Article 21

The term of office of judges serving their first term of office on the date of entry into force of this Protocol shall be extended *ipso jure* so as to amount to a total period of nine years. The other judges shall complete their term of office, which shall be extended *ipso jure* by two years.

Article 22

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe of:

a any signature;

b the deposit of any instrument of ratification, acceptance of approval;

c the date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 19; and

d any other act, notification or communication relating to this Protocol.

Strasbourg, 20 July 2004

Guy de Vel

The Director General of
Legal Affairs of the Council of Europe

ПРОТОКОЛ БР. 14 УЗ ЕВРОПСКУ КОНВЕНЦИЈУ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА, КОЈИМ СЕ МЕЊА КОНТРОЛНИ СИСТЕМ КОНВЕНЦИЈЕ

ПРЕАМБУЛА

Државе чланице Савета Европе, потписнице овог протокола уз Конвенцију о заштити људских права и основних слобода, потписане у Риму 4. новембра 1950. године (у даљем тексту: "Конвенција"),

Имајући у виду Резолуцију бр. 1 и Декларацију усвојену на Европској министарској конференцији о људским правима која је одржана у Риму 3. и 4. новембра 2000. године,

Имајући у виду декларације које је усвојио Комитет министара 8. новембра 2001, 7. новембра 2002. и 15. маја 2003. године, на својој 109, 111. односно 112. седници,

Имајући у виду Мишљење бр. 251 (2004) које је 28. априла 2004. године усвојила Парламентарна скупштина Савета Европе,

Уважавајући хитну потребу да се измене неке одредбе Конвенције у циљу очувања и побољшања система контроле на дугорочној основи, пре свега у светлу сталног повећавања оптерећености Европског суда за људска права и Комитета министара Савета Европе,

Имајући посебно у виду потребу да се омогући да Суд и даље игра истакнуту улогу у области заштите људских права у Европи,

Сагласиле су се о следећем:

Члан 1.

У члану 22. Конвенције, став 2. брише се.

Члан 2.

Члан 23. Конвенције мења се и гласи:

"Члан 23. - Мандат и престанак мандата

1. Судије се бирају на период од девет година. Оне се не могу поново бирати.
2. Судији истиче мандат када наврши 70 година живота.
3. Судије остају на дужности док им се не одреди замена. Међутим, они настављају да раде на предметима које су већ узели у разматрање.
4. Судија се не може разрешити функције осим ако друге судије не одлуче двотрећинском већином да он више не испуњава потребне услове."

Члан 3.

Члан 24. Конвенције брише се.

Члан 4.

Члан 25. Конвенције постаје члан 24. и његов текст мења се тако да гласи:

"Члан 24. - Секретаријат и известиоци

1. Суд има секретаријат чије се функције и организација утврђују Пословником Суда.
2. Када заседа судија појединац, Суду помажу известиоци који су потчињени председнику Суда. Они чине део Секретаријата Суда."

Члан 5.

Члан 26. Конвенције постаје члан 25. ("Општа седница суда") и његов текст мења се на следећи начин:

1. На крају тачке д) зарез се мења тачка-зарезом, а реч "и" брише се.
2. На крају тачке е) тачка се мења тачка-зарезом.
3. Додаје се нова тачка ф) која гласи:

"ф) подноси захтев у складу са чланом 26. став 2."

Члан 6.

Члан 27. Конвенције постаје члан 26. а његов текст мења се тако да гласи:

"Члан 26. - Судија појединац, одбори, већа и Велико веће

1. Суд разматра предмете од стране судије појединца, у одборима од три судије, већу од седам судија и у Великом већу од седамнаест судија. Већа Суда установљавају одборе за одређен временски период.
2. На захтев Опште седнице Суда, Комитет министара може, једногласном одлуком и за одређени период, да број судија већа смањи на пет.
3. Када суди као судија појединац, судија не може да разматра представку поднету против високе стране уговорнице са чије листе је изабран.
4. По службеној дужности у састав већа и Великог већа улази судија изабран са листе високе стране уговорнице. Ако таквог нема или није у могућности да учествује у раду, у својству судије седи лице кога изабере председник Суда са листе коју унапред подноси та висока страна уговорница.
5. У састав Великог већа улазе и председник и потпредседници Суда, председници већа и друге судије изабране у складу са Пословником Суда. Када се предмет изнесе пред Велико веће на основу члана 43, судије чланови већа које је донело пресуду не могу учествовати у раду Великог већа с изузетком председника Већа и судије који је изабран са листе високе стране уговорнице."

Члан 7.

После новог члана 26, у текст Конвенције додаје се нови члан 27. који гласи:

"Члан 27. - Надлежност судије појединца

1. Судија појединац може да прогласи неприхватљивом или да скине с листе предмета

Суда представку поднету на основу члана 34, ако се таква одлука може донети без даљег испитивања.

2. Ова одлука је коначна.

3. Ако судија појединац не прогласи представку неприхватљивом или је не скине с листе предмета Суда, уступиће је неком од одбора или већа на даљи поступак."

Члан 8.

Члан 28. Конвенције мења се тако да гласи:

"Члан 28 - Надлежност одбора

1. Представку поднету у складу с чланом 34. одбор може једногласном одлуком:

а) да прогласи неприхватљивом или је скине с листе предмета, ако се таква одлука може донети без даљег испитивања; или

б) да прогласи неприхватљивом и истовремено донесе пресуду о суштини спора, ако је питање које је предмет спора, а односи се на тумачење или примену Конвенције или протокола уз њу, већ подробно елаборирано у судској пракси Суда.

2. Одлуке и пресуде донете на основу става 1. су коначне.

3. Ако судија изабран са листе високе стране уговорнице не учествује у раду одбора, одбор може у свакој фази поступка да позове тог судију да заузме место једног од чланова тог одбора, узимајући у обзир све релевантне чињенице, укључујући и то да ли је та висока страна уговорница оспорила примену процедуре предвиђене ставом 1. тачка б)."

Члан 9.

Члан 29. Конвенције мења се на следећи начин:

1. Став 1. мења се тако да гласи: "Ако није донета одлука на основу чланова 27. и 28, нити је изречена пресуда на основу члана 28, веће одлучује о прихватљивости и суштини појединачних представки поднетих на основу члана 34. Одлука о прихватљивости може се донети посебно."

2. На крају става 2. додаје се нова реченица која гласи: "Одлука о прихватљивости доноси се посебно осим када Суд, у изузетним случајевима, не одлучи другачије".

3. Став 3. брише се.

Члан 10.

Члан 31. Конвенције мења се на следећи начин:

1. На крају тачке а) реч "и" брише се.

2. Тачка б) постаје тачка ц), а додаје се нова тачка б) која гласи:

"б) одлучује о питањима која Суду упућује Комитет министара у складу с чланом 46, став 4; и".

Члан 11.

Члан 32. Конвенције мења се на следећи начин:

При крају става 1. после броја 34, додаје се зарез и број 46.

Члан 12.

Став 3. члана 35. Конвенције мења се тако да гласи:

"3. Суд проглашава неприхватљивом сваку појединачну представку поднету на основу члана 34. ако:

а) сматра да је представка неспојива са одредбама Конвенције или протокола уз њу, очигледно неоснована, или представља злоупотребу права на представку; или

(б) сматра да подносилац представке није значајније оштећен, осим ако поштовање људских права установљених Конвенцијом и протоколима уз њу не захтева испитивање суштине представке, с тим да се представка не може одбацити по овом основу уколико случај није претходно с дужном пажњом размотрио домаћи суд."

Члан 13.

На крају члана 36. Конвенције додаје се став 3, који гласи:

"3. Комесар за људска права Савета Европе може поднети писани поднесак и узети учешће у расправи у предметима пред већем или Великим већем."

Члан 14.

Члан 38. Конвенције мења се тако да гласи:

"Члан 38 - Испитивање предмета

Суд разматра представку заједно с представницима странака и, ако је то потребно, предузима истрагу за чије ће му ефикасно спровођење високе стране уговорнице у питању обезбедити све неопходне услове."

Члан 15.

Члан 39. Конвенције мења се тако да гласи:

"Члан 39 - Пријатељска поравнања

1. У свакој фази поступка Суд се може ставити на располагање странама у спору како би се постигло пријатељско поравнање засновано на поштовању људских права установљених Конвенцијом и протоколима уз њу.

2. Поступак који се води на основу става 1. поверљиве је природе.

3. Ако се постигне пријатељско решење, Суд скида предмет са своје листе одлуком која садржи кратак опис чињеница и постигнутог решења.

4. Одлука се доставља Комитету министара који надгледа извршење одредби пријатељског поравнања предвиђених одлуком."

Члан 16.

Члан 46. Конвенције мења се тако да гласи:

"Члан 46 - Обавезност и извршење пресуда

1. Високе стране уговорнице се обавезују да се повинују правоснажној пресуди Суда у сваком предмету у коме су странке.

2. Правоснажна пресуда Суда се доставља Комитету министара који надгледа њено извршење.

3. Ако Комитет министара сматра да праћење извршења правоснажне пресуде ремети неки проблем у вези са тумачењем пресуде, може се обратити Суду ради доношења одлуке поводом питања тумачења. За одлуку о обраћању Суду потребна је двотрећинска већина гласова представника који седе у Комитету.

4. Ако Комитет министара сматра да нека висока страна уговорница одбија да се повинује правоснажној пресуди у предмету у којем је странка, он може, након што званично обавести ту високу страну уговорницу, а на основу одлуке усвојене двотрећинском већином гласова представника који седе у Комитету, да се Суду обрати питањем да ли је та висока страна уговорница пропустила да испуни своју обавезу из става 1.

5. Ако Суд утврди да постоји повреда става 1, упућује предмет Комитету министара ради разматрања мера које треба предузети. Ако Суд утврди да став 1. није прекршен, вратиће предмет Комитету министара који закључује расправу о предмету."

Члан 17.

Члан 59. Конвенције мења се тако да гласи:

1. Додаје се нови став 2. који гласи:

"2. Европска унија може да приступи овој конвенцији."

2. Ставови 2, 3. и 4. постају ставови 3, 4. и 5.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 18.

1. Овај протокол је отворен за потпис држава чланицама Савета Европе које су потписнице Конвенције, које свој пристанак да буду обавезане протоколом могу изразити:

а) потписом без резерве у погледу ратификације, прихватања односно одобрења; и

б) потписом који подлеже ратификацији, прихватању или одобрењу, који ће бити праћен ратификацијом, прихватањем или одобрењем.

2. Инструменти ратификације, прихватања или одобрења депонују се код генералног секретара Савета Европе.

Члан 19.

Овај протокол ступа на снагу првог дана у месецу који наступа по протеклу тромесечног периода од дана када су све државе уговорнице Конвенције изразиле свој пристанак да их овај протокол обавезује у складу са одредбама члана 18.

Члан 20.

1. Од дана ступања на снагу овог протокола његове одредбе примењују се на све представке већ поднете пред Судом, као и на све пресуде чије извршење надгледа Комитет министара.

2. Нови критеријум прихватљивости који је чланом 12. овог протокола уведен у члан 35, став 3. б) Конвенције не односи се на поднеске који су проглашени прихватљивим пре ступања на снагу овог протокола. У року од две године од ступања на снагу овог протокола нови критеријум прихватљивости могу да примењују само већа и Велико веће Суда.

Члан 21.

Мандат судија који на дан ступања на снагу овог протокола служе свој први мандат биће *ipso jure* продужен на укупно девет година. Остале судије довршиће свој мандат који се *ipso jure* продужава за две године.

Члан 22.

Генерални секретар Савета Европе обавештава земље чланице Савета Европе о:

- а) сваком потпису;
- б) депоновању инструмената ратификације, прихватања или одобрења;
- в) датуму ступања на снагу овог протокола у складу с чланом 19; и
- г) свакој другој радњи, обавештењу или саопштењу у вези са овим протоколом.

У потврду чега су долепотписани, прописно овлашћени у ту сврху, потписали овај протокол.

Сачињено у Стразбуру, дана 13. маја 2004, на енглеском и француском језику, при чему су оба текста подједнако веродостојна, у једном примерку који се депонује у Архиву Савета Европе. Генерални секретар Савета Европе ће оверене копије доставити свакој држави чланици Савета Европе.

Потврђујем да је оригинал документа на енглеском и француском језику депонован у архиву Савета Европе.

Стразбур, 20. јул 2004.

Гиј де Вел, с.р.

генерални директор за
правна питања Савета Европе

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СЦГ - Међународни уговори".

+ **Види:**

[Исправку](#) - СЛ СЦГ - Међународни уговори - 7/2005-47.

По извршеном сравњењу са изворним текстом, утврђено је да се у тексту Закона о ратификацији Протокола бр. 14 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, којим се мења контролни систем Конвенције, објављеном у "Службеном листу СЦГ - Међународни уговори", бр. 5/2005, поткрала ниже наведена грешка, те се даје

Исправка Закона о ратификацији Протокола бр. 14 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, којим се мења контролни систем Конвенције

Исправка је објављена у "Службеном листу СЦГ - Међународни уговори", бр. 7/2005 од 1.7.2005. године.

У тексту Закона омашком је изостављен члан 3. који гласи: "Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у 'Службеном листу СЦГ - Међународни уговори'."

Из Службе Скупштине Србије и Црне Горе, Београд, 1. јула 2005. године.

На основу члана 112. став 1. тачка 2. Устава Републике Србије, доносим

Указ о проглашењу Закона о измени Закона о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и

основних слобода којим се обезбеђују извесна
права и слободе који нису укључени у
Конвенцију и Први Протокол уз њу,
Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту
људских права и основних слобода о укидању
смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију
за заштиту људских права и основних
слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за
заштиту људских права и основних слобода и
Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту
људских права и основних слобода о укидању
смртне казне у свим околностима

Проглашава се Закон о измени Закона о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први Протокол уз њу, Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима, који је донела Народна скупштина Републике Србије на Шестој седници Другог редовног заседања у 2010. години, 15. децембра 2010. године.

ПР број 224

У Београду, 17. децембра 2010. године

Председник Републике,

Борис Тадић, с.р.

**Закон о измени Закона о ратификацији
Европске конвенције за заштиту људских**

права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први Протокол уз њу, Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима

Закон је објављен у "Службеном гласнику РС - Међународни уговори", бр. 12/2010 од 17.12.2010. године.

Члан 1.

У Закону о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене у складу са Протоколом број 11, Протокола уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 4 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода којим се обезбеђују извесна права и слободе који нису укључени у Конвенцију и Први Протокол уз њу, Протокола број 6 уз Конвенцију за заштиту људских

права и основних слобода о укидању смртне казне, Протокола број 7 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, Протокола број 12 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и Протокола број 13 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода о укидању смртне казне у свим околностима ("Службени лист СЦГ - Међународни уговори", бр. 9/03, 5/05 и 7/05 - исправка), члан 3. брише се.

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије - Међународни уговори".